

Leto XIII

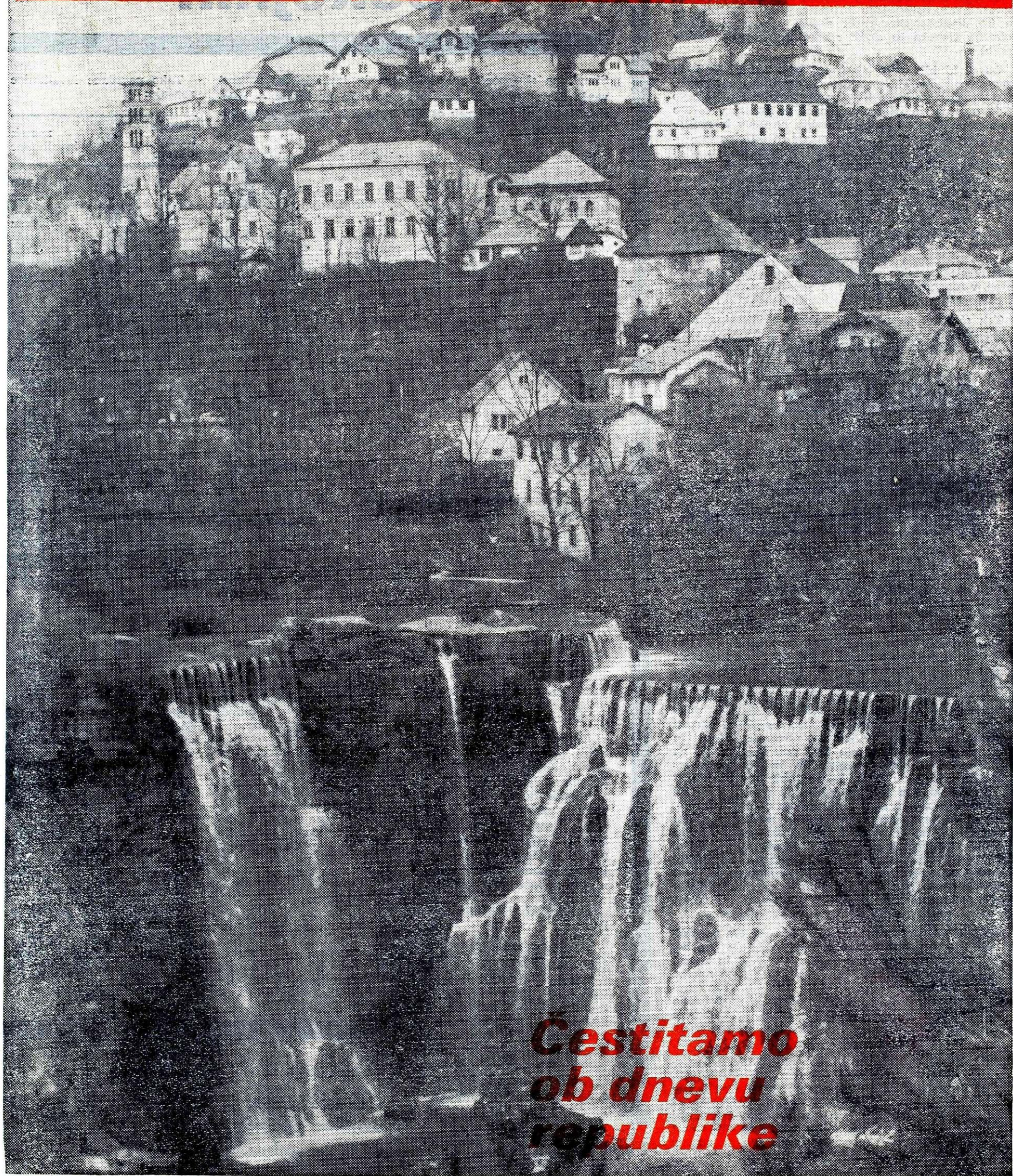
Številka 46 — 47

Jesenice, 26. novembra 1971

**ZELEZAR — GLASLO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ZELEZARNE JESENICE**

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni
urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne
vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarja«, zdru-
ženo podjetje SLOVENSKE ZELEZARNE Ljub-
ljana — Zelezarna Jesenice. Telefon int. uredništvo
483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ZELEZAR

***Čestitamo
ob dnevu
republike***

Republika rojena v borbi in trpljenju, v ognju in viharju, prehaja v svoja zrela leta. Otroške bolezni in pubertetniške zaletavosti in nerodnosti, bi vsaj po letih sodeč, morala zamenjati večja preudarnost in zanesljivost, večja razvojna zrelost. Kljub zrelem letom pa razvoj republike še vedno spremljajo, ne samo otroške bolezni in mladostna zaletavost in nerodnost, ampak tudi razna popačenja in negativni pojavi tako v ekonomskem kot družbenem razvoju in odnosih. Ti pojavi ne-le, da sramotijo in mažejo njeno ime, temveč oddaljuje tiste cilje republike, ki smo jih s krvjo, solzami, znojem in želji zapisali v ustavo, da bosta človek in človeško delo osvobodjena izkoriščanja in samovolje..., da bo družbeno-ekonomski sistem izhajal iz takega položaja človeka in služil njemu in njegovi vlogi v družbi.

Odveč bi bilo poudarjati, saj smo bili v teh letih priče neslutnega ekonomskega in družbenega razvoja, rasti družbenega in osebnega standarda, očividci, kako se je zaostala in nerazvita republika razvila v čvrsto družbeno skupnost srednje razvitih narodov in narodnosti Jugoslavije. Priče, da je razvoj materialne osnove države in socialističnih družbenih odnosov v teh letih resnično zagotovil realne pogoje za nadaljnji razvoj socialističnih in demokratičnih odnosov ter vsestranskega napredka in svobode ljudi. Da republika uživa izreden mednarodni ugled in da smo danes notranje tako čvrsti, da se ne bojimo priznati lastnih napak, ne pred svojim ljudstvom, ne pred svetovno javnostjo. Resnica je namreč, da svojstvena pot v socializem, kakršno hodi naša republika, pogojuje slabosti in napake. Toda razvojne napake in slabosti niso več razvojne, v mnogih primerih so že prerasle v izkrivljanja in odstopanja od v ustavi zapisanih načel.

Teh slabosti pa ni kriv družbeno-politični sistem, kakor nemalokrat trdijo ljudje, ki jim razvoj socialističnih družbenih odnosov v Jugoslaviji ni po volji.

Obletnica rojstva republike nas obvezuje

Krivi so in smo ljudje, ne samo v republiških in zveznih organih, največkrat se drobne deformacije in odstopanja začnejo že v delovnih odnosih, v proizvodnem procesu, samoupravnih odnosih, trgovini, bančništvu itd., tja do najvišjih političnih in predstavniških organov. Toda največkrat nismo krivi mi, krivi so drugi! S prstom kažemo na druge... delavce na predpostavljene, le-ti na samoupravne organe... na predstavniške organe, sistem in obratno. Zelo poredko začnemo pri sebi, pri svojih delovnih in družbenih obveznostih, oziroma pri vprašanju: Ali sem kot delavec, proizvajalec in samoupravljalec ter občan naredil dosledno in pošteno vse kar me obvezuje delovni in družbeni položaj? Ali nisem tudi sam iskal vrzeli na delovnem mestu, v samoupravnih in družbenih ter političnih dolžnostih, da bi kar najbolj lagodno živel? Ali nisem tudi sam zaradi tega, da se ne zamerim, ali da uživam ljubi mir, ali da ne ogrozim osebne blaginje, odstopal od principov, družbenih in moralnih načel? Ali nisem... Se in še bi si lahko zastavljali taka in podobna vprašanja tako mi kot preprosti občani, kakor tisti, ki so jim zaupane odgovorne družbene in politične dolžnosti od temeljnih organizacij združenega dela, do zveznih organov. V takih in podobnih vprašanjih tičijo vzroki za številna izkrivljanja in odstopanja od ustavnih načel, principov in družbenih moralnih norm.

Ob letošnjem praznovanju obletnice rojstva republike, ob kateri običajno pregledujemo doseže uspehe, izjemoma dajmo v pretres vsak svojo vest in zavest ter poskušajmo odgovoriti na gornja in še na mnoga druga vprašanja. Poskušajmo v mislih obnoviti in osvežiti svoje obveze do republike, republike za kakršno so umirali naši najboljši sinovi in hčere, republike za katero smo doslej žrtvovali toliko znoja in žuljev.

Če bomo v teh odgovorih iskreni do sebe, do svojih otrok, mlajših bratov in sestra, da bodočih rodov, katerim ne želimo tako trpke in grenke življenjske poti, kot so jo hodili rodovi pred nami, potem se bomo obnašali do republike, ki slavi osemindvajseti rojstni dan, mnogokrat drugače kot smo se do sedaj. Kajti praznik republike obvezuje, da za njeno nadaljnjo rast in razvoj prispevamo vsi svoj delež, ne pa da od nje samo zahtevamo.

Potrjeno je povečanje pokojnin

Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije je 19. novembra potrdila povišanje — valorizacijo pokojnin in vseh ostalih izplačil iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

S tem sklepom je bila zaključena daljša razprava, ki je tekla v organih imenovane skupnosti in v vseh ostalih družbenopolitičnih organih republike. Po vsestranskih razpravah je ponovno uspelo, da na področju urejanja pokojninskega sistema ostanemo na že v letu 1965 postavljenem načelu, da naj bodo najvišje in najnižje pokojnine v razmerju 1:6. Zato smo se ponovno odločili za povišanje enega dela v fiksnem znesku in s tem vsaj delno dali prednost onim z nižjimi pokojninami. Da bi čimbolj ostali v okvirih naše politike pokojnin, smo ponovno sprejeli dvojno uskladitev:

— povečanje na osnovi pokazateljev v dvigu življenjskih stroškov in

— na osnovi gibanja osebnih dohodkov.

Prav ta druga oblika potrjuje pravilnost naše slovenske politike, da se skušamo čimbolj držati v sorazmerju z rastjo življenjskega standarda z rastjo osebnega dohodka, saj je prav od rasti osebnega dohodka odvisna »moč« sklada pokojninskega zavarovanja.

Predno smo v skupščini prišli k glasovanju, smo še obsodili vsa tista tolmačenja in pisanja o našem pokojninskem sistemu, kjer se meša »pokojninsko osnovo« z »pokojnino«, kot tudi one, ki se zavzemajo za vnaprejšnje povečanje pokojnin na račun »morebitnega« porasta življenjskih stroškov v prihodnjem letu. To pa vsekakor ne bi bilo smotno, da z pokojninami spodbujamo rast cen.

Sprejeti so naslednji sklepi:

I. Pokojnine, prikazane po splošnih predpisih, pokojnine delavcev na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve in pokojnine pogodbenih zavarovancev, pri katerih se za izračun pokojninske osnove ni upošteval osebni dohodek oziroma zavarovalna osnova iz leta 1971 ter izjemno priznane pokojnine uveljavljene do vključno 1. 1. 1971, se uskladijo s 1. 1. 1972 po 97. in 102. členu temeljnega zakona o pokoj-

ninskem zavarovanju tako da se povečajo:

a) starostne, invalidske in izjemne pokojnine za 17 % in 36 din,

b) družinske pokojnine za 17 % in še za 25,20 din; 28,80 din; 32,40 oziroma 36,00 din glede na to ali družinsko pokojnino uživa eden, dva, trije, štirje ali več družinskih članov.

II. Pokojnine vojaških zavarovancev, ki so bile uveljavljene do 31. 12. 1971 in za odmero katerih je veljal osebni dohodek iz decembra 1970, se uskladijo s 1. 1. 1972 po 97. členu TZPZ tako, da se povečajo:

a) starostne in invalidske pokojnine za 12 % in 36 din;

b) družinske pokojnine za 12 % in za ustrezen znesek iz I/b točke tega sklepa, glede na število družinskih članov.

III. Povečajo se zneski pokojnin, ki gredo upokojencem za mesec december 1971.

IV. Pokojnine z varstvenim dodatkom se uskladijo tako, da se zneski pokojnin povečajo v skladu z določbami I. in II. točke tega sklepa, varstveni dodatek pa se na novo odmeri glede na novo določeni mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov.

V. Pokojnine udeležencev NOV pred 9. 9. 1943 (oziroma do 13. oktobra 1943) in španskih borcev, katerim je bil k pokojnini odmerjen zvezni oziroma republiški dodatek za borce, se uskladijo tako, da se poveča po tem sklepu znesek pokojnine brez dodatka za borce. Znesek zveznega oziroma republiškega dodatka se na novo odmeri po posebnih predpisih.

VI. Po 97. členu TZPZ se uskladijo invalidnine zaradi nesreče na delu ali zaradi poklicne bolezni tako, da se povečajo za 16 %.

Tako povečane invalidnine znašajo:

stopnja telesne okvare	%	znesek invalidnine
I.	100	177,74 din
II.	90	159,95 din
III.	80	142,16 din
IV.	70	124,38 din
V.	60	106,61 din
VI.	50	88,82 din
VII.	40	71,03 din
VIII.	30	53,25 din

Invalidnine zaradi bolezni ali nesreč izven dela se ne povečajo.

VII. Za valorizacijo osebnega dohodka za odmero nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu po drugem odstavku 126. člena TZIZ znaša po 1. 1. 1972 odstotek povečanja po 97. čl. TZPZ 16 %.

Sprejet je bil tudi sklep o najvišjem znesku pokojninske osnove oziroma osebnega dohodka od katerega je mogoče odmeriti pokojnino po temeljnem zakonu o pokojninskem zavarovanju (TZPZ) in po temeljnem zakonu o invalidskem zavarovanju (TZPZ) od 1. januarja 1972 dalje v višini 4600 din.

Pokojnine, ki so bile v letu 1971 ali prej odmerjene od najvišje pokojninske osnove, se na zahtevo upokojenca ponovno odmerijo od najvišje pokojninske osnove, določene za leto 1972, če je bil osebni dohodek, na podlagi katerega se je določila pokojninska osnova, enak ali večji od zneska najvišje pokojninske osnove, določene za leto 1971. Za tako odmerjeno pokojnino se šteje, da je uveljavljena v prvi polovici leta 1972:

— mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov po prvem odstavku 37. člena TZPZ se od 1. januarja 1972 dalje določi na 680 din;

— spremenjen je tudi sklep o pogojih za priznanje, uživanje in izgubo varstvenega dodatka, tako da imajo pravico do njega upokojenci, če

(Nadaljevanje na 4. strani)

OBVESTILO BRALCEM

Cenjene bralce obveščamo, da bo zaradi praznikov prihodnja številka Železarja izšla 10. decembra.

Nova vakuum stiskalnica

V sredo 17. novembra smo vso proizvodnjo polizdelkov za opeko, ki se izdeluje na različnih strojih po plastičnem postopku, preusmerili prek nove vakuum-stiskalnice.

Po daljših pripravah so se dela za postavitev stiskalnice začela v začetku oktobra. Lokacija in delo je bilo organizirano tako, da je redna proizvodnja potekala skoraj nemoteno. Glavna dela na montaži stiskalnice so bila izvršena v redu in v rokih, kljub nekaterim napakam, ki so se pokazale v teku montaže.

Med polurnem poizkusnem obratovanju stiskalnice so se pokazale take prednosti, da smo se odločili za čim hitrejši prehod na izdelavo polizdelkov prek vakuumske stiskalnice. To nam je tudi uspelo že naslednji dan z angažiranjem obratnih vzdrževalcev, da so nam hitro in sproti pripravljali in preurejali obstoječo opremo starih stiskalnic.

Čeprav še nimamo fizikalnih rezultatov žgane opeke, izdelane na tej stiskalnici, lahko trdimo, da bodo le boljši kot doslej, nikakor pa ne slabši. Ostale prednosti vakuum stiskalnice, ki so se pokazale v prvih dneh obratovanja, oziroma jih lahko pričakujemo po dokončni

ureditvi pa so predvsem naslednje:

— Večja proizvodnja po številu kosov izdelane opeke, še bolj pa po tonaži. Opeka izdelana na vakuum stiskalnici je namreč okrog 10% težja kot opeka iz starih stiskalnic. povečana teža je zaradi gostote opeke, kar pa se mora odraziti na manjši poroznosti, ki je ena od glavnih karakteristik kvalitete opeke.

— Manjši izmeček pri nadaljni izdelavi opeke in stabilnejša kvaliteta. To nam omogoča v ponedeljkih 100% večjo proizvodnjo, v ostalih dneh pa 20–25%.

— Znižala se je količina odpadkov od 20% na 5%. Z nekaj dodatne opreme pa bi lahko to še znižali in s tem tudi znižali potrebno število delavcev.

Nasprotno pa so s postavitvijo te stiskalnice prišli še bolj do izraza nekateri problemi, ki ovirajo tekočo proizvodnjo.

Vakuumska stiskalnica je stroj z veliko storitvijo, ki pa jo ne bo mogoče v celoti

izkoriščati, zaradi premajhnih predhodnih kapacitet. Ta problem bo zlasti pereč v zimskem času zaradi mokrih in zmrznjenih surovin. Ostaja tudi še nerešen problem doziranje v stiskalnico in odvoz polizdelkov od stiskalnice. Še posebej pa se bo povečala problematika ročnega transporta po obratu, ki že sedaj znatno ovira delo na stiskalnici.

Po dvajsetih letih je to prva večja investicija v šamotarni, ki je namenjena izključno za proizvodnjo opeke in pomeni veliko pridobitev tako za šamotarno kot obrat, kot za vso Železarno. Nasprotno pa za delavce pri tem stroju, kakor tudi pri strojih, ki predelujejo polizdelke, pomeni to le veliko dodatno fizično obremenitev. Zato je v nadaljni modernizaciji obrata misliti predvsem na odpravo težkih fizičnih del in škodljivih vplivov okolja.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 27. novembra:		
inž. Janez KOMEL, žičarna	524	81533
NEDELJA, 28. novembra:		
Bogomil HOMOVEC, tehnični direktor	301	766
PONEDELJEK, 29. novembra:		
Ciril ODLASEK, valjarna Javornik	620	776
TOREK, 30. novembra:		
inž. Avgust KARBA, direktor proizvodnje	270	693
SREDA, 1. decembra:		
dr. inž. Marin GABROVSEK, TKR	380	732
ČETRTEK, 2. decembra:		
Anton KOMLJANC, HOP	851	871
PETEK, 3. decembra:		
inž. Stanislav ČOP, talilnice	328	76538
SOBOTA, 4. decembra:		
inž. Vladimir SENCAR, valjarna B. la	850	81892
NEDELJA, 5. decembra:		
Teodor OKROŽNIK, gradb. vzdrževanje	577	81327

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Uspela krvodajalska akcija

V prejšnjem tednu je bila od 15. do 20. novembra 1971 v naši občini krvodajalska akcija, ki jo je izvedel Zavod za transfuzijo krvi v Ljubljani, organiziral pa občinski odbor RK, v Železarni pa socialno zdravstvena služba.

Da bi zadostili potrebam naše bolnice, je bilo potrebno 1.200 krvodajalcev. Prav prijetno pa smo bili presenečeni, saj smo že v petek dosegli to število, ob koncu akcije to je v soboto pa smo našli čez 1.440 krvodajalcev. Tudi naši železarji so se odzvali akcije v lepem številu, saj jih je vključno z ZIC kar 800 darovalo kri. To je 55% vseh krvodajalcev in okrog 13% od vseh zaposlenih v Železarni, kar je vsekakor lepo število.

Iz vsega tega lahko zaključimo, da je krvodajalska akcija v celoti uspela, saj smo z našo krvjo, ki je nenadomestljiva, rešili marsikateremu življenje, morda jo bomo jutri potrebovali tudi mi.

Ivanka Špehonja

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Na osnovi čl. 11 pravilnika o delovnih razmerjih, dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosto delovno mesto
»REFERENT NABAVE«, U-4, 1 oseba, v nabavni službi
POGOJI:

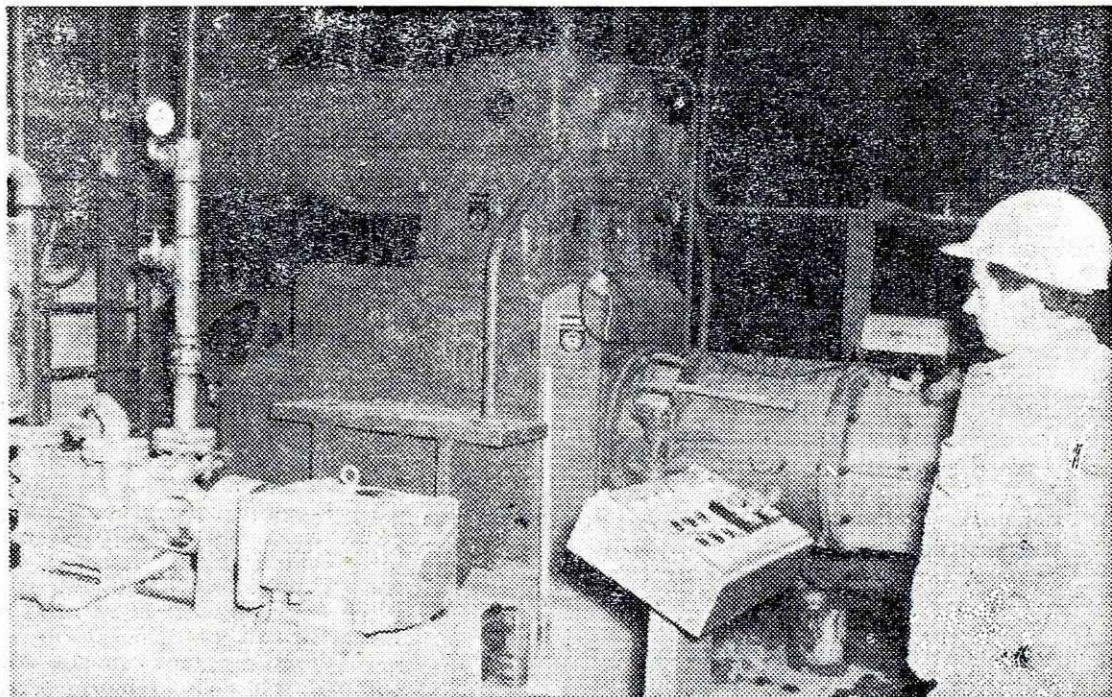
Za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva: višja izobrazba ekonomsko komercialne ali tehnične stroke in 3 leta prakse ali srednja izobrazba tehnične ali ekonomske stroke in 8 let prakse.

Ker je delovno mesto vezano z operativno dejavnostjo znotraj železarne, so zaželeni moški kandidati.

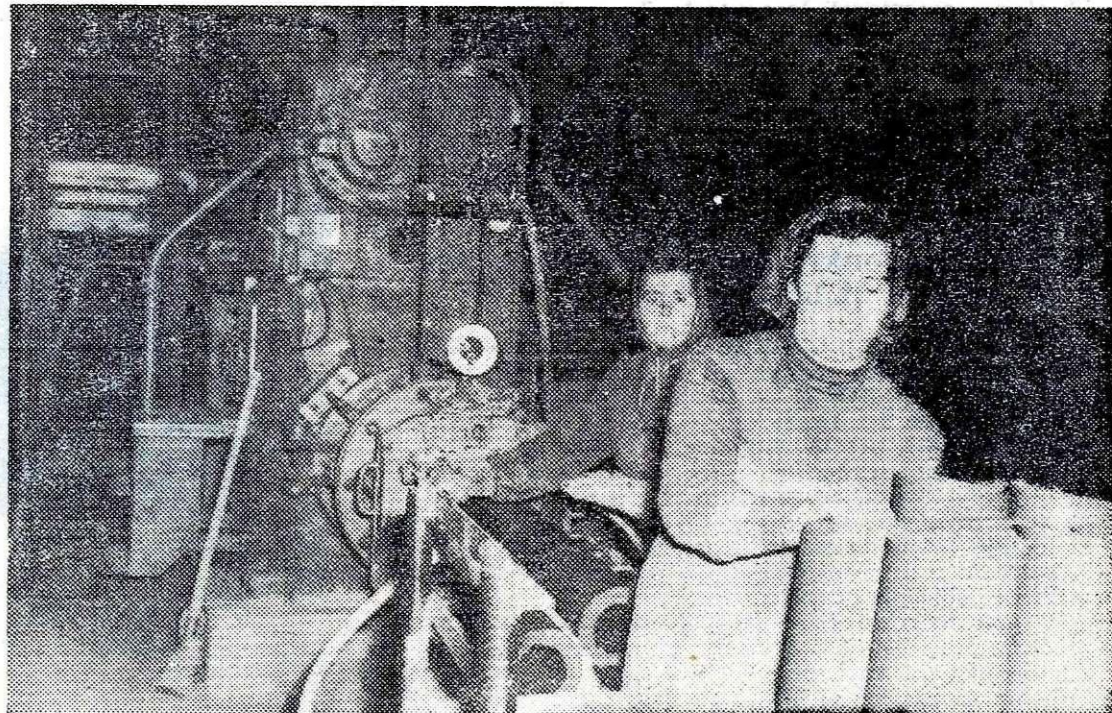
Pri izboru bodo kandidati psihološko testirani.

Pismene prijave z ustreznimi dokumentacijo sprejema kadrovskega sektorja do vključno 4. 12. 1971.

KADROVSKI SEKTOR

Nova vakuum stiskalnica v šamotarni bo omogočala večjo proizvodnjo...

...manjši izmeček in stabilnejšo kvaliteto

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Seja posvetovalnega organa ZMS ZPSŽ na Ravnah

V četrtek, 18. novembra, je bila na Ravnah 6. redna seja posvetovalnega organa ZMS ZPSŽ. Na seji so pregledali delo v jesenskem obdobju in obravnavali program dela za leto 1972. Najprej so spregovorili predstavniki TK ZMS iz Štor, ki so bili do svojega dosedanjega dela zelo kritični. Za njimi so povzeli besedo predstavniki TK ZMS Jesenice oziroma njihov predsednik Miro Ipavec, ki je govoril o kadrovskem vprašanju in novem sistemu dela predsedstva ter o delu organizacije in njenem programu. Ob koncu so o svojem delu spregovorili še domačini — mladinci iz Raven, ki so bolj naštevali težave odnosno pogoje v kakršnih delajo.

Posvetovalni organ ZMS ZPSŽ je ob tej analizi sprejel sklep, da mladi morajo odločneje nastopati s svojim programom pred samoupravnimi organi podjetja.

Posvetovanje tovarniških konferenc ZMS Plamen, Veriga, Elan, Železarna

V petek, 19. novembra, je bilo v Begunjah posvetovanje predstavnikov TK ZMS Elana, Plamena, Verige in Železarne o nadaljnjem sodelovanju v letu 1972.

Namen posveta je bil predvsem ta, da bi z izmenjavo mnenj popestrili delo mladinskih organizacij v teh podjetjih. Tako bo vsako vodstvo ZMS tudi lažje naredilo celoleten program za leto 1972. Na drugi strani pa je to oblika, da se mladi samoupravljalci — proizvajalci med seboj čim bolj spoznajo.

Največ skupnih akcij v prihodnjem letu bo na športnem področju:

Športna srečanja: december

šah, streljanje — organizator tekmovanja Veriga Lesce, kegljanje in namizni tenis za moške — organizator tekmovanja železarna Jesenice.

Januar in februar

veleslalom, smuk in sankanje — organizator tekmovanja Elan Begunje.

Marec

odbojka in namizni tenis za dekleta — organizator tekmovanja Plamen Kropa.

Hokejski dvoboj Železarna proti Verigi, Elan, Plamen (kombinirana ekipa).

April

nogomet — organizator tekmovanja železarna Jesenice.

Kulturne akcije:

Seminar za mlade kulturne delavce in prireditve »Mladina pred mikrofonom« ter razne druge zabavno kulturne prireditve.

Mladina vseh podjetij se bo udeležila pohoda na Stol. Ideološka komisija pa bo pripravila dva seminarja.

Vse športne in kulturne prireditve se bodo odvijale po krožnem sistemu, razen akcij pri katerih daje vsaka organizacija enak delež (seminarji).

Letošnje leto nam je pokazalo, da so prireditve, ki smo jih skupaj organizirali lepo uspele. Tu mislim na razne športne prireditve in na prireditve »Mladina pred mikrofonom«. Zato smo se v vodstvu TK ZMS Železarne odločili, da bomo sodelovanje še bolj popestrili. Istega mnenja so bili tudi predstavniki prej navedenih tovarniških konferenc. Upamo, da bomo s takšnim načinom dela zainteresirali večji krog mladih in tudi samo delo v organizaciji bo bolj živahno, česar smo doslej večkrat pogrešali.

Realen in konkreten predlog programa dela OK ZMS

Na četrtkovi seji predsedstva občinske konference ZMS Jesenice so najprej razpravljali o zamenjavi nekaterih članov predsedstva, ki so na izrednem šolanju ali pa jih sploh ni več na Jesenicah. Zato ti tovariši ne sodelujejo več v delu ZMS, predsedstvo samo pa jih po pravilih ne more zamenjati, temveč mora to storiti seja konference, ki je predvidena za drugo polovico decembra. Do takrat pa je predvsem naloga sekretariata in vodstev aktivov, ki morajo čimprej predlagati kandidate za bodoče predsedstvo, da reši nastale kadrovske probleme, ki so sicer v ZMS že običajna praksa.

V prvi točki so člani predsedstva razpravljali še o predlogu programa dela občinske konference ZMS in njenih organov za enoletno obdobje. Bistvenih vsebinskih pripomb na predlog ni bilo, zato je predsedstvo sprejelo sklep, da se predlog pošlje vsem aktivom v razpravo in dopolni. Prav tako je bil sprejet sklep, naj se pošlje v

razpravo predlog enoletnega dela komisije za SLO. Specializirane mladinske organizacije, za katere se predvideva, da bodo v prihodnjem obdobju tesneje sodelovale z ZMS prav na tem področju, morajo prav tako o programu, oziroma predlogu programa razpravljati in posredovati pripombe in dopnila do 15. decembra.

Sprejeti so bili tudi sklepi, ki obvezujejo vodstvo ZMS, da o programu razpravljajo tudi vse komisije predsedstva in sestavijo svoje enoletne programe, potreben pa bo tudi posvet z vodstvi družbeno političnih organizacij v občini. Prav tako je treba poskrbeti za obveščanje javnosti predvsem mladih, o programih ZMS v občini.

V drugi točki sta člana kulturne komisije seznanila predsedstvo s svojim delom, predvsem z organizacijo prazničnega plesa v počastitev dneva republike, ki bo 26. novembra v TVD Partizanu na Jesenicah. Predsedstvo je dalo pristanek k tej prireditvi in pohvalilo samoiniciativnost in prizadevnost komisije.

Člani predsedstva so se dogovorili, da bodo na naslednji seji predsedstva razpravljali o pravilih ZMS v občini, o predlogu proračuna za leto 1972, o finančnem poslovanju konference ter o tekočih zadevah.

Seja komisije za kulturo pri TK ZMS

V petek, 19. novembra, je bila 6. redna seja komisije za kulturo pri TK ZMS. Dopolnili in sprejeli so osnutek programa dela za leto 1972 in govorili o prireditvi »Mladina pred mikrofonom«.

Osnutek programa dela je predložil predsednik komisije Ferdo Kikelj. Vse predlagane akcije so podrobno analizirali in tudi dopolnili. Osnutek bo sekretariat TK ZMS uskladal s programom športne in ideološke komisije in ga potem dal v potrditev predsedstvu TK ZMS.

V osnutku programa komisij so predvsem zasledovali, da bi mladim v Železarni nudili v prostem času čimveč kulturnih prireditev in da bi se sami še bolj vključevali v kulturno življenje v naši občini.

V zimskih mesecih predvidevajo vsak mesec filmski večer, za kar bodo zaprosili filmsko skupino ODEON. Namen teh večerov je, da bi mladim čim bolj približali filmsko umetnost.

V načrtu imajo tudi skupno akcijo s tovarniškim sindikatom in TK ZMS, da bi odkupili dramsko delo.

V goste bodo povabili tudi znane pevce in ansamble. Za mlade iz samskih domov pa bodo organizirali nastop folklornih ansamblov iz njihovih krajev.

Program zajema tudi skupne akcije z mladinskimi aktivni Plamen iz Kroke, Veriga Lesce, Elan Begunje, BPT in Peko Tržič.

V programu imajo tudi srečanje mladih železarjev, ki ga organizira ZM ZPSŽ in ki bo aprila v Storah in jeseni na Ravnah, poleg nekaterih že ustaljenih akcij.

Ce bo program komisije potrdilo predsedstvo TK ZMS, bo dovolj dela in možnosti za vse, ki želijo sodelovati. V nadaljevanju so govorili o prireditvi »Mladina pred mikrofonom«, ki bo v decembru.

Potrjeno je povečanje pokojnin

(Nadalj. z 2. str.)

njihovi prispevki in davku zavezani dohodki skupaj z dohodki članov gospodinjstva ne presegajo letno 3600 din na upokojenca ali 1800 din na posameznega člana gospodinjstva;

— dodatek za pomoč in potrebo iz prvega in drugega odstavka 81. člena TZJZ se od 1. januarja 1972 določi na 464 din mesečno;

— vdovi, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine po možu pripada odpravnina v višini šestmesečnega zneska družinske pokojnine, ki bi ji šla, če bi imela pravico do družinske pokojnine;

— vdovi, ki ni pridobila pravice do družinske pokojnine pripada tolikšna oskrbina, kot bi znašala družinska pokojnina po umrlem možu, če bi imela pravico do družinske pokojnine, le-ta pa ne more biti večja od 425 din na mesec;

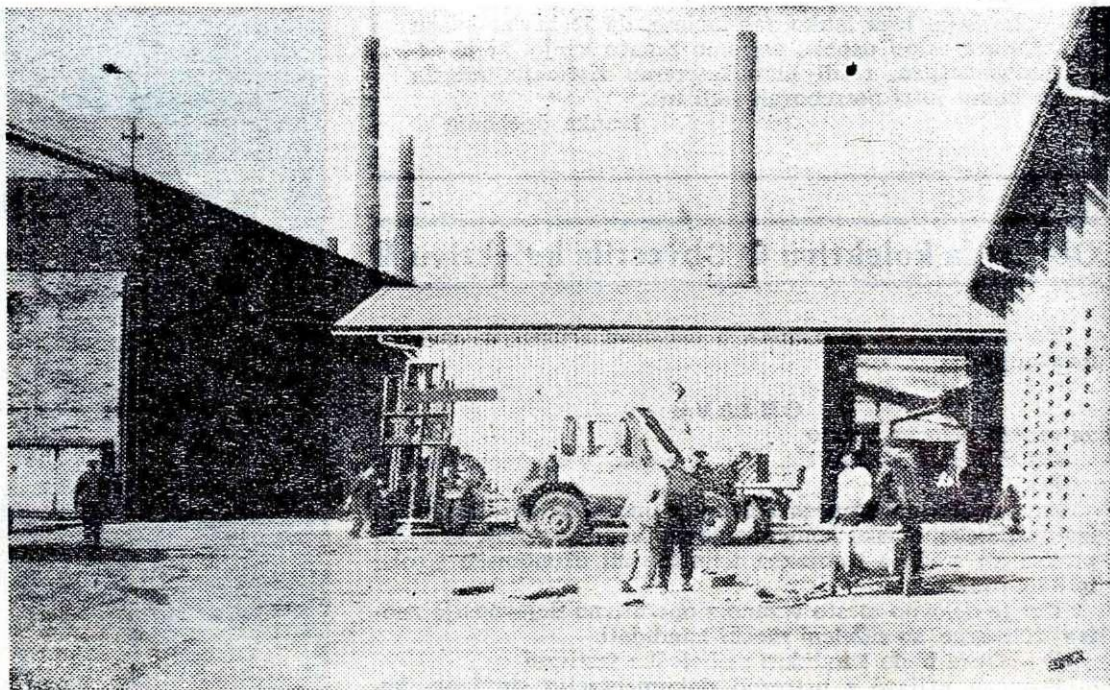
— delovnemu invalidu, ki gre na poklicno rehabilitacijo izven stalnega prebivališča, pa mu ni mogoče zagotoviti stalnega prevoza od stanovanja do kraja, kjer se poklicno rehabilitira in tudi nima med rehabilitacijo v drugem kraju brezplačnega stanovanja ali hrane, se določi pavšalno nadomestilo:

1. v višini 864 din na mesec za delovnega invalida, ki preživlja družino,

2. v višini 605 din na mesec za delovnega invalida, ki ne preživlja družine.

Vsi ti sklepi se bodo uporabljali od 1. januarja 1972 dalje, tako da bodo upokojencem povečane pokojnine izplačane že za januar 1972. Povečanje pokojnin — usklajitev, bo opravljena po uradni dolžnosti.

Zdravko Pogačnik

Stavba bivše lužilnice jeklovleka, ki je bila lani in letos preurejena v delavnico za popravilo cestnih vozil, viličarjev in samohodnih dvigal z asfaltiranim predprostorom. B.

Letos vzdrževalcem že 15.000 N din odškodnin

Vzdrževalci najboljši novatorji

Predsednik komisije za racionalizacije in novatorstvo pri svetu delovne enote vzdrževanja Ivo Volarič je v petek, 19. novembra, sklical 14. sejo na kateri so po predhodni temeljiti proučitvi obravnavali in ocenjevali dve v zadnjem času v proizvodnjo uvedeni tehnični izboljšavi.

Uvodoma je referent za izume in racionalizacije članom komisije podal pregled sklepov štirih sej komisije pri svetu delovne enote. Na štirih letošnjih sejah je bilo pozitivno ocenjenih 18 izvedenih tehničnih izboljšav, avtorjem pa je bilo za njihove dosežke na osnovi izračunanih in potrjenih prihrankov in koristi priznanih in izplačanih 11.730 N dinarjev odškodnin.

Več vrednejših izboljševalnih predlogov strojnih in elektro vzdrževalcev pa je ocenjeval in nagradil tudi odbor za izume in novatorstvo pri DS Železarne.

Na seji so člani komisije, ob nazvočnosti predsednika odbora za izume in novatorstvo pri DS dipl. inž. Franca Gassarja, obravnavali in ocenjevali dve tehnični izboljšavi. Na osnovi strokovnih ocen, priporočil in mnenj pristojnih strokovnjakov in izvedencev za proizvodnjo in vzdrževanje, sta bila oba izboljševalna predloga pozitivno ocenjena in spodbudno nagrajena.

Tehnično izboljšavo št. 2007 je izvedel Franc ARH, delovodja strojnega vzdrževanja v valjarni debele pločevine 2400 na Javorniku. Avtorju je uspel nov, cenen način izdelave pritiskalnih tac na škarkah za odpadke v valjarni debele pločevine. Vzdrževalni asistent v valjarni debele pločevine Jože Zidar, obratovodja vzdrževanja Janez Petercel, obratovodja valjarne 2400 dipl. inž. Božo Bartelje, šef delovne enote vzdrževanja dipl. inž. Miro Noč in drugi so ugodno ocenili izvedeno tehnično izboljšavo. Na osnovi teh ocen in ekonomskih koristi, so priznali člani komisije prizadevnemu in uspešnemu avtorju enkratno odškodnino v višini 600,00 N din.

Avtorja izboljševalnega predloga št. 2014, strojna ključavničarja na žerjavnem oddelku Karl KOBLAR, ml. in Stanko SEKARDI, sta na osnovi večletnih opazovanj in številnih kvarov, ki so povzročali izpade proizvodnje in življenjsko ogrožali vse zaposlene na in pod livnimi žerjavi v jeklarni, vgradila mejna stikala v krmilni tokokrog. Nova izvedba mejnih stikal bistveno povečuje nemoteno obratovanje livnih žerjavov zmanjšuje kvare in izpade proizvodnje. Mejna stikala pa povečujeta tudi delovno varnost in boljše delovno vzdušje vseh zaposlenih v jeklarni.

Komisija je to tehnično izboljšavo pozitivno ocenila na osnovi priporočil in mnenj ter ocen šefa delovne enote talilnic in vzdrževanja obratovodstva žerjavnega oddel-

ka, martinarne in elektrojektarne, pozitivno oceno predloga pa je dala tudi služba za varnost pri delu.

Številni strokovnjaki, izvedenci in praktiki za varno obratovanje tako pomembnih žerjavov pa so bili mnenja, da izvedba Koblarja in Sekardija ni idealna in popolna in da je nujno potrebna še številnih izboljšav in dopolnil. Avtorjema je bila priznana enkratna skupna akontacija v višini 500,00 N din s prošnjo in željo, da avtorja skupaj z vodstvom žerjavnega oddelka vgradita v obstoječa mejna stikala še potrebne izboljšave in dopolnila po navodilih dipl. inž. Franca Gassarja. Po teh dopolnilih in izboljšavah se bo tehnična iz-

boljšava št. 2014 ponovno obravnavala in na osnovi koristi in prihrankov dodatno nagradila.

Vsem trem nagrajenim avtorjem iskreno čestitamo k dosežkom in jim želimo še veliko delovnih uspehov.

V mesecu decembru bi bilo prav in potrebno, da tudi druge komisije za racionalizacije in novatorstvo pri svetih delovnih enot skličejo svoje seje in ocenijo izboljševalne predloge, ki so bili izvedeni v njihovih obratih. Predvidoma bosta izboljševalne predloge ocenili komisiji v delovni enoti talilnic in valjarne Bela, kjer čaka na dokončno oceno več avtorjev tehničnih izboljšav.

Tudi odbor za izume in novatorstvo pri DS Železarne pripravlja oceno večvrednih izboljševalnih predlogov. Do konca leta bodo ocenjeni vsi izboljševalni predlogi, ki so bili izvedeni in predloženi v oceno v letošnjem letu.

Načrti za ureditev delovnih prostorov in sanitarij se uresničujejo

Okolje v katerem se odvija določen proizvodni proces ima zelo pomemben vpliv na njegove rezultate. Zato v razvitih industrijskih deželah že dolgo posvečajo izredno skrb ekološkim pogojem na delovnih mestih kakor tudi urejenosti prostorov v katerih se človek zadržuje v delovnem času. Urejenost, izgled in čistota vplivajo na razpoloženje človeka in njegov odnos do vsega kar uporablja.

Tudi v Železarni smo urejenosti delovnih mest, delovnih prostorov in sanitarij začeli posvečati večjo pozornost.

V žičarni in hladni valjarni je bil že pred časom pripravljen program ureditve posameznih prostorov. Izvršitev tega programa je bila zaradi obsežnosti razdeljena v več faz z ozirom na nujnost in dane možnosti. Prva faza tega programa t. j. ureditev sanitarij v hladni valjarni in žičarni je že zaključena.

V žičarni so bile že v juniju urejene nove sanitarije, ki so opremljene po vseh predpisih in zadostujejo za maksimalno število ljudi, zaposlenih na eni dnini. Istočasno je bila adaptirana delovodska pisarna, ki je dobila dnevno svetlobo in primerno prostornost, kar omogoča normalne delovne pogoje. Ob tem je bilo tudi rešeno vprašanje varnosti delavcev, saj je bil izhod iz garderobnih prostorov ravno na mestu glavnih vhodnih vrat za žičarno, skozi katera se vrši nenrekinen promet z viličarji. Zgolj slučaj je bil, da se na tem mestu ni zgodila nobena težja nesreča, čeprav je bilo včasih precej kritično.

Pred nekaj dnevi so bile urejene tudi nove sanitarije

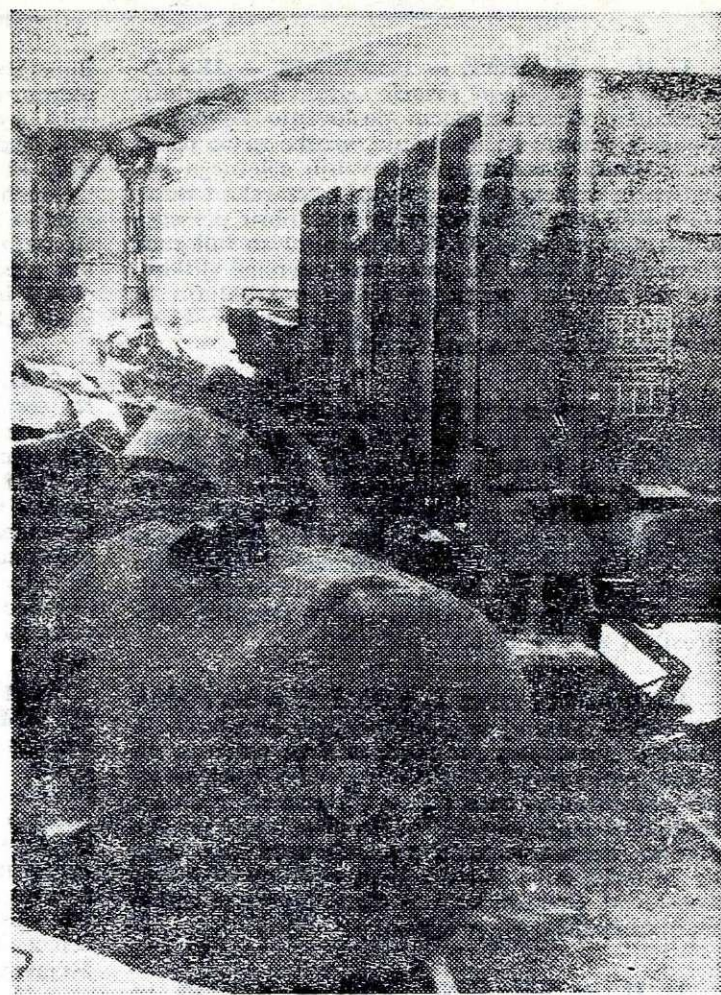
v hladni valjarni, pri čemer se je prav tako kot v žičarni istočasno rešilo vprašanje primernih delovnih prostorov za delovodje in zagotovila varnost delavcev pri izhodu iz garderobnih prostorov. Za to ureditev je bilo porabljenih ca. 120.000 din sredstev.

To je vsekakor pomemben dosežek v akciji za izboljšanje delovnih pogojev in varnosti in prepričan sem, da bodo vsi uporabniki novih prostorov s svojim odnosom dokazali, da se zavedajo, kakšna sredstva so bila v to vložena in da jim ni vseeno, kako ti prostori izgledajo.

V drugi fazi, za katero so že izdelani projekti, pa je predvidena ureditev razsvetljave prostorov hladne valjarne, žičarne in odpremnega skladišča. Osvetljenost teh prostorov je neprimerna in daleč izpod vseh normativov, ki veljajo za takšno vrsto dela, kot je valjanje oziroma vlečenje. V tej fazi bo predvidoma urejena še razsvetljava na zunanjem odprtem skladišču za TVŽ, kjer je obstoječa razsvetljava z ozirom na razširitev skladiščnega prostora nezadostna.

(Nadalj. na 24. str.)

Ob večjem redu manj poškodb

V naši Železarni posvečamo varnemu delu veliko pozornost. Dosegli smo že lepe uspehe in v precejšnji meri znižali število poškodb na delovnih mestih, zlasti hujših, ki se končajo s smrtnim izidom. Po drugi strani pa je še veliko takih delovnih mest, kjer je možnost, da pride do poškodbe še vedno precejšnja, vendar bi lahko problem rešili z malo več dobre volje in s sodelovanjem vseh zaposlenih. V naši Železarni imamo na prostem in v obratih veliko železniških tirov, kjer je varno delo dostikrat ogroženo, ker ni dovolj svetlih in prostih profilov. To pa je zlasti nevarno za premikalno osebje in vse tiste, ki se gibljejo ob železniških tirih. Vodstvo transporta si nenehno prizadeva, da takšne probleme rešujemo sproti, vendar večkrat dobronamerna opozorila v nekaterih obratih Železarne ne najdejo pravega odziva. Še vedno so primeri, da so železniški tiri zatrpani z različnim materialom in kaj kmalu pride do nesreče in poškodb, ki pa pomenijo za naš kolektiv vse preveč izgubljenih delovnih dni, ali pa celo življenja naših sodelavcev.

Železar v 8700 izvodih

Tovarniški tednik Železar, ki ga tiska Gorenjski tisk Kranj, izhaja v nakladi 8700 izvodov. Poleg delavcev v Železarni, glasilu prejemaajo vsi upokojeanci Železarne, sodelavci na odsluženju vojaškega roka, štipendisti podjetja Železar, delavci in učenci zadnjih letnikov Železarskega izobraževalnega centra, več izvodov tudi železarni Ravne in Store, Vatrostalna — obrat Jesenice, Projektni biro Jesenice, nadalje vse šole na območju jeseniške in radovljanske občine, družbenopolitične organizacije in predstavniški organi obeh občin, metalurška podjetja Jugoslavije, nekateri naivšji poslovni partnerji, družbeno-politični in predstavniški organi SR Slovenije. ZP Slovenske železarne, Združenje jugoslovanskih železarn in nekateri drugi.

Železarja tedensko pošilja-

mo na 149 jugoslovanskih in osem inozemskih pošt (ZRN, ZDA, Poljska, Italija, Avstrija, Svica). Največ izvodov pošiljamo na pošto Žirovnica (151), sledijo Bled (93), Mojstrana (93), Zg. Gorje (89), Ljubljana (88), Radovljica (73), Lesce (37), Kranjska gora (34), Boh. Bistrica in Srednja vas (36), Podnart (28), Kranj (25), Kamna gorica (18), Rateče-Planica (17), Beograd (17), Begunje (16) itd. Največ izvodov po pošti prejemaajo bralci v občini Jesenice — 1527 in občini Radovljica — 403. Sicer pa nam izredno pester seznam pošt pokaže kje vse danes živijo naši nekdanji sodelavci — umokojenci in sodelavci na odsluženju vojaškega roka. Ob tej priliki tudi opozarjamo upokojence Železarne in sodelavce — vojake, ki slučajno lista ne prejemaajo in ga želijo, da nam na dopisnici sporočijo svoj naslov.

Sestanki delovnih skupin

17. 11. — LIVARNE — PODOBNIK — JEKLO-LIVARNA — Asistent tovariš Oswald je obrazložil poročilo o devetmesečnem poslovanju Železarne. Stanje v tovarni se izboljšuje, vzroke za to pa je treba iskati v večjem prizadevanju celotnega kolektiva in delnem povišanju cen železarskim izdelkom. Kolektiv jeklolivarne je v oktobru presešel proizvodni načrt za 0,2 %. Zadovoljni so bili tudi s kvaliteto vlitkov. Boljše so tudi površine vlitkov, ker za modelni pesek izključno uporabljajo le kromitni pesek. Bilo je še nekaj predlogov, ki se nanašajo na obratno problematiko.

11. 11. — SPLOŠNI SEKTOR — STARE — Člani delovne skupine so obravnavali poročilo o devetmesečnem poslovanju ter bili seznanjeni z osnovnimi podatki za mesec oktober. Posredovana je bila informacija o sklepih zadnje seje DS Železarne in pa informacija o sklepih ter stališčih konference tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne. Poleg tega so bili člani skupine seznanjeni tudi z vrstnim redom stanovanjskih prisilcev za leto 1971.

18. 11. — LIVARNE — KRAMAR — STROJNA LITINA — Najprej so dobili odgovor na vprašanje glede preusmeritve proizvodnje VAL elektrod na jeklolitino. Tovariš Oswald je govoril o devetmesečnem poslovanju, nato pa so obravnavali problem terminske izdelave odlitkov in kvalitetno problematiko. Beseda je tekla o vzdrževanju in o tem, da je treba roke dobaviteljem odlitkov dosledno upoštevati. Govorili so še o disciplini ter se zavzemali za urejeno razsvetljavo.

14. 11. — VALJARNA BELA — JORDAN — BLUMING STEKEL — Pregledali so dosežene rezultate v oktobru, s katerimi so zadovoljni. Le uobit — izplen pri 135 kv. bo treba še izboljšati. Glede problematike rezalcev in žerjavovodij še nimajo odgovora. Tudi garderoba ni ogrevana in je stanje nevarno. Upajo, da bo tudi to vprašanje kmalu rešeno. To velja tudi za higienske prostore.

20. 11. — VALJARNA ŽICE — JUSTIN — JURČIČ — Odgovore na postavljena vprašanja so prejeli, vendar se delovna skupina ne more strinjati z odgovorom glede zaščite prevzemalca blumov proti prepihu. K poročilu o devetmesečnem poslovanju niso imeli pripomb. Nadalje so bili obveščeni o zaskrbljujočem odstotku dobita — izplena pri patentirni žici. Ustrezno bodo ukrepali tudi proti delavcem, ki bi z malomarnim delom zavirali proizvodnjo, tako da bi jim za določeni dan odvzeli stimulacijski dodatek. Treba je popraviti pnevmatske škarje na progi 250 Ø. Razen tega so obravnavali še nekaj vprašanj, ki se neposredno tičejo proizvodnih naprav v obratu.

19. 11. — JAVORNIK I — BENEDIČIČ — ADJU-STAZA — K problematiki obrata in delovne enote niso imeli pripomb. Delovna skupina je bila ponovno opozorjena na uporabo zaščitnih sredstev. Ugotavljajo, da so rokavice pogosto nekatilne. Sodelavca Noč in Pogačar zahtevata srajce pri avtogenskem rezanju. Omenjeno vprašanje so obravnavali še v maju in dobili negativen odgovor. Vendar vprašanje postavljajo znova, ker je bil omenjeni problem ugodno rešen že v valjarni Bela. Zaradi pomanjkanja delavcev je treba delati še bolje, da ne bi imeli zaostankov pri materialu, ki ga jeklovlek nujno potrebuje. Ob koncu sestanka je bilo postavljeno vprašanje glede nagrajevanja, ki ni vsklajeno s porastom cen.

10. 11. — TKR — GRADIŠNIK — KONTROLA KVALITETE — K izčrpnemu poročilu o devetmesečnem poslovanju Železarne niso imeli bistvenih pripomb. Rezultati bi bili lahko še boljši, če ne bi bilo nekaterih objektivnih težav. Spodbudno pa je, da bomo lahko pokrili izgubo iz leta 1967 in 1968, čeprav je bilo to predvideno šele v prihodnjem letu. Pravilnik o delitvi stanovanj je treba dosledno upoštevati. Analizirali so kvaliteto problematiko in postavili nekaj vprašanj na katere želi skupina tudi odgovore. Zanima jih, kdaj bo začela

Ebnerjeva konti žarilna peč v hladni valjarni z rednim obratovanjem, in ali je investicija upravičena, z ozirom na težave pri poskusnem obratovanju. Nadalje vprašujejo, zakaj so sodelavci OTK — KK, ki delajo v proizvodnih obratih na vseh izmenah tretirani kot uslužbenci enaki tistim, ki nimajo nobenega direktnega stika s proizvodnjo. Opažajo tudi vedno večjo razliko v osebnih dohodkih v istem plačilnem razredu med posameznimi obrati in službami. Skupina želi izčrpno poročilo glede teh razlik.

8. 11. — ELEKTROJEKLARNA — PETAC — Na sestanku je bilo prisotnih 18 delavcev. Vodja delovne skupine jih je seznanil s poročilom o devetmesečnem poslovanju in opozoril, da je z vestnim delom in varčevanjem dragih fero legur možno izboljšati realizacijo letnega plana v elektrojeklarni. Priznanje je dal tudi posadam pri pečeh zaradi vzdrževanja sten peči in obokov, saj je bila njihova vzdržnost povečana za 20 %. V oktobru plan ni bil dosežen zaradi redukcije električnega toka ter mehanskih in elektro okvar.

14. 11. — ELEKTROJEKLARNA — LEGAT — IV. IZMENA — K uvodni obrazložitvi devetmesečnega poslovanja navzoči niso imeli bistvenih pripomb. Čudno se jim zdi, da kljub ugodnemu finančnemu položaju komaj iz meseca v mesec dobimo sredstva za osebne dohodke in nujno potrebne surovine. Največ pripomb so imeli prisotni zaradi neustreznega vzdrževanja. Zlasti velja to za žerjave in tudi med redukcijo električnega toka ni bilo dosti urejenega, saj so takoj potem ko so začeli z obratovanjem že imeli zastoje na pečeh in žerjavih.

29. 10. — MARTINARNA — ČOP — OBRATOVODSTVO — Sestanek je vodil obratovodja inž. Kalan, obravnavali pa so probleme, ki nastajajo v posameznih oddelkih jeklarne. Menili so, da pri pečeh polagajo premalo pozornosti kurjenju, v livni jami pa je potrebno bolj kakovostno delo. Vložek je treba v starem železu bolje ravnati. V razpravi je bilo rečeno, da težave nastajajo zaradi pomanjkanja delovne sile in precejšnje fluktuacije, kar vpliva na kvaliteto dela. Ugotovili so tudi, da je v oddelku starega železa kljub pomanjkanju delovne sile delovni čas premalo izkoriščen. Vodje delovnih skupin so bili seznanjeni s poročilom o devetmesečnem poslovanju martinarne. Posredovani so jim bili tudi rezultati izpolnjevanja akcijskega programa. Šef talilnic inž. Stanko Čop je na sestanku govoril o devetmesečnem poslovanju Železarne in opozoril na uspehe in težave s katerimi smo se srečevali pri izpolnjevanju proizvodnih nalog. Rezultati poslovanja so bili pozitivni, vendar pa vse bolj prihajajo do izraza podražitev, ki zmanjšujejo naš uspeh. Z lastnim delom bo treba ustvariti čimveč, da bi dosegli osebne dohodke, ki nam jih omogoča samoupravni sporazum.

12. 11. — MARTINARNA — BAUMAN — LIVNA JAMA — Vodja delovne skupine je govoril o devetmesečnem izpolnjevanju akcijskega programa in pri tem v odstotkih navajal dosežene rezultate v proizvodnji in porabi surovin na planirano tono jekla. V nekaterih mesecih s proizvodnimi rezultati ne morejo biti zadovoljni kar velja tudi za stroške. K poročilu o devetmesečnem poslovanju talilnic niso imeli pripomb, iz poročila pa je bilo razvidno, da se je martinarna najbolj približala planirani proizvodnji, kljub težavam, ki so bile pri obratovanju peči. Razpravljali so še o spremembah določil o reguliranju dohodkov, ki pravilno stimulirajo vse tiste kateri delajo v turnusu.

12. 11. — MARTINARNA — CELARC — PEČI — Vodja delovne skupine je posredoval obširno poročilo o devetmesečnem poslovanju. Člani delovne skupine menijo, da bi bili doseženi rezultati lahko boljši, če bi vedno obratovali s štirimi pečmi in če bi razpolagali z ustreznim vložkom. Menijo tudi, da zaradi teh faktorjev ni izpolnjen

devetmesečni plan, ki je v martinarni 5,5 % nižji od predvidenega. Nadalje so govorili še o spremembah določil, ki izhajajo iz družbenega dogovora. Gre za spremembo dodatkov za nočno delo, regrese in tako dalje. S predlaganimi spremembami so se strinjali.

11. 11. — ŠAMOTARNA — PODMESNIK — MLINI — Obravnavali so poročilo o devetmesečnem poslovanju obrata in Železarne. Največ so govorili o pomanjkanju delavcev, ki se tudi pogosto menjajo in težko delajo zaradi neustrezne delovne sile. Zanima jih tudi kako je z zdravstvenimi pregledi.

11. 11. — ŠAMOTARNA — KRMELJ — MLINI — Obravnavali so poročilo o devetmesečnem poslovanju Železarne in se dalj časa zadržali pri problematiki obrata. Pripomb niso imeli, pač pa menijo, da bo treba povečati maso osebnih dohodkov zaradi stalnih podražitev. Izredno kritično stanje je glede kvalificirane delovne sile in zaradi fluktuacije. Z odgovorom glede kategorizacije mlinarjev niso bili zadovoljni. Zahtevali so, naj o tej zadevi obratovodja poroča na prihodnjem sestanku.

11. 11. — ŠAMOTARNA — ŠORN — MLINI — Strinjali so se s poročilom o devetmesečnem poslovanju Železarne. Bili so mnenja, da bi lahko naredili še več, če bi imeli na razpolago ustrezne stroje. Strojni park je dotrajan. Pripombe pa so imeli tudi glede vzdrževanja.

9. 11. — ŠAMOTARNA — RUS — PEČI — Najprej so dobili odgovor na postavljeno vprašanje glede vozičkov. Vprašanje še ni rešeno, pričakujejo pa akumulatorski voziček za preizkus. Seznanjeni so bili z devetmesečnim poročilom o poslovanju Železarne. Plan silika ni bil dosežen zaradi remontov mlinov I, II in III. Poslovni rezultati so bili boljši zaradi ustreznega asortimenta. Prav tako so bili seznanjeni oziroma obveščeni o krvodajalski akciji. Razpravljali so še o vzdrževanju vozičkov, saj so v kritičnem stanju. Ob koncu sestanka so opozorili na neustrezne odnose mlajših delavcev do starejših, kar bo treba odpraviti.

10. 11. — ŠAMOTARNA — PFAJFAR — STROJNO IN ROČNO OBLIKOVANJE — Govorili so o devetmesečnem poslovanju šamotarne, ki je proizvodni načrt dosegla s 65,5 % letne proizvodnje, v primerjavi z lanskim letom pa 93,5 %. Vzroke je treba iskati predvsem v pomanjkanju delovne sile in so zato izdelali manj mas. Vozne poti bodo obnovljene, ko bo postavljena nova vakuum stiskalnica. Streha nad oddelkom strojnega in ročnega oblikovanja še vedno pušča, čeprav so jo v oktobru popravili. Pri proizvodni problematiki so omenjali zastoje ter pomanjkanje vložka. Za krvodajalsko akcijo ni bilo ustreznega odziva, zaradi prenapornega dela.

16. 11. — PLAVŽ — BERLOT — PEČI — V preteklem mesecu so imeli več poškodb. Rečeno je bilo, da bo treba posvečati večjo pozornost varnemu delu ter uporabi zaščitnih sredstev. Skupina vztraja pri svojem stališču glede nabave gamaš, od 14. septembra. Nadalje so bili seznanjeni s proizvodnimi rezultati in težavami, kakor tudi o devetmesečnem poslovanju Železarne. Rezultati so ugodni, do konca leta pa naj bi se vsak posameznik še potrudil da bi jih izboljšali. Ob koncu sestanka so razpravljali o preselitvi v nove garde robe. Še prej bo treba določiti prostor in odrediti za slehernega delavca po dve omari, eno za čisto, drugo omarico pa za umazano in prepoteno delovno obleko. Zanima jih kdo dovoljuje hlajenje žlindre v skrinjah, ker le te pokajo in tako povečujejo naše proizvodne stroške.

11. 11. — JAVORNIK I — ZUPAN — ADJUSTAZA — Najprej so sledili odgovori na vprašanja postavljena na prejšnjem sestanku delovne skupine. Ugotavljajo, da ležaji na mačku žerjava v strojni lopi še vedno niso urejeni. Tudi remont na srednjem žerjavu ni bil izveden, pač pa je urejeno vprašanje avtobusnega postajališča na Javorniku. Tovariš Jakopič ni zadovoljen s popravilom žerjava, ker so urejena le kolesa ne pa tudi ležaji. Vodja delovne skupine je kritiziral odnos članov delovne skupine do krvodajalske akcije, saj se jih je prijavilo za oddajo krvi le pet. Ker je varnostna služba zaustavila nekatere posameznike, ki so predčasno in pred koncem dneva prehajali preko ograje, je vodja delovne skupine opozoril na to, da

bodo takšni postopki obravnavani na sestanku, prizadetim pa bodo odtegnili eno uro. Pripomnil je še, da pri tem ne bo demokracije. Ob koncu sestanka so obravnavali še problematiko osebnih dohodkov in menijo, da to vprašanje še ni urejeno, ker so v obratu zaposleni starejši ljudje in z nizkimi skupinami odhajajo tudi v pokoj.

11. 11. — JAVORNIK I — UDIR — ČISTILNICA — Sestanek je vodil tovariš Fekonja. K informaciji obratovodstva niso imeli pripomb. Razbijanje okenskih stekel gre na račun delavcev iz drugih obratov. Nadalje je vodja delovne skupine opozoril na varno delo pri strojih med obratovanjem, zlasti velja opozorilo za novospregate delavce. Grajal je neodgovorno ravnanje delavca, ki se je obesil na rafamo, saj bi se lahko razbila brusilna kolut in pokvaril elektromotor. V takih primerih bodo v prihodnje vse tiste, ki bi ogrozili sebe in sodelavce odstranili z delovnih mest. Prisotne je opozoril na dosledno upoštevanje delovne discipline. V kolikor pride na rafama stroju do okvare, naj delavec dela pri sosednjem stroju, ker v elektro delavnici primanjkuje delovne sile. Vzporedno s tem je tovariš Fekonja obravnaval tudi problematiko norm.

9. 11. — TKR — URBANC — TEHNOLOŠKI LABORATORIJ — Obširneje so bili informirani o devetmesečnem poslovanju. Na pritožbo obratovodstva HVZ zaradi prepočasnega prejetja rezultatov lužin pri VAC žici so bili izvedeni naslednji ukrepi. Pregledali so jemanje vzorcev, napravili kemijsko analizo in tako dalje. Ugotavljajo, da v sedanjem položaju ni možno oddati rezultatov prej kot v treh urah. Tudi s strani HVZ bi morala biti večja zainteresiranost, zastoji pa nastajajo predvsem pri odvzemu vzorcev žice, saj je v posameznih primerih moral pripravljalec čakati tudi eno uro na odvzem žice.

12. 11. — TKR — POGACNIK — KEMIČNI ODDELEK — Prebrali so izvleček iz poročila o devetmesečnem poslovanju Železarne. Iz poročila je razvidno, da je bilo delo dobro opravljeno, saj se je storilnost povečala za 4,8 %. Prav tako je razveseljivo poročilo o tem, da bomo finančne izgube iz leta 1967 in 1968 poravnali do konca leta 1971. Tudi v prihodnje naj bi delali tako uspešno in izkoristili vse možne rezerve. Strinjali so se tudi s predlogom sprememb pri urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev Železarne. Vodja delovne skupine je prisotne opozoril na varno delo in obenem seznanil s pravilnikom o varstvu pri delu v kemičnem oddelku.

9. 11. — TKR — PETRIČ — SPEKTROKEMIČNI ODDELEK — Posredovana je bila informacija o devetmesečnem poslovanju Železarne. Nadalje so bile prikazane težave, ki jih predvidevamo v pri-

hodnjem letu zaradi povečanih dajatev pri amortizaciji. K predlogu sprememb pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev navzoči niso imeli pripomb.

15. 11. — TKR — KURNER — RO — K spremembam pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev Železarne niso imeli pripomb. Posredovano je bilo še kratko poročilo o rezultatih devetmesečnega poslovanja s poudarkom na kvalitetno problematiko v minulem obdobju. Omenjene so bile tudi naloge RO, da bi bili finančni rezultati boljši. Strokovni delavci so bili kritični, ker v proizvodnji ne kažejo dovolj pripravljenosti za izboljšanje kvalitete pri izpolnjevanju proizvodnega programa. Vodja delovne skupine je še posredoval analizo gibanja osebnih dohodkov, ki v primerjavi s podjetjem kot celota, stagnirajo. Navzoči tudi niso bili zadovoljni zaradi obravnavanja problematike osebnih dohodkov na RO. Postavljeno je bilo naslednje vprašanje: »RO in OTK sta proizvodni enoti in nimata ničesar skupnega z upravno režijskimi skupinami. Zahtevamo pojasnilo zakaj sta bila RO in OTK priključena upravnim službam?« Zaradi proizvodnih potreb je vodstvo oddelka predlagalo ukinitev enega delovnega mesta »strugar« in povečanje delovnega mesta »finomehanik« iz enega na dva. S predlogom so se prisotni strinjali.

16. 11. — RTA — LOGAR — TMK — Delovno disciplino naj bi izboljšali na osnovi samokontrole in kolektivne kontrole posameznikov in celotnega oddelka. Poslužili naj bi se že vpeljanega točkovega sistema in ocen posameznih opravljenih del. Akcijski program izvajajo po planu, nastaja le vprašanje za tista dela, kjer so vezani na uvoz materiala. Tudi remonte klimatskih naprav bodo izvajali po planu. Potrebno bo dobro medsebojno sodelovanje z montažno skupino in proizvodnimi obratovodstvi.

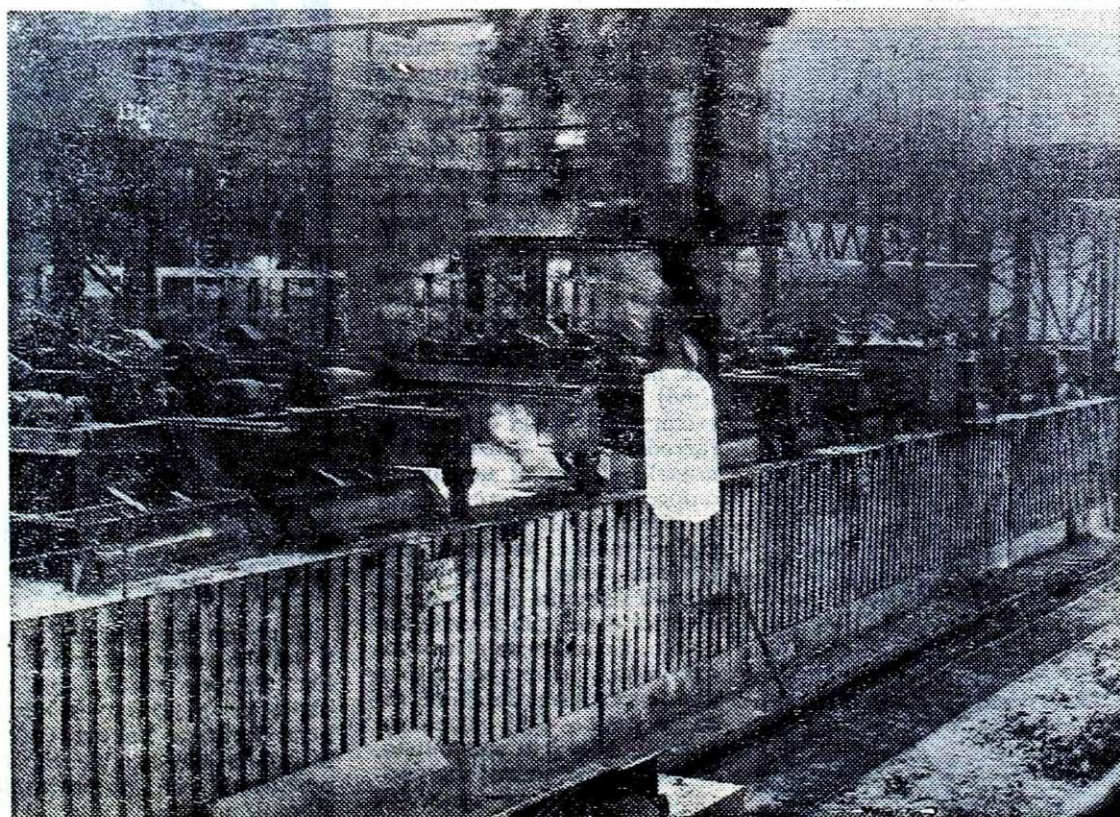
13. 11. — VALJARNA 2400 — KNAFELJ — ADJUSTAŽA — Proizvodnja bi bila v oktobru lahko večja, če bi imeli na razpolago material za rezanje. Zaradi vložka, ki so ga imeli na razpolago večkrat to ni bilo mogoče. V zadnjem času pogosto iz valjarne Bela dobivajo vložek z napakami. (lunkar, dvoplastnost, mehurčavost). Takšnega vložka sploh ne bi smeli dobivati. Ogrevamo, valjamo, termično obdelujemo, nato pa režemo v zalogo. Material ostaja na kupih, ki so vedno večji in tako tudi naš denar, ki je v njem založen. Ob koncu sestanka so govorili še o internem samoupravnem sporazumu. Dosti vredno je spoznanje, da je nočno delo res naporno — 30 %. Osebnih dohodkov na progi in v adjustaži naj bi uredili tako, da ne bo nepotrebnih razlik. Tudi normo za rezanje ESSEN pločevine je treba popraviti, ker je treba pločevino dodatno obračati.

11. 11. — VALJARNA 2400 — RESMAN — ADJUSTAŽA — Skupini je bilo posredovano poročilo o devetmesečnem poslovanju Železarne. Bolj podrobno so se zadržali pri problematiki obrata. Pripombe so imeli zaradi dolgov naši Železarni, ki se povečujejo iz meseca v mesec. Razpravljali so še o internem samoupravnem sporazumu v ZPSŽ. Zanimajo jih zakaj dodatek za nočno delo v vseh treh slovenskih železarnah ni enak, kar velja tudi za regres za letni dopust, ki znaša v železarni Store 480 dinarjev. Delavce so opozorili na razne pomanjkljivosti na delovnih mestih, (nepravilno žigosanje plošč s strani zarisovalcev, nepopolno izpolnjevanje nakaznic za probe, jemanje prob, izdelava prob na tehtnici ipd.). Še posebej so bili delavci opozorjeni na nevarne in nedovoljene prehode pri progi.

12. 11. — VALJARNA 2400 — MIRTIC — ODPRAVA IZDELKOV — Delavci so z zanimanjem poslušali poročilo o poslovanju Železarne v devetih mesecih letošnjega leta. Zanimajo jih, zakaj dovoljujemo povečanje cen surovinam v drugem polletju, dočim so naše prodajne cene ostale na isti ravni. Brezuspješni so napori naših delavcev, saj njihov trud in uspeh odzve ne drug. Tudi osebni dohodki bi se morali prilagoditi neprestanemu porastu življenjskih stroškov. Od 30. novembra dalje bo redna letna inventura skladišča. Zaradi stanja v skladišču — veliko raznih formatov, bo treba delati na dve izmeni po 12 ur. Inventuro naj bi opravili tako, da bo čim manj zastojev pri odpravi pločevine v decembru. Kaže, da bo treba delati tudi v decembru ob prostih sobotah. Kupci zahtevajo adjustiranje pločevine po kvaliteti in debelini, tako da bo pri redni odpravi izdelkov zmanjkalo časa. Prednost pa imajo redna naročila. Redne dopuste je treba izkoristiti do konca leta, ne bo pa jih mogoče koristiti zadnje dni v mesecu. Vprašujejo, zakaj ni bila popravljena norma tudi pri odpravi izdelkov tako kot v ostalih oddelkih, čeprav so v poprečju v letošnjem letu na zadnjem mestu. Tudi odpravo izdelkov je treba upoštevati in doprinos k uspehu. Upoštevati je treba tudi to, da drugi oddelki koristijo proste sobote, kar pa ne velja za odpravo izdelkov.

13. 11. — VALJARNA BELA — SOKLIČ — OBLIKOVALNICA PROFILOV — Mesečni plan na liniji rezanja je bil presežen za 41,5 %, dobit — izplen pa je za 0,2 % višji, storilnost pa za 323 kg večja v primerjavi za devet mesecev letošnjega leta. Primerjalni podatki kažejo, da je bila storilnost na krožnih škarjah enaka rezultatom v prvih devetih mesecih, dobit — izplen pa za 0,6 % večji. Tudi naloge na oblikovalnih progah so bile dosežene s 113,2 %, vendar bi lahko naredili še več. Bilo je precej zastojev, zaradi popravil in menjav, od tega samo na tretjem stroju 135 ur. Zaradi izrabljenih naprav in oblikovalnega orodja bo treba kakovostni izdelavi profilov posvetiti večjo skrb in odgovornost. To velja za vzdrževanje in pripravo orodja. Na razne urgence odgovorni ukrepajo prepočasi. Pri tem so omenjali večnevno opozarjanje na okvaro prevračalca, ki je povzročala poškodbo robov na kolobarjih. Kritično je tudi stanje nožev na liniji rezanja, zaradi novega postopka valjanja (brizganje, itd.). Zanimajo jih, zakaj ne dobijo odgovorov na postavljena vprašanja. Pripombe so imeli tudi glede objave v Železarni zaradi premij, ki naj se ukinejo ali dodelijo vsem. V kolikor premije so, naj bodo za kvalitetno delo. Tudi nabava nosilcev bremen, oziroma popravilo starega traja že več mesecev. Nadalje niso bili zadovoljni s kvaliteto čaja in toplih obrokov ter njegovo ceno. Pomisleke imajo zaradi fižola, ki ga dobivajo trikrat zapovrstjo, toda le v spremenjeni obliki. Žerjavovdjo na 12 tonskem žerjavu — zapad, so opozorili naj bolj vestno opravlja delo oziroma naj bo pri delu bolj pazljiv. Sodelavke se pritožujejo zaradi utesnjenosti garderobe in pomanjkanja umivalnikov.

17. 11. — SPLOŠNI SEKTOR — JERŠIN — VARNOSTNA SLUŽBA — Prejeli so odgovor na vprašanja zastavljena na prejšnjem sestanku. Zatem je bilo predlagano bolj odločno ukrepanje proti vinjenim osebam. Ob koncu sestanka so razpravljali še o nekaterih konkretnih nalogah, ki zadevajo varnostno službo v tovarni.

Kleščni žerjav dviga iz globinske peči ingote ali brame

Seja konference ZKS o socialnem razločevanju

V dneh od 17. do 19. novembra je bila v Ljubljani 3. seja konference ZK Slovenije. Glede na vsebino seje, lahko to ocenimo kot izredno pomemben politični dogodek pri nas. Čeprav so temu dogodku radio in televizija ter osrednje časopise posvetili precej pozornosti, je prav, da na kratko o tem spregovorimo tudi v *Železarju*.

Poleg stalnih članov konference in CK ZKS z njegovimi organi, smo na konferenci sodelovali na občinskih konferencah izvoljeni delegati, vabljeni pa so bili tudi sekretarji občinskih in medobčinskih komitejev ZK, navzoči pa so bili tudi predstavniki iz drugih republik. Najbrž bo moje mnenje, da je seja konference izredno kritično ocenila delo zveznih organov v zadnjem letu, tudi mnenje vseh, ki so kakorkoli spremljali delo konference.

Sedanji gospodarski položaj zahteva precej ostrih posegov v sam sistem. Obstojeci zakoni in razne družbene norme, so v naš izredno dinamični razvoj in odnose vpletle stvari, ki predvsem za delavski razred niso več sprejemljive. Razbohotile so se vsemogoče razlike v politiki, v gospodarstvu, med panogami, med gospodarskimi organizacijami, kraji in pokrajinami. Posledice vsega tega pa v različnih oblikah socialnih razlikovanj najbolj občutijo občani, predvsem pa delavci in kmetje. Lov za dobičkom iz pozicij rentabilnosti v razmerah doslej precej neurejenega tržnega gospodarjenja, je ob preslabi družbeni kontroli in neustreznih sistemski urejenosti, pustil precej negativnih posledic.

Trgovina, denarni zavodi, razne distribucije in združenja, so v takšnih razmerah močno razorožili proizvodne panoge. Moč in odločanje je prišlo v njihove roke. Poleg nekaterih zunanjih vzrokov, izhaja večina naših gospodarskih težav prav iz teh odnosov. Račune teh težav plačuje potrošnik, predvsem fizični delavec, ki ima precej skrbno omejen obseg svojega delovanja in še bolj skrbno določen obseg svojega dohodka, plačila za to delovanje. Lov za dobičkom, ki nosi v sebi brezštevilno različnih inčic, povzroča stalno naraščanje cen v takšne višine, ki ljudem z najnižjimi osebnimi dohodki že ogrožajo življenjski minimum.

Na Jesenicah, kjer so nas te razmere v zadnjih letih precej teple, smo te stvari precej dobro poznali, vendar se jim nismo mogli bolj učinkovito postaviti po robu. Povsod tega v taki meri niso občutili. Vemo tudi, da so bili in so še kolektivi, kjer to razlikovanje občutijo še bolj kot mi, a so v večini primerov manjši od nas pa tudi samoupravno manj organizirani kot mi in se je njihov glas zato še toliko manj slišal. Na seji konference, ki je bila namenjena vprašanju socialnega razlikovanja, je to zelo prišlo do

izraza. Seja konference je potekala zelo demokratično, vsak je lahko dobil besedo in vsak je lahko odkrito povedal svoje misli. Delegati smo si bili sicer precej enotnih stališč, vendar do korena vzrokov razlik le nismo prišli. Šele nastop tov. Edvarda Kardelja je jasno pokazal glavni izvor socialnega razlikovanja in metode njegovega zdravljenja. Njegovo izvajanje je bilo v celoti objavljeno v ponedeljkovi številki *Dela* in priporočam vsem članom ZK in ostalim sodelavcem, da se z vsebino seznanijo oziroma ga preberejo.

Za našo oceno položaja in naša stališča, smo se že pred konferenco posvetovali na občinskem in tovarniškem komiteju ZK. Ker je rezultat naših posvetovanj slonel na položaju *Železarne* v družbi in počutju železarja, so bila naša stališča zelo ostra in objektivna. Posamezniki so mi v osebnem stilu sicer skušali očitati, da gremo predaleč in da nekatere stvari preveč potenciramo. Stvar je bila razjasnjena šele po govoru tov. Kardelja. Dal nam je odločno podporo, ko je na seji nazorno razložil kaj se razume pod pojmom minulega dela, ki ga obravnava XXII. amandma zvezne ustave. S tem je jasno in nedvoumno pokazal pot, glavno smer napada proti, za vse nas nesprejemljivimi sedanjimi socialnimi razlikami.

Ne smemo imeti utvar, da bo ta pot kratka in lahka. Potrebni bodo besedni spopadi, prepričevanja pa tudi

vsiljevanja. Primerov socialnih razlik, iznešenih na seji ter stališč in sklepov seje konference je za manjšo knjigo. V naši bližnji prihodnosti se bo in se tudi mora marsikaj zgoditi. Mnogo se bo o tem še govorilo, pisalo in ukrepalo v skupščini in njenih organih. Spremembe pa bodo odpirale spet nove pojave vsekakor pa moramo računati na trd odpor obstoječega.

Temu bo naša organizacija lahko kos le, če bo znotraj močna in enotna. Tu pa se zopet srečujemo z dejanji, ki nam ne morejo biti v ponos. Kaj si naredil, če si vrnil partijsko izkaznico, čeprav misliš, da je to protest! Kaj si naredil, če odklanjaš članstvo v ZK, ker se s politiko

ne strinjaš, čeprav imaš vse kvalitete za člana. S tem dovoljuješ, da sprejemajo politične odločitve ljudje, ki se od teh kvalitet in od interesa delovnega človeka vsak dan bolj oddaljujejo. Razreševanje obstoječih razlik bo moralo biti neizprosno, trdo. Marsikdo, ki se ima za malega boga, čeprav je zrastle z režimom, a se je od njegovega osnovnega programa oddaljil, bo moral odgovorjati za to. Potrebne bodo marsikje temeljne spremembe. Proizvajalčeva — delavčeva beseda bo morala biti bolj odločna in bolj spoštovana in upoštevana.

Marsikaj pa se mora spremeniti tudi v vrstah Zveze komunistov. Delavci in pošena delovna inteligenca morajo za uresničevanje teh nalog svoje vrste strniti v enoten nastop. Le zavestne in čvrsto formirane naše vrste bodo lahko kos vsem nam nasprotnim interesom birokracije, tehnokracije in drugih sil, ki mimo dela, na račun potrošnika z ogrožanjem gospodarstva, proizvajajo in odtužujejo rezultate dela naših delovnih ljudi.

Tone Zupan

Razprava Toneta Zupana na seji konference ZK Slovenije

Zveza komunistov se mora bolj nasloniti na delavski razred

Komunisti železarskih Jesenic se čvrsto zavedamo, da se mora naša Zveza komunistov učinkovito postaviti po robu pojavom prekomernih socialnih razlik, ki marsikje presegajo meje tega, kar si delavci predstavljajo za moralno in kar pričakujejo od humanizirane socialistične družbe.

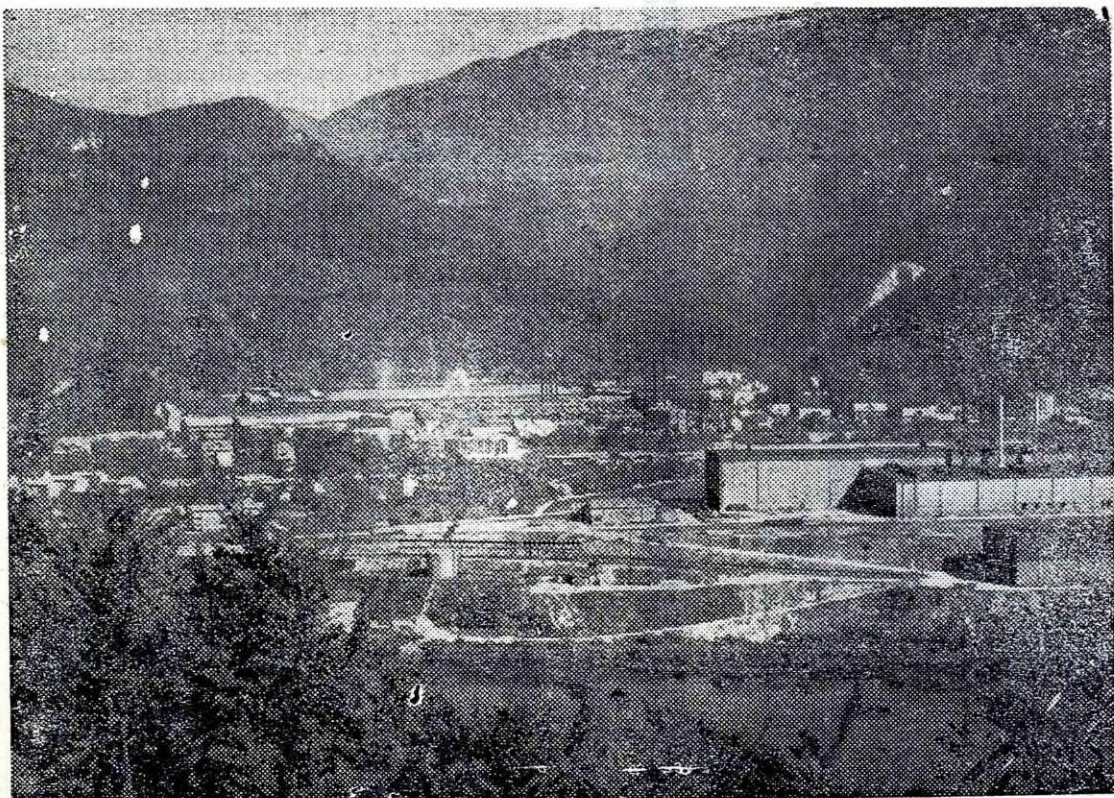
Tržno gospodarstvo mora kot nepristranski instrument delovati pri oblikovanju dohodka. To pa zahteva, da moramo zavzeti tudi določen odnos do socialnih posledic, ki jih tržni sistem prinaša. Socialistična družba mora uporabljati regulativne in socialne ukrepe, da ublaži in uravnava prevelika gospodarska in socialna nihanja, saj niti kapitalistične družbe danes ne upajo več teh protislovij razreševati samo na račun obubožanja delavskega razreda. Naš družbenoekonomski sistem ni tak, da bi omogočal enakomeren razvoj in preprečeval prevelike socialne razlike, oziroma preprečeval bogatenje posameznikov in skupin. Pridobitnost ni zmeraj pokrita z vloženim delom. Še vedno relativno zastajamo v primerjavi z drugimi evropskimi deželami, zato je toliko bolj nujno da stimuliramo delo zlasti tisto, ki pospešuje razvoj in uporabo znanosti za napredek naše družbe, kajti le tako bomo hitreje izšli iz zaostalosti.

sti. Take razlike, ki izhajajo iz dela so za naš hitrejši gospodarski vzpon potrebne. Odločno pa nasprotujemo pridobivanju, ki je nesorazmerno z delom, zlorabami in kršenju družbenih norm.

V našem razvoju ne bi niti zdaleč nastajale tako velike socialne razlike kot so danes, če bi sistem in družbena politika kakovostnejše in preciznejše urejala okvire poslovanja in preprečevala zlorabljanje.

(Nadalj. na 24. str.)

Valjarna Javornik in valjarna Bela

Železarski globus

ZAHODNA NEMCIJA — Zahodnonemška železarska družba HOESCH bo zgradila novo kisikovo jeklarno, za katero bo porabila 190 milij. dolarjev. Dejansko bi morala biti zgrajena ta jeklarna v povezavi z nizozemsko železarno Hoogovens v Rotterdamu. Ker pa so nastale težave z občinsko upravo tega mesta, zaradi onesnaženja ozračja, so morali lokacijo spremeniti.

ZDA — Največji plavž v ZDA bo zgradila družba United States Steel Co. v svoji železarni Gary. Imel bo premer talilnika 12 m. Za njegovo izgradnjo z vsemi dodatnimi napravami bodo porabili 100 milij. dolarjev.

ZDA — Avtomobilska industrija spada med največje potrošnike železarskih izdelkov. Po ameriških podatkih so leta 1970 proizvedle prek 1 milij. avtomobilov (osebni, avtobusi, tovorni avtomobili) naslednje države:

država	v milij.
ZDA	8,283
Japonska	5,271
Zahodna Nemčija	3,842
Francija	2,750
Velika Britanija	2,100
Italija	1,854
Kanada	1,187

BOLGARIJA — V Bolgariji so odlili prvo surovo jeklo pred 18 leti iz dveh 35-ton SM peči v železarni Lenin. Proizvedli sta lahko letno 65.000 ton surovega jekla. Danes proizvajata ta železarna letno 570.000 ton. Leta 1970 so proizvedle bolgarske železarne skupaj 1,8 milij. ton. Do leta 1975 računajo, da bodo sedanjo proizvodnjo surovega jekla podvojili.

CILE — Štiri japonske železarske družbe so sklenile dolgoročno pogodbo z družbo Acero del Pacifico za dobavo 35 — 42 milij. ton železove rude v obdobju 12 let. Ruda vsebuje 62 % železa in prvo količino bodo dobavili aprila 1972.

FINSKA — Finske železarne so napravile v zadnjih letih v svoji proizvodnji velik korak naprej. Leta 1965 so proizvedle samo 300.000 ton surovega jekla. V letu 1970 so to proizvodnjo povečale za skoraj štirikrat in proizvedle 1,5 milij. ton surovega jekla.

FRANCIJA — V zadnjem času so nastopile precejšnje težave pri financiranju izgradnje nove železarne Fos ob Sredozemskem morju. Stroški so precej narasli in so večji kot so predvidevali. Francoska železarska družba De Wendel — Sidelor, ki gradi to železarno, je letošnje prvo polletje zaključila finančno precej slabše kot so računali. Zato so tudi banke pri dodeljevanju kreditov bolj previdne in dodeljeni krediti so dražji. Pri teh težavah računajo na pomoč francoske vlade.

10 mesecev proizvodnje

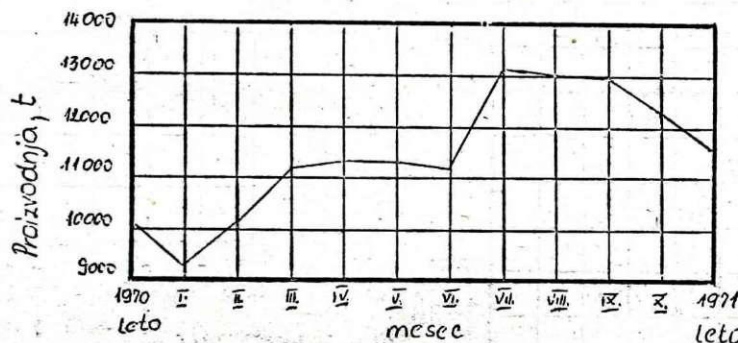
Namen tega sestavka je prikazati kratko analizo proizvodnih rezultatov v posameznih obratih v desetih mesecih letošnjega leta.

Za boljše razumevanje je izdelan za vsak obrat ustrezen diagram. Iz njega je razvidna na levi strani poprečna mesečna proizvodnja v letu 1970, nato potek proizvodnje v posameznih mesecih leta 1971 in na desni strani poprečna mesečna proizvodnja za 10 mesecev letošnjega leta. Skupna proizvodnja je označena s polno črto in blagovna s črtkano. Poleg tega je pri vsakem obratu navedena planirana in dosežena proizvodnja v obdobju januar—oktober 1971, odstotek izpolnitve plana, proizvodnja v obdobju januar—oktober 1970 v odstotku indeks proizvodnje za deset mesecev v letih 1971 in 1970.

Delovna enota talilnice

Plavž

Plan jan.—okt., t 1971	Proizv., t 1971	%	Proizv. jan.—okt., t 1970	% 1970
1	2	3	4	5
129.100	11.913	89,0	100.232	114,3

Iz diagrama je razvidno, da smo na obeh plavžih proizvedli leta 1970 poprečno vsak mesec 10.100 ton grodlja. Pri tem je treba upoštevati, da je bil v drugi polovici izveden remont na plavžu št. 1. Zato je bila lani poprečna mesečna proizvodnja za okoli 500 ton nižja.

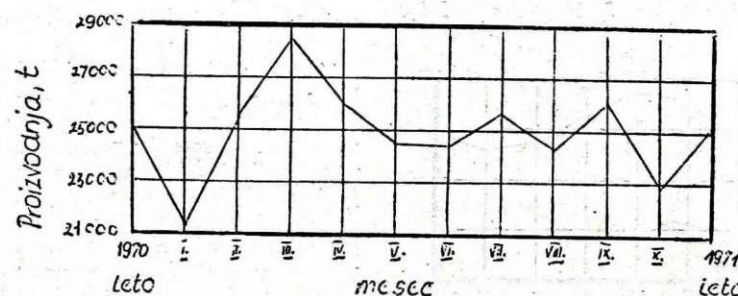
Prvih šest mesecev letos plavža nista obratovala najbolje. To vidimo tudi iz diagrama. Vzrok je bil predvsem v slabši kakovosti aglomerata, ki ga je proizvajala nova aglomeracija. Leta je pričela letos redno obratovati in je trajalo nekaj časa, da se je

proizvodnja utekla. V juliju se je stanje normaliziralo in je proizvodnja potekala ugodno vse do oktobra. Vzrok nižje proizvodnje v tem mesecu je predvsem v tem, da smo 25. oktobra pričeli z remontom na plavžu št. 2.

Poprečna mesečna proizvodnja je bila letos 11.490 ton, kar je precej več kot v letu 1970. Ne moremo pa biti zadovoljni z letošnjo poprečno porabo koksa v višini 783 kg/t grodlja. To je znatno previsoka poraba in bo treba vložiti še več naporov, da jo bomo v bodoče znižali.

Martinarna

1	2	3	4	5
266.500	252.284	94,9	249.793	101,2

Poprečna mesečna proizvodnja martinarne je bila leta 1970 25.200 ton. Letos smo dosegli 25.280 ton. Na podlagi te številke bi lahko sklepali, da bistvenega premika v proizvodnji martinarne

letos ni bilo. Vendar moramo pri presojanju obeh podatkov upoštevati dve dejstvi. Prvič, da smo v januarju letos zaradi znanih težav z mazutom in starim železom proizvedli samo 21.059 ton. To pa

je daleč najnižja številka pri obratovanju s štirimi peči. In drugič, da smo v letošnjem letu zaradi znanih težav z remontu SM peči in slabe kakovosti ognjestalne opeke

obratovali 19 dni samo s tremi SM peči.

Zato lahko zaključim, da je martinarna obratovala letos boljše kot v letu 1970. Vendar slabše kot smo s planom predvidevali.

Elektro jeklarna

1	2	3	4	5
151.600	135.810	89,6	111.667	135,8

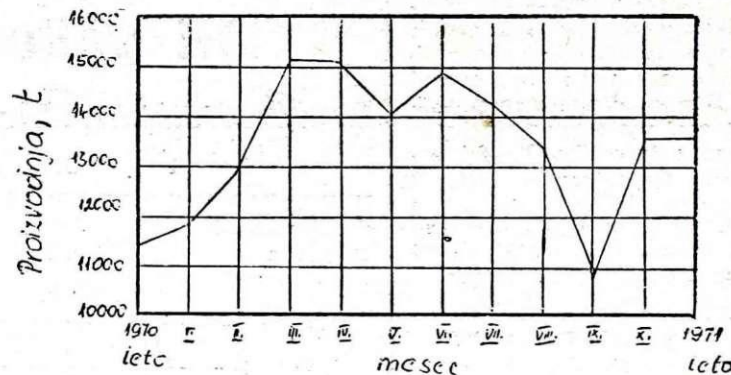

Diagram kaže, da se je poprečna mesečna proizvodnja v elektrojeklarni v primerjavi z letom 1970 precej povečala. Vendar bi lahko bila še precej višja, če ne bi imeli letos veliko težav zaradi prekomernih zastojev. Ti bi se morali normalno gibati okoli 4 % obratovalnega časa. Dosegli pa smo v preteklih desetih mesecih na ASEA peči 5,5 % in na Lectromelt peči celo 10,4 %. Vzroki teh zastojev so predvsem na Lectromelt peči mehanske in elektro okvare. Poleg tega pa še čakanje na vložek, okvare žerjavov, slaba kakovost starega železa in elektrod ter

predvsem v oktobru pomanjkanje električne energije.

Določen napredek, ki je imel pozitiven vpliv tudi na izkoriščanje koledarskega časa in s tem tudi na proizvodnjo, smo dosegli letos pri vzdržnosti sten in obokov na obeh pečeh. Ta je bila po številu šarž v primerjavi z letom 1970 sledeča:

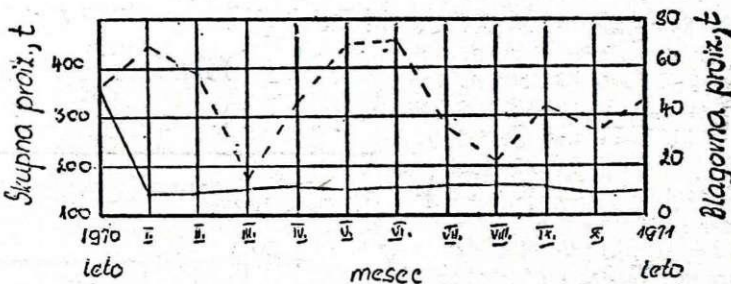
	ASEA		
Oboki	1970 44	1971 65	
Stena	1970 68	1971 85	
	Lectromelt		
Oboki	1970 44	1971 70	
Stena	1970 65	1971 98	

Pri boljši vzdržnosti obokov ima svoj delež tudi šamotarna, ki je proizvedla opeko.

Pri boljši vzdržnosti obokov ima svoj delež tudi šamotarna, ki je proizvedla opeko.

Livarna

	1	2	3	4	5
Skupna	1.340	1505	112,4	4.083	33,0
Blagovna	500	464	92,8	509	91,2

V livarni smo v preteklem letu opustili proizvodnjo kokila, ki jo je prevzela železarna Store. Letos proizvajamo samo jeklotitino in iz sive

litine VAL elektrode. Zato je tudi proizvodnja ustrezno nižja. Posebne problematike v tem obratu ni bilo.

Šamotarna

	1	2	3	4	5
Skupna	16.660	14.704	88,3	15.842	92,9
Blagovna	2.920	4.627	158,5	3.515	131,5

(Nadaljevanje na 10. str.)

Železarski globus

ITALIJA — Predstavniki italijanskega železarskega koncerna Italsider, so pred kratkim podpisali z odgovornimi sovjetskimi organi v Moskvi pogodbo o sovjetski tehnični pomoči pri gradnji novega plavža s koristno prostornino 4500 m³. Kot poročajo sovjetski viri, je predstavnik koncerna izjavil na tiskovni konferenci, da je na področju gradnje plavžev dosegla Sovjetska zveza doslej največji napredek.

NEMSKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA — Predstavniki japonskih železarskih družb so pred kratkim podpisali z odgovornimi organi v Berlinu dolgoročno pogodbo o uvozu železarskih izdelkov iz Japonske. Po tej pogodbi bodo leta 1972 uvozili teh izdelkov za 14 milij., leta 1973 za 17 milij., leta 1974 za 18 milij. in leta 1975 za 20 milij. dolarjev.

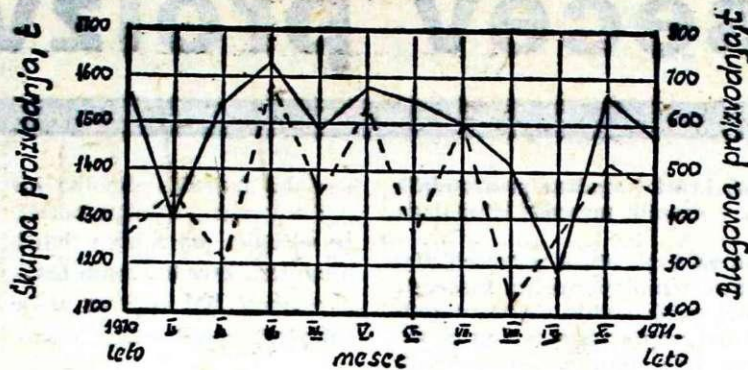
ROMUNIJA — Tri japonske železarske družbe so sklenile pogodbo z romunskimi predstavniki za dobavo 5000 ton cevi velikega premera za naftovode. To bo prvi izvoz japonskih cevi v evropsko socialistično državo. Japonske železarne iščejo nove možnosti za izvoz na evropsko tržišče, ker je izvoz v ZDA že dalj časa kontroliran.

SOVJETSKA ZVEZA — Sodelovanje evropskih socialističnih držav v okviru SEV postaja tudi na področju železarske industrije vedno tesnejše. V bližnji prihodnosti nameravajo zgraditi veliko skupno železarno v Sovjetski zvezi. Poleg tega se posamezne države specializirajo za posamezna področja. Za železovo rudo Sovjetska zveza, za koks Poljska, ČSSR in Sovjetska zveza ter za proizvodnjo feromangana Bolgarija, ki ima precejšnje zaloge manganove rude.

ZDA — Letno zavižje v tej državi okoli 360 milij. ton različnih trdnih odpadkov. Od tega je približno 7 % ali 25 milij. ton starega železa. Precejšen delež tega starega železa predstavljajo odsluženi avtomobili, ki jih je letno 6 do 9 milij. Cenijo, da se nahaja danes na področju ZDA še okoli 20 milij. starih avtomobilov, ki so jih lastniki zavrgli in jih še niso predelali v staro železo.

Dopisujte v Železarja

(Nadalj. z 9. str.)

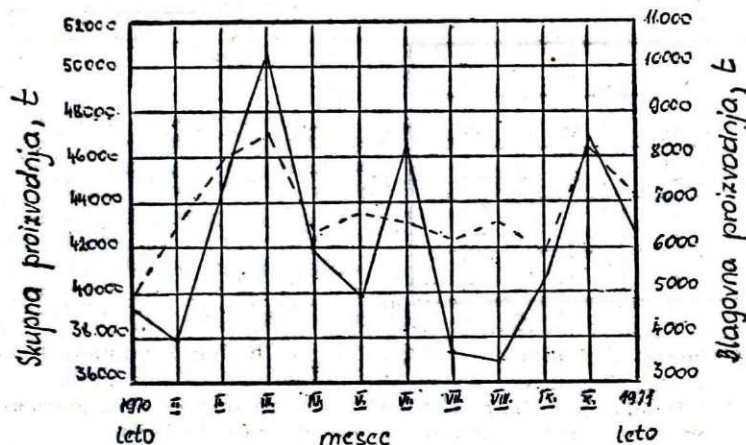
Glavna naloga šamotarne je, da preskrbuje naše obrate z ognjestalnim materialom. To je kljub težavam, ki jih ima zaradi zastarelih naprav tudi uspešno opravljala. Del

svojih proizvodnih zmogljivosti pa je lahko usmerila tudi na prodajo tujim kupcem. To velja predvsem za silika opeko za oboke električnih peči in nekatere ognjestalne mase.

DE valjarne Bela

Valjarna bluming-štekla

	1	2	3	4	5
Skupna	434.500	423.070	97,4	394.714	107,6
Blagovna	73.900	70.898	95,9	45.922	154,1

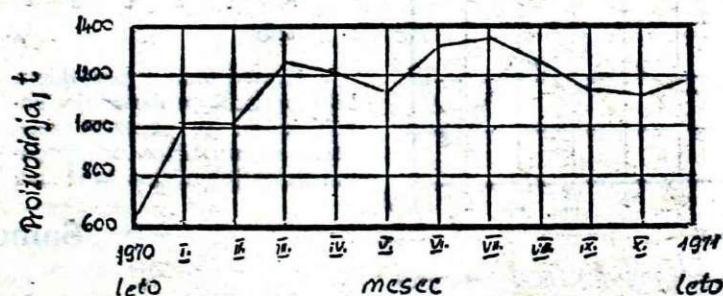
Iz diagrama vidimo, da je bila poprečna mesečna skupna in blagovna proizvodnja letos precej višja kot v letu 1970. Blagovna proizvodnja je letos znatno večja kot lani, ker je upoštevana tudi proizvodnja v adjustaži bivše valjarne 1300. Očividno je tudi znaten padec proizvodnje v mesecih julij in avgust. Vzrok je bil v težavah, ki smo jih imeli zaradi popravila železniškega tira na liniji Bela-Jesenice. Posledice nerednega transporta polnih in praznih livnih voz, zaradi občasnih zapor tega tira, sta čutili po-

leg te valjarne tudi martinarna in elektro jeklarna.

V tej valjarni smo lahko letos proizvedli več kot lani predvsem zato, ker smo znižali skupne zastoje na obratovalni čas. Ti so dosegli v letu 1970 38,2 %, letos pa 32,5 %. Vendar bi bila ta številka letos še nižja, če ne bi bilo v juliju in avgustu prej omenjenih težav. V I. polletju smo dosegli 30,0 %, julija 45,4 %, avgusta 38,0 % in v septembru ter oktobru ko se je stanje spet normaliziralo 31,0 % oziroma 30,5 % zastojev.

Hladno oblikovani profili

I	2	3	4	5
6.640	11.808	177,8	5.586	212,0

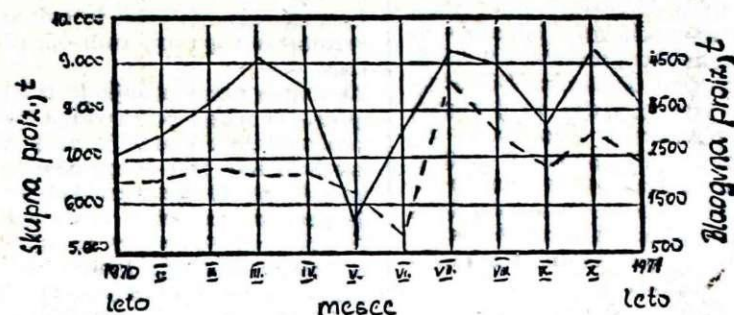

Proizvodnjo hladno oblikovanih profilov smo letos v primerjavi z lanskim letom skoraj podvojili. To pa pred-

vsem zaradi zadostnih naročil in zaradi solidnega obratovanja oblikovalnih strojev.

Valjarna žice

	1	2	3	4	5
Skupna	86.900	81.644	94,0	68.113	119,5
Blagovna	25.350	23.979	94,7	19.073	125,2

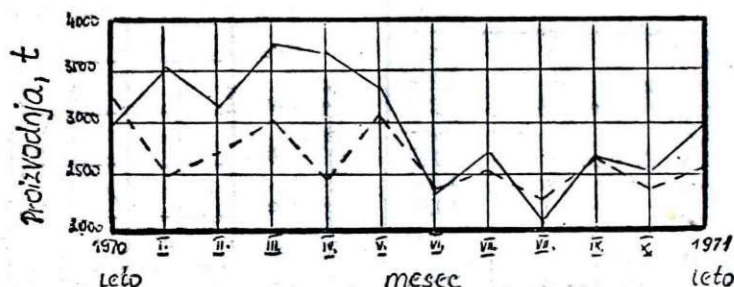

Z valjarno žice smo imeli v lanskem letu še precej težav. To dokazuje proizvodnja, ki je bila lani precej nižja kot je letos. Glavni vzrok je bil v zastojih na obratovalni čas. Te smo uspeli znižati z lan-

skoletnih poprečnih 48,1 % na 44,5 % v desetih mesecih letos. Zato je tudi proizvodnja ustrezno višja. Nizek dosežek v mesecu maju in juniju je posledica glavnega remonta, ki smo ga takrat izvedli.

Lahke proge

	1	2	3	4	5
Skupna	13.600	29.700	218,4	28.447	47,8
Blagovna	—	5.932	—	13.001	38,3

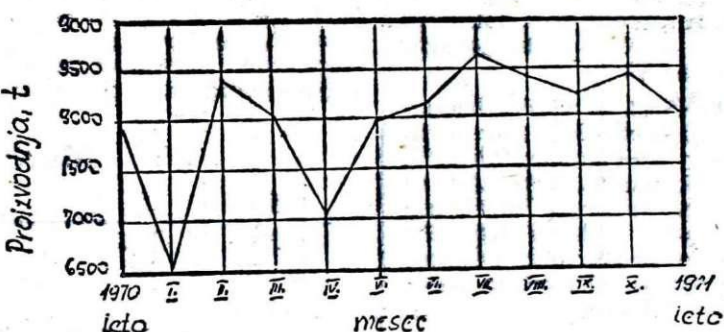
V letošnjem letu smo računali, da bomo precejšen del vložka za potrebe našega jeklovleka že dobili iz železarne Štore. Zaradi zakasnelega priletka obratovanja nove va-

ljarne v tej železarni, se to ni zgodilo. Zato smo morali na lahkah progah izvaljati precej več materiala, kot smo v letošnjem proizvodnem planu predvidevali.

DE valjarne Javornik

Valjarna 2400

1	2	3	4	5
86.870	79.945	92,9	89.819	98,9

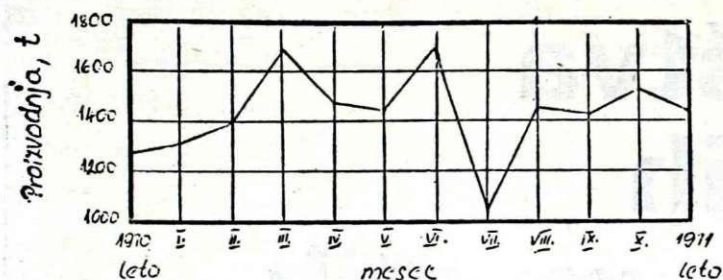
V tej valjarni smo imeli letos precej težav zaradi občasne bolj pičle preskrbe z vložkom. Vzrok je bil delno v premajhni proizvodnji obeh jeklarn in bluming valjarne, delno pa v premajhnih zmogljivostih za pripravo tega vložka v adjustaži valjarne bluming. K temu je treba še dodati občasne težave zaradi slabih površin izvaljanega polproizvoda.

V januarju je bila proizvodnja zelo nizka zaradi okvare na Sack škarijah, ki 12 dni niso obratovali.

V zadnjih dveh mesecih se je stanje z vložkom za to valjarno normaliziralo zaradi izboljšanja stanja v adjustaži bluminga, kjer smo letos julija uvedli delo s četrto izmeno. Poleg tega pa je pričelo obratovati nekaj novih naprav, ki so zmogljivost tega oddelka za pripravo polproizvodov znatno izboljšale. Zato računamo, da bo lahko ta obrat svojo proizvodno situacijo v zadnjih mesecih še nekoliko popravil.

Jeklovlek

1	2	3	4	5
17.018	14.437	84,8	12.504	115,7

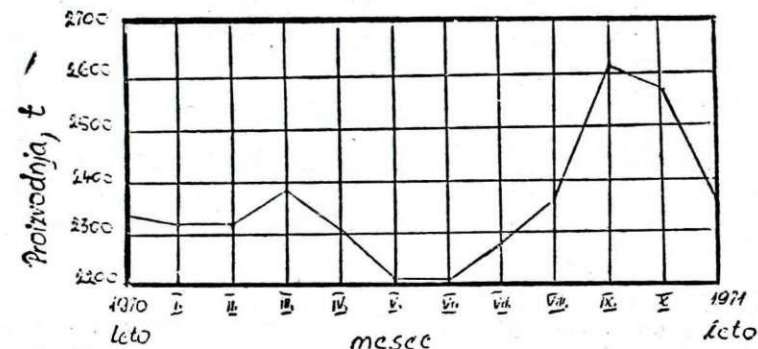
Desetmesečna proizvodnja jeklovleka je letos višja kot v letu 1970. Vendar je istočasno precej nižja kot smo planirali. Glavni vzrok je v tem, ker smo predvidevali v letošnjem planu precej večjo povprečno debelino proizvedenega materiala kot smo ga de-

jansko dosegli. Poleg tega pa smo imeli v juliju in avgustu težave zaradi previsokega izmeta, ki je bil v glavnem posledica slabše kvalitete valjanega materiala. V juliju smo se borili tudi z veliko odsotnostjo oziroma pomanjkanjem delavcev.

DE predelovalni obrati

Hladna valjarna

1	2	3	4	5
25.160	23.578	93,7	23.453	100,2

Proizvodnja v hladni valjarni je letos praktično ista kot lansko leto. Vendar je nižja kot smo planirali. Glavni vzrok za to je v težavah, ki smo jih imeli v I. polletju zaradi zakasnele planirane dobave tople valjanih trakov iz železarn Sisak in CSSR.

Zato nismo bili vedno v stanju zagotoviti takšne količine vložka, ki bi omogočale optimalno obratovanje. V zadnjih mesecih se je stanje z dobavo trakov močno popravilo. Zato je tudi proizvodnja v tem obratu normalna.

Žičarna

	1	2	3	4	5
Skupna	54.180	48.576	89,7	46.758	104,0
Blagovna	37.070	32.528	87,7	31.874	102,0

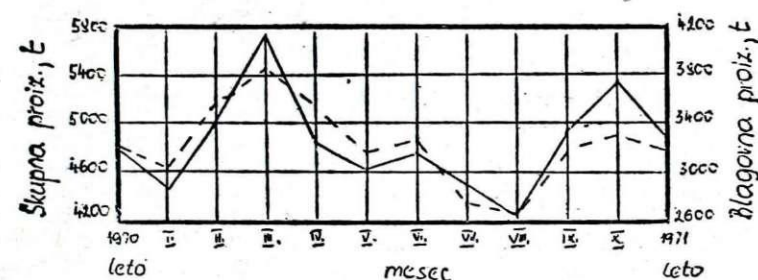
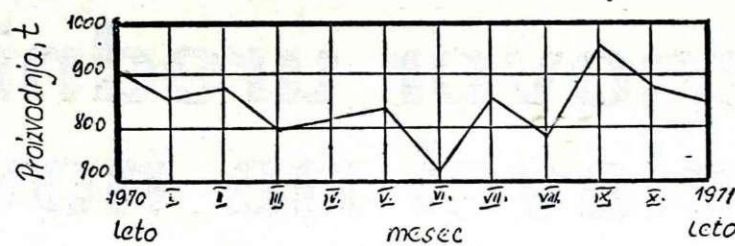

Diagram kaže pri proizvodnji žičarne veliko nihanja. Na njeno proizvodnjo vplivata predvsem dva činitelja: preskrba z vložkom in potrebna števila žičarjev. Če primerjamo diagram proizvodnje žičarne z valjarno žice vidimo v I. polletju določeno sorodnost. Vzporedno rast proizvodnje v obeh obratih v I. četrtletju in potem padanje v II. četrtletju. V mesecih maju in juniju smo imeli v valjarni žice predčasen remont zaradi slabega stanja peči za ogrevanje vložka. Zato smo imeli takrat težave z vložkom tudi v žičarni.

V poletnih mesecih se je proizvodnja v valjarni žice normalizirala, v žičarni pa je ostala še nadalje nizka. Vzrok je bil v pomanjkanju žičarjev zaradi fluktuacije in velike odsotnosti zaradi dopustov. Šele v septembru se je proizvodnja spet dvignila, ker je bilo dovolj vložka in manjša odsotnost. Poleg tega so pričeli postopno s samostojnim delom mladi žičarji, ki so se do takrat priučevali za delo na žičarskih strojih. Kaže pa, da bo proizvodnja žičarne letos le nekaj višja kot lani.

Žebljarna

1	2	3	4	5
10.005	8.504	85,0	9.287	91,7

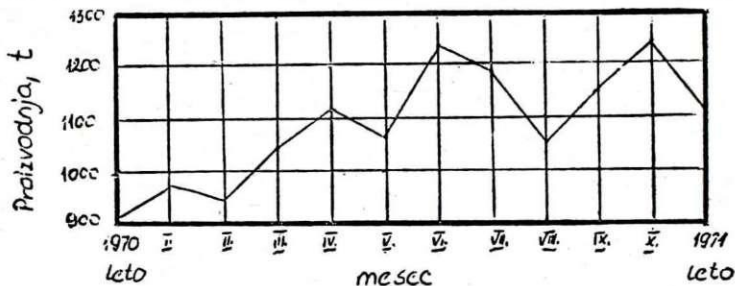

Nižja proizvodnja v žebljarni v letošnjem letu v primerjavi z letom 1970 je pogojena predvsem z dvema vzrokoma. V mesecih maj in junij, ko je bil izveden remont valjar-

ne žice, smo imeli težave z vložkom. Poleg tega pa je dimenzijski asortiment proizvedenih žebeljev letos nekoliko manjši kot je bil v preteklem letu.

Elektrodni obrat

1	2	3	4	5
9.978	11.113	111,4	8.887	125,5

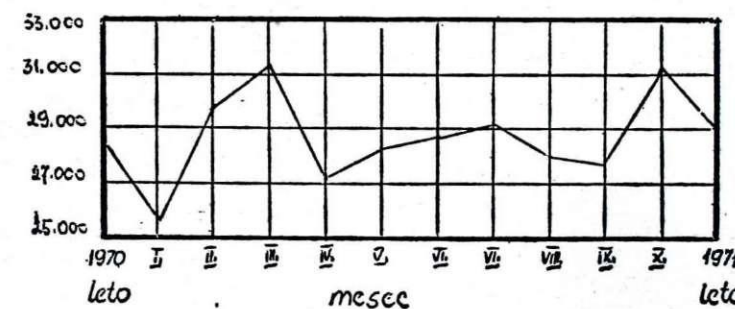
Proizvodnja v elektrodnem obratu bo letos precej višja kot je bila lani in to predvsem zaradi dodatnega naročila za izvoz, ki smo ga sprejeli v aprilu letos. Da bi to naročilo lahko realizirali, se je kolektiv odločil za nadurno delo ob sobotah. S tem je omogočil Železarni izpolnitev važne obveznosti.

Vendar je treba pripomniti, da smo imeli v tem obratu

letos tudi precej težav ter bi lahko dosegli še višjo proizvodnjo. Glavni problem so bile prek vsega leta v večji ali manjši meri uvozne surovine. Le-te smo zaradi pomanjkanja likvidnih finančnih sredstev uspeli zagotoviti le z največjimi napori, vendar včasih tudi z zamudo. Druga težava je bila ob remontu valjarne žice, ko nam je večkrat primanjkovalo žice.

Železarna

	1	2	3	4	5
Blagovna proizv.	301.935	289.057	95,7	285.399	101,3

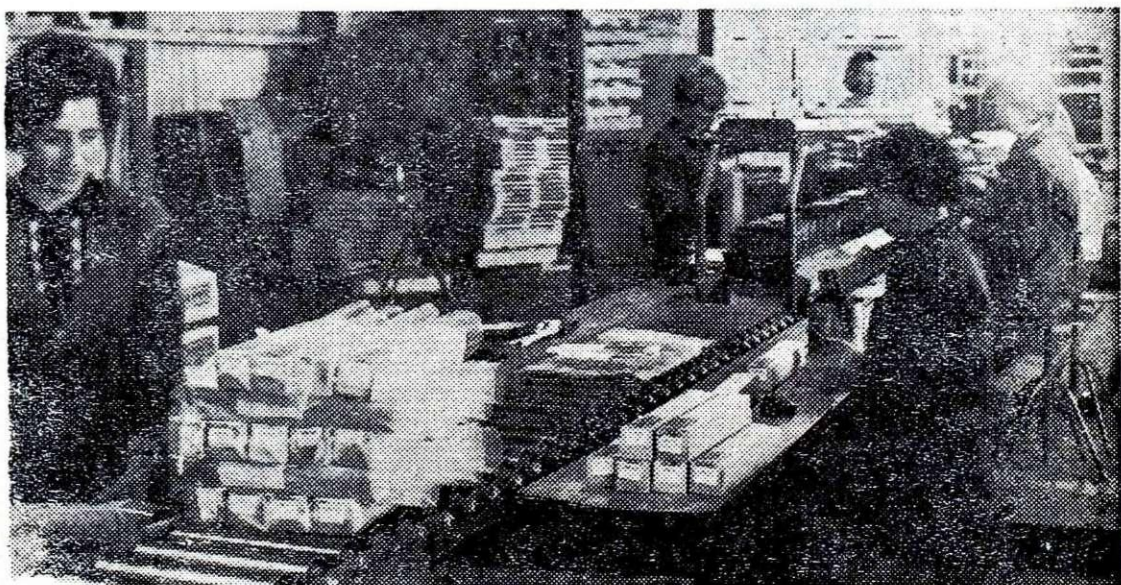
Zadnji diagram prikazuje skupno realizacijo Železarn v tonah. Iz njega vidimo, da smo imeli letos dva najvišja dosežka, ko smo prekoračili 31.000 ton. Prvi je bil marca in drugi oktobra. To je tudi razumljivo, saj sta ta dva meseca že dolgo znana, da sta z ozirom na različne ugodne pogoje vsako leto tudi najbolj uspešna. Najslabši mesec je bil januar, medtem ko smo se pri ostalih mesecih gibali med 27.000 in nekaj čez 29.000 ton blagovne realizacije.

Primerjava mesečne blagovne proizvodnje za leto 1970 in 1971 kaže, da smo letos proizvedli le nekaj več. Stvar je razumljiva če upoštevamo, da smo v preteklem letu prenehali z obratovanjem težke proge in valjarne 1300. Realizacijo teh obratov smo morali nadomestiti z večjo proizvodnjo drugih obratov in pričetkom obratovanja novih naprav kot je bil npr.: Schumag vlečni stroj, v jeklovleku.

Zaključek

Iz vseh zgoraj navedenih števil in diagramov vidimo, kako smo v letošnjih desetih mesecih obratovali. Lahko ugotovimo, da boljše kot v letu 1970, vendar slabše kot smo predvidevali z našim proizvodnim planom. Vzroki so nam jasni. Precej je objektivnih, je pa tudi nekaj takšnih, ki bi lahko z našo večjo pazljivostjo in solidnostjo izostali. Za to bo treba čim prej odstraniti vse naše slabosti in kljub ostalim težavam, ki jih ni bilo in jih tudi v bodoče ne bo malo, proizvajati čim več, v zahtevnem kakovostnem asortimentu in v predpisanem dobavnem roku.

inž. Avgust Karba

Sodelavke pri embalaranju elektrod

Razgovor uredništva z delavci na novih vodilnih delovnih mestih

V drugem polletju letos je delavski svet Železarne v okviru dopolnitev organizacijske strukture podjetja imenoval na nova vodilna delovna mesta in sicer: dipl. inž. Iva ARZENŠKA za pomočnika glavnega direktorja Železarne, mag. Rudija ROZMANA, dipl. oec. za direktorja sektorja za ekonomiko, dipl. oec. Jerneja HOČEVARJA, za direktorja prodajne službe, dipl. inž. Janeza BIDOVECA za šefa nabavne službe v sklopu proizvodnega sektorja in dipl. inž. Martina ŠKETA za šefa priprave dela. Da jih našim bralcem predstavimo, jih je uredništvo Železarja prosilo, da odgovorijo na isto vprašanje, vendar vsak s svojega delovnega področja.

VPRAŠANJE: Na evropskem tržišču jekla in jeklenih izdelkov ter sploh v svetu se znova kažejo znaki recesije ob stalnem naraščanju cen surovin in ostalega repromateriala. Razen tega so v Jugoslaviji pričele obratovati nekatere nove kapacitete. Kljub temu pa še vedno zaostajamo za srednjeročnim planom v pogledu proizvodnje jekla. Tretja značilnost

pa je velika odvisnost od uvoza metalurških surovin (koks, staro železo, polfabrikati idr.). Prosimo, da nam poveste, kakšne naloge in problemi se bodo v zvezi s tem pojavljali v naši Železarni oziroma v službah, ki jih zastopate in kakšno bo moralo biti naše poslovno obnašanje glede na vse te pojave v prihodnjem obdobju.

dipl. inž. IVO ARZENŠEK ...

Vprašanje je kompleksno in zadeva panogo, ki je zelo občutljiva tako na zunanje vplive, kakor tudi na notranje prilike, še prav posebno s stališča vseh ukrepov, ki so ali pa bodo vključeni v stabilizacijski program rasti našega gospodarstva, da ne govorimo pri tem še o specifičnosti črne metalurgije, k

se odraža v njeni dolgoročnosti in kapitalni intenzivnosti. Pri odgovoru se omejujem predvsem na zaostajanje v realizaciji srednjeročnega plana, kakor je bilo pravilno postavljeno že v vprašanju. Po planu bi morali za obdobje 1965 — 1970 proizvesti 3,2 milij. ton jekla, medtem ko smo dosegli v letu 1971

le 2,2 milij. ton in v letu 1971 predvidevamo 2,5 milij. ton. Posledice tako močnega zaostajanja se kažejo v naslednjem: neusklajenost posameznih faz izgradnje, disproporcije pri usklajevanju proizvodnje, povečana odvisnost od uvoza za železni vložek, nekoristneje že izgrajenih kapacitet itd.

Ravno zaradi neusklajenosti in zaostajanja v izgradnji primanjkuje že za leto 1972 okrog 500.000 ton polfabrikatov za valjarne, uvoziti bo potrebno okoli 440.000 ton starega železa ter z ozirom na novo proizvodnjo surovega železa v Smederevu tudi okrog 600.000 ton koks. Železarna Jesenice je po svoji strukturi proizvodnje prizadeta predvsem pri zadnjih dveh osnovnih surovinah. Navedeno zaostajanje v razvoju črne metalurgije ima negativne posledice tudi na devizno bilanco, saj bo v letošnjem letu uvoženo okrog 1 milijon ton proizvodov črne metalurgije v vrednosti okoli 3 milijarde deviznih dinarjev. Kaj ta znesek pomeni pri naši pasivni devizni bilanci ni potrebno posebej poudariti.

Pri poslovanju v letu 1972 moramo tudi še vedno močno računati z elementom nelikvidnosti ter na zunanje vplive recesije glede potrošnje jekla, zlasti v zahodni Evropi.

Ko se sedaj pripravljamo na gospodarski načrt za leto 1972 moramo nedvomno vse navedene faktorje upoštevati. Ker nam določeni sistemski ukrepi in rešitve še niso znani, ker imajo ti lahko velik vpliv na ekonomski položaj tovarne, se moramo toliko bolj angažirati pri reševanju naših notranjih odprtih problemov kot npr.: zboljšanje tehnologije in tehnološke discipline, racionalna manipulacija z vsemi surovinami in repromateriali od skladiščenja do mesta uporabe, čim boljše izkoriščenje delovnega in koledarskega časa, čim bolj temeljite priprave pri planiranju in programiranju proizvodnje in remontov ter strokonost in preciznost ekonomskih analiz na vseh področjih našega dela.

dipl. inž. JANEZ BIDOVEC ...

Položaj okrog nabave osnovnih surovin se je poslabšal v obdobju splošne nelikvidnosti, ko naši Železarni trajno primanjkuje obratnih sredstev. Popolnoma se ne strinjam z ugotovitvijo, da ob sedanjem pojavu recesije naraščajo cene surovin in repromateriala na evropskem tržišču. Dolarske cene koks in staremu železu celo rahlo padajo, na vsak način pa so padle po 1. januarju letos. Dinarsko se to drugače odraža zaradi devalvacije naše valute v začetku letošnjega leta. Seveda pa ni mogoče isto trditi za domače tržišče, ki skokoma dviga cene, včasih v nerazumljivih mejah. Kakorkoli smo skušali v finančnem planu za letošnje leto predvideti porast stroškov, sta nam devalvacija in povišanje carinskih taks (in v zvezi s tem tudi divjanje domačih cen) postavile vse na glavo. Kako velika obremenitev je za nas samo carina, naj argumentiram, da smo do sedaj plačali že prek milijardo starih dinarjev teh dajatev. In to na račun uvoza surovin, ki so deficitarne na domačem tržišču, ali pa jih sploh ni, ter na račun ostalega repromateriala in opreme. Za skoraj 300 surovin, ki jih uporabljamo v Železarni, ni ostala cena iz pre-

teklega leta, kaj šele, da bi dosegli kakršnokoli znižanje. Iz zgoraj naštetih težav sledi, da bodo naloge naše službe v prihodnjem obdobju težke. Pa poglejmo nekaj značilnih osnovnih surovin, ki so količinsko in finančno v samem vrhu. Metalurški koks je že vsa leta pri nas deficitaren, s pričetkom obratovanja plavža v Smederevu pa bo naš delež pri razdelitvi še padel za 10 do 15 odstotkov, oziroma z drugimi besedami, toliko več ga bomo morali uvoziti. Uvoz pa pomeni angažirati že tako pirla sredstva na daljše obdobje. Podobno je s starim železom in z disciplino njegovega odkupa na domačem trgu. Do gotove mere upoštevajo »fair play« samo železarne v okviru Združenja, ki uravnavajo svoj odnos s pravilnikom o egalizaciji. Zaman pa si prizadevamo vključiti v naš krog jadransko mini železarno in vse livarne, ki »divje« posegajo na domači trg in preplačujejo to surovino, ker je delež te cene v njihovem izdelku veliko manjši kot pri jeklu. Ker pa livarne povečujejo svoje kapacitete, nam bodo že v bližnji prihodnosti pobrale doma preko polovice najbolj kvalitetnega starega železa. Belo surovo železo v prihod-

njem obdobju ne bo kritično, sigurno pa ga bo dovolj do pričetka obratovanja sekundarne izgradnje v Smederevu. Doma povečujemo proizvodnjo BSZ, manjko pa bomo nadoknadili iz srbske železarne. Godelj bo dražji od uvoženega, vendar bo preskrba sigurna. Ruda bo, vse tako izgleda, ostala domača, čeprav je revnejša in manj ugodna za predelavo od uvozne.

Vse ostale pomembne surovine, kot so ferolegure, železo v prahu, pa zraven tega grafitne elektrode, valji, valjni ležaji, vse to je v večji ali manjši meri odvisno od uvoza. Pri tem pa ni toliko problem deviz kot pa dinarska sredstva. Vse uvozne surovine, ki bi jih lahko zame-

njali z domačimi, čeprav po kvaliteti nekoliko slabšimi, bomo nadoknadili, sporazumno seveda z obrati. Prek gostov bomo nabavljali le v primeru, če bomo želeli kompenzirati posle; zato je naša osnovna naloga, da tesno sodelujemo s finančno službo v pogledu konstrukcij plačila. To je potrebno zlasti zaradi podjetij, ki poslujejo s konjunktturnimi artikli (med njimi je tudi cink), ki pritiskajo na plačanje s »cash« denarjem. Ta pritisk pa je za nas dodatna obremenitev. Na drugi strani je naša naloga, da se tesno povežemo s prodajnim sektorjem in skušamo z njimi najti skupen poslovni jezik. Zato upam, da bomo s skupnimi napori dosegli čim ugodnejši rezultat.

dipl. oec. JERNEJ HOČEVAR ...

Po gospodarskem boomu v Zahodni Evropi se v letošnjem letu kažejo prvi znaki recesije, ki med drugim, vplivajo na zmanjšanje proizvodnje in potrošnje jekla itd. Po predvidevanjih Evropske skupnosti za premog in jeklo, bi letošnje leto zahodnonemška industrija zaključila s skoraj 4 milijoni ton jekla manj kot v letu 1970, Francija in Italija pa s skoraj milijon ton manj jekla. V času splošnega booma v Evropi, smo tudi v SFRJ dosegli sorazmerno visoko ekspanzijo industrijske proizvodnje s stopnjo porasta od skoraj 12 %. Tako visoka stopnja industrijske in skupne proizvodnje sta imeli za posledico angažiranost reprodukcijskega materiala in surovin iz uvoza.

Poleg tega pa tako visoka ekspanzija proizvodnje ni imela ustreznih pokazateljev, ker smo pričali nenehno naraščanju cen, abnormalnemu forsiranju investicijske dejavnosti itd. V naslednjem letu, kot začetnem, v okviru srednjeročnega družbenega načrta, pričakujemo zelo zaostrene pogoje gospodarjenja, predvsem iz neizogibne težnje, da stabiliziramo naše gospodarstvo in vnesemo v sistem nove kvalitete, ki ravno tako predstavljajo večjo usmeritev na tržne kriterije. Pri tej stabilizacijski politiki

moramo med ostalim, preventivno ukreniti vse potrebno za eventualno ustrezno zaščito naše črne metalurgije pred potencialno nevarnostjo, da se, spričo omenjene recesije, ne bi ponovila situacija iz leta 1967/68, t.j. da se naše tržišče preusmeri na oskrbo iz uvoza po dumpinških cenah. V nasprotnem bi spet bili v situaciji, da mi plačamo recesijo Evrope.

V našem srednjeročnem družbenem načrtu do leta 1975 smo bistveno zmanjšali stopnje rasti družbenega proizvoda in sicer: skupnega gospodarstva na 7,5 %, odnosno tržnega gospodarstva na 8 odstotkov. Druga pomembna stvar je znatno zmanjšanje stopnje rasti bruto investicij na 7,5 %, kar utegne zakomplicirati situacijo na tržišču debele in srednje pločevine. Za našo železarno je situacija še bolj komplicirana ker imamo po eni strani za ta izdelek angažiranega skoraj 60 % surovega jekla, po drugi pa so omejene možnosti zmanjševanja uvoza, kajti domače potrebe se krijejo normalno samo s 7 % in to v času gospodarskega booma tj. leta 1970/71.

Spričo tako zaostrenih pogojev gospodarjenja nastopa potreba po večji organizacijski sposobnosti sektorja prodaje, poglobljanju v tržno problematiko, s tem da bi po

eni strani dobili čim več ustreznih novih izdelkov in po drugi z našo prodajno politiko, v danih pogojih, dosegli maksimalni uspeh. Doseči moramo enakomerni plasma vseh naših izdelkov z ustrezno selekcijo kupcev, tržnih področij, in eventualno ustaliti in razviti izvozno aktivnost.

mag. RUDI ROZMAN, dipl. oec ...

Okolje, v katerem delajo vsa podjetja, se stalno spreminja. Podjetje poskuša na spremembe vplivati ali pa se jim prilagodi na čim bolj ustrezen način. Seveda se pa pogosto, tako okt v omenjenih primerih, na spremembe ne da bistveno vplivati. Zato predvsem možnost prilagoditve.

V prihodnjem letu se bodo v vprašanju zastavljeni problemi najbrž stopnjevali in še v večji meri vplivali tudi na delo naše železarne. Recesija v Evropi, o kateri vse več slišimo, bo imela za posledico padec cen metalurških izdelkov ob relativno dražjih surovinah. To lahko vodi k nižjim izvoznim cenam, težavam okrog deviz, dražjemu uvozu, povečanemu uvozu metalurških izdelkov in podobno. Prav pri surovinah, koksu in starem železu smo vezani na dokaj drag uvoz in težave z dobavami. Zaostajanje v izgradnji novih metalurških kapacitet doma pa ob rasti drugih panog, vodi k uvozu precejšnjih količin izdelkov in s tem k precejšnji obremenitvi naše že itak negativne devizne bilance.

Zato je potrebno poiskati čim bolj ustrezno prilagoditev tem spremembam. Na primer, če se staro železo iz uvoza draži, če so količine omejene, se mogoče v večji meri splača nabavljati sicer dražje surovo železo. Upoštevati je potrebno različne lastnosti obeh, možnosti zamenjave, načine plačevanja in še vrsto drugih faktorjev. Pri proizvodnji je potrebno planirati proizvode, ki so za nas najbolj ugodni, pri izvozu tiste, ki imajo v primerjavi z domačimi ugodnejše prodajne cene in podobno. Analize čim boljše prilagoditve spremembam, na katerih teme-

Smatramo, da je prodajna politika in aktivnost prodajnega sektorja sestavni del aktivnosti celotne železarne. Pri tem moramo doseči večje medsebojno razumevanje in koordinacijo ter poskušati dobiti v svojem ponašanju čut odgovornosti za interes celotne železarne.

Prav v enaki meri, le bolj posredno, tudi ostali oddelki v sektorju prispevajo k uspešnosti poslovanja, ki je naš končni cilj. Tako organizacija podjetja, optimizacija zalog, organizacija informacijskih procesov, ki jih po svetu štejejo za enako pomembno kot proizvodne in ostale naloge oddelka za organizacijo dela, bistveno vplivajo na poslovanje. Oddelki za študij dela in časa se po eni strani vse več ukvarja s študijem dela, lokacijami in podobno, na drugi strani pa s sistematično pripravo podatkov za obračun stroškov, planiranje in terminiranje proizvodnje. Oddelki za nagrajevanje dela tako na operativnih nalogah kot na pripravi novega sistema. Oddelki za sisteme sodeluje pri ustvarjanju kompleksnih poslovnih sistemov kot so obračun stroškov, planiranje in terminiranje proizvodnje, predvidevanje, saldakonti itd. Center za obdelavo podatkov te in druge sisteme vpeljuje na računalnik, obenem pa opravlja vrsto že vpeljanih izračunov za različne uporabnike.

Delo sektorja za ekonomiko in organizacijo je tako glede na postavljena vprašanja kot glede na uspešnost poslovanja zelo pomembno; njegove rezultate v podjetju tudi v vse večji meri razumejo in upoštevajo.

dipl. inž. MARTIN ŠKETA ...

Recesija, ki že trka na naša vrata in nelikvidnost, katere posledice že dalj časa občutimo, sta nam povzročili že prve težave pri izpolnjevanju planskih obvez.

Če pri tem upoštevamo še dejstvo, da bomo v letu 1972 dobili v Jugoslaviji nove proizvodne zmogljivosti, lahko zaključimo, da se nam obetajo težki časi.

Verjetno se težavam, ki bodo nastopile v letu 1972 ne bomo mogli izogniti, lahko pa jih bomo ublažili, če bomo svoj dosedanj odnos do kupcev, ki je zasidran v nas še iz časov konjunktura, korenito spremenili.

Z našim delom bomo morali upravičiti zaupanje kupcev. Pogodbene obveznosti bomo morali kvalitetno in rokavno bolj dosledno izpolnjevati kot do sedaj. Levji

delež za dosego teh ciljev bodo imeli proizvodni obrati. Od njih se bo zahtevalo dosledno izpolnjevanje programa.

Uspešnost dela proizvodnih obratov je pogojena z uspešnostjo dela priprave dela.

Lahko trdim, da bomo s pravilnim programiranjem proizvodnje in zasledovanjem iste, veliko prispevali k dobru delu vseh obratov.

Od priprave dela se bo zahtevalo, da se bo maksimalno prizadevala, trudila in uporabila vse svoje znanje, da bomo v našem skupnem prizadevanju zadovoljiti in obdržati kupca, tudi uspešni.

Prepričan sem, da bomo z dobrim delom in prizadevanostjo vseh članov kolektiva nalogam in težavam, ki so pred nami kos, in da se nam ni treba bati za jutrišnji dan.

KAJ ZAVIRA RAZVOJ?

Upravni odbor društva racionalizatorjev in novatorjev je na svoji seji razpravljaval o osnutku pravilnika Pantz-ovega sklada, ki ga bo ustanovila Železarna. Namen tega sklada je, dati avtorjem še posebna priznanja in s tem pospešiti dejavnost na tem področju v Železarni. Obor je imel kar precej pri-pomb, ki jih bo poslal ustrezni službi.

Na seji smo obravnavali tudi dejavnost na področju tehnične inovacije. Prišli smo do zaključka, da kljub prizadevanju raznih dejavnikov, tako v Železarni, kakor tudi v republiškem merilu ta dejavnost ne napreduje, kakor bi v času gospodarske stabilizacije morala. Že veliko je bilo doseženo s tem, da smo v republiškem merilu dosegli, da smo v samoupravne dogovore vnesli tudi sredstva za dejavnost na področju tehnične inovacije.

Pri iskanju vzrokov za tako stanje v Železarni smo prišli do zaključka, da ni glavni vzrok v samem pravilniku, ki ureja pravice avtorjev tehničnih izboljšav, kar nekateri trdijo, ampak v tem, da se pravilnik ne izpolnjuje. Lahko rečemo, da smo v Železarni v pogledu obravnavanja in ocenjevanja predlogov naredili velik korak naprej, postavili smo ga na zelo široko samoupravno osnovo. Poleg samega pravilnika imamo tudi organizacijski prečiščenje za postopek obravnave novatorskih in racionalizatorskih predlogov. S tem predpisom je natančno določena pot od ideje do realizacije. Toda žal je samo na papirju, v praksi pa se ne izvaja. Avtorji tehničnih izboljšav so še vedno prepuščeni samemu sebi in zato marsikateri dober predlog ni bil realiziran, seveda če avtor sam nima možnosti za to. Dokaz temu je ugotovitev, da je največ avtorjev tehničnih izboljšav iz vrst vzdrževalcev, ki imajo največ možnosti, da predlog tudi realizirajo. Seveda je pri tem zelo težko ugotoviti resnične stroške izdelave, kar potem dela težave pri določitvi pravilne odškodnine. Tu gre največkrat za manjše tehnične izboljšave, ki običajno tudi predstavljajo manjše stroške izdelave.

Pri pomembnejših predlogih pa je to še težje. Vedno bolj se občuti pomanjkanje nekoga, ki bi zamislil ali idejo uresničil. Morda za posamezne predloge ne bi bila potrebna niti velika finančna sredstva, temveč več dobre volje in moralne podpore avtorju ideje. Morda manjka tudi teamskega dela in za to avtorji ljubosumno čuvajo svojo zamisel.

Premisliti bi bilo potrebno, če ne bi obstoječi pravilnik dopolnili s tem, da bi tudi vodja ali obratovodja, ki pomaga pri realizaciji ideje, dobil določen odstotek prihranka. Morda pa bi naredili še korak dalje in bi tisti delovni enoti ali obratu, v katerem se predlog realizira, dali enoletni prihranek, ki ga prinese realizirani predlog. S

tem bi tudi na avtorje drugače gledali, ker jih danes še vse preveč gledamo skozi pre-jeto nagrado, ne pa skozi to, kaj je doprinesel.

Z doslednim izvajanjem organizacijskega predpisa, bi tudi referent za racionalizacijo in novatorstvo dobil odgovornejšo nalogo. Danes je predvsem samo registrator predlogov in posredovalec predloga med avtorjem in ocenjevalcem. Menim, da je naloga referenta povsem drugačna. To kar bi moral delati referent in službe, mora sedaj delati avtor sam. Mislim, da ni naloga avtorja, da mora sam iskati finančni uspeh svoje zamisli, ampak je to naloga knjigovodskega sektorja. Res je, zbiranje podatkov in zasledovanje stroškov je težavno in zahteva daljšo dobo, zato morda ne bi bilo slabo uvesti akontacije. Dokončni obračun in na osnovi tega tudi izplačilo odškodnine avtorju pa bi izvršili šele po enoletnem obratovanju, v kolikor pa je možno dokazati takojšen prihranek, pa se izplača odškodnina takoj.

Drugi zelo važen vzrok za tako stanje pa je brez dvoma določevanje odškodnine. Le-ta je vse preveč odvisna od dobre volje. Smatram, da je glavno delo obratovodij ali vodij posameznih oddelkov, ugotovljati realnost prihranka in avtorju dokazati, če je morda navedel prevelik prihranek izvedenega predloga, ne pa sugerirati komisijam ali odboru, kakšna naj bo odškodnina. Za določevanje višine odškodnine imamo s pravilnikom določeno lestvico, seveda morajo biti navedeni resnični prihranki. Tudi na sejah komisij ali odbora ne more biti pogajanj koliko naj se da. Naloga teh je določitev faktorja, ki upošteva stopnjo ustvaritvene sposobnosti in uporabljenega sredstva. S takim načinom dela bi se brez dvoma odstranil faktor osebnosti. Pri obvestilu avtorja o dodeljeni odškodnini bi obvezno morali navesti: višino priznanega prihranka in način izračuna faktorja. S tem bodo tudi avtorji dobili zaupanje, na drugi strani pa je lahko to osnova za pritožbo.

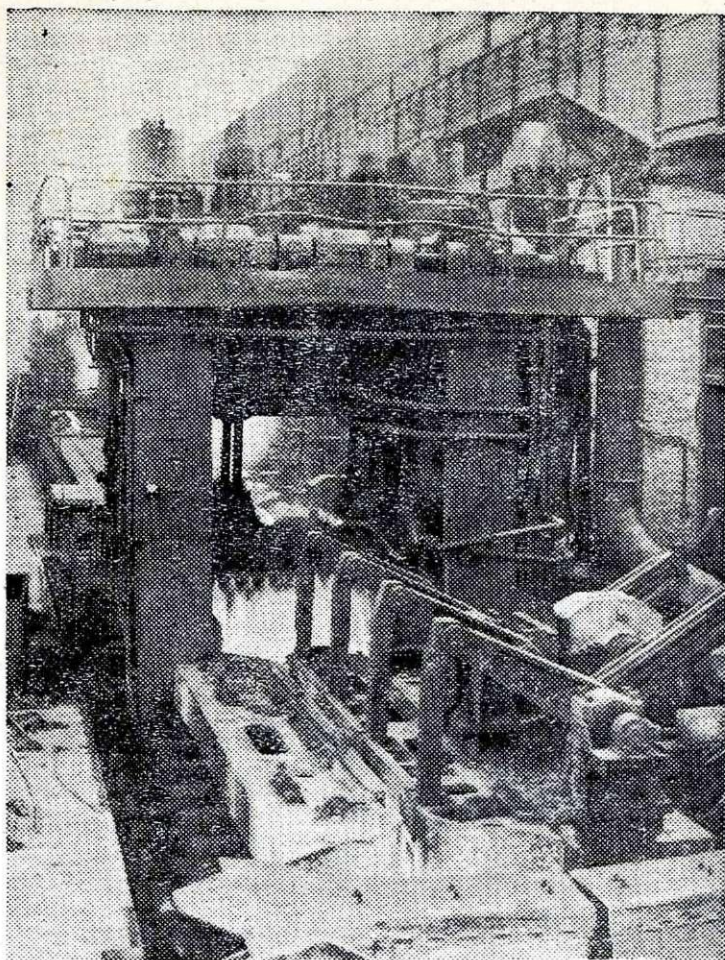
Ob vsem tem bi bilo potrebno uvesti še eno novost in sicer, da se posamezni realiziran predlog izvede tudi v drugih delovnih enotah, če je to možno. Za primer naj navedem samo to: Pred tremi leti je avtor izvedel izboljšavo žerjavne proge, s tem je izboljšal tek žerjava in podaljšal obratovalno dobo tekalnih koles, kakor tudi mostu žerjava, zato je dobil malen-

kotsno nagrado šefa delovne enote. Če bi ta predlog realizirali vsaj na dvajsetih žerjavih v Železarni, bi avtor dobil primerno odškodnino, žerjavni oddelek pa bi prihranil zelo veliko delovnih ur, Železarna pa lepe vsote denarja, ki ga daje za zamenjavo tekalnih koles in tračnic. Izvedba je zelo enostavna in tudi ne predraga. Morda je takih predlogov še več, toda nihče ne vodi o tem računa.

Odbor društva je še pred leti zahteval uvedbo kartoteke avtorjev, ki še danes ni uresničena. Dokler ne bomo imeli v Železarni kartoteke, tudi ne moremo dosledno izvajati pravilnika, ki govori o dodatnih pravicah avtorjev. Odbor je na referat za racionalizacijo poslal tudi osnutek kartoteke, toda ostalo je pri starem.

V vsem tem bomo morda našli tudi odgovor, zakaj ne dosegamo zaželenih rasti na področju tehnične inovacije.

Stane Torkar

Bluming valjarna med obratovanjem

Na dnevnem redu: beneficirana delovna doba

V zadnji številki Železarnja smo poročali o seji predsedstva TO OO sindikata Železarnje. Predsednik TO OO sindikata Železarnje nam je povedal nekaj podrobnosti. Poročilu, ki ga je na seji posredoval predsednik komisije za prošnje, pritožbe in socialna vprašanja Zdravko Pogačnik, je sledila živahna razprava, v kateri so sodelovali skoraj vsi prisotni. Razprava se je nanašala zlasti na obrate, v katerih so zaposleni in so bili tako udeleženci razprave najboljše seznanjeni s to problematiko.

V večji meri so se zavzemali za sanacijo delovnih mest, kjer je delo še vedno zdravju škodljivo. Omenjen je bil zlasti primer žerjavovodij v livni jami, kjer je delo izredno naporno in je treba vprašanje beneficirane delovne dobe za ta delovna mesta čimprej in na najbolj ustrezen način urediti.

Po doslej zbranih podatkih pride v poštev beneficirana delovna doba za 1387 naših delavcev. Dodamo naj še to, da bodo za to potrebna precejšnja sredstva in je zato toliko bolj umestna zahteva da v Železarni odpravimo postopno delovna

mesta, kjer še vedno obstaja težko fizično delo in kjer so delovni pogoji zdravju škodljivi.

Na osnovi poročila in razprave so na razširjeni seji sprejeli tudi ustrezna stališča.

Solidarnost s kolektivom tovarne LIBELA v Celju

V torek, 19. oktobra, je velik požar uničil prostore tapetništva v Celju in poleg tega tudi upravno poslopje ter stanovanje dvanajstih družin in delavcev tovarne Libela v Celju. Tako je 36 družinskih članov, omenjenih delavcev iz tovarne Libela, ostalo brez vsega. Sindikalna organizacija tovarne Libela je tudi našo sindikalno orga-

nizacijo prosila za pomoč. Predsedstvo TO OO sindikata Železarnje je na zadnji seji odobrilo pomoč v višini 50.000 starih dinarjev. Kot že večkrat prej smo jeseniški železarji tudi tokrat pokazali svojo solidarnost do članov sindikata in njihovih družin, ki so se zaradi elementarne nesreče — požara znašli v težkem položaju.

O profilu tehnika in programu dela

Na tretji redni seji komisije za kulturo in izobraževanje pri osnovni organizaciji sindikata železarnje Jesenice, v torek 23. novembra, so obravnavali stališča in predloge Društva inženirjev in tehnikov po vprašanju srednjih strokovnih šol in profila tehnika v proizvodnji. S stališči in predlogi so v celoti sogla-

šali, dodatno so že predlagali, da se za tehnike, ki po končani osnovni šoli nadaljujejo šolanje direktno na TSS, uvede pripravniški staž.

Obravnavali so tudi delovanje železarskega pevskega zbora Jeklar in odobrili gostovanje zbora s celovečernim koncertom pri železarjih v Storah v mesecu decembru.

Na seji so se dogovorili, da bodo v decembru na sejo komisije povabili tudi referente za kulturo in izobraževanje pri obratnih sindikalnih odborih. Na seji bodo obravnavali predlog programa delovanja sindikata v zvezi z družbenim dogovorom o družbenem izobraževanju in družbenem dogovoru o kulturni akciji.

Jugoslovanska proizvodnja jekla v letu 1972

Strokovnjaki Združenja jugoslovanskih železarn, so že sredi letošnjega leta pričeli z izdelavo skupnega plana proizvodnje in materialne bilance za leto 1972. Taka praksa je pogojena s posebnostmi proizvodnje v črni metalurgiji, ki je med seboj povezana z delovnimi fazami, ne samo v okviru enega podjetja, temveč v okviru vse panoge. Razen tega je pogojena s tradicijo sodelovanja, ki je med proizvajalci jekla razvito že vsa povojna leta in to tako v obdobju administrativnega upravljanja gospodarstva, še bolj pa skozi prostovoljno sodelovanje v proizvodni asociaciji, kakor je Združenje jugoslovanskih železarn. Danes povzemamo in citiramo najpomembnejše misli in podatke iz sestavka generalnega sekretarja ZJZ Djordja Andrejevića: Proizvodnja črne metalurgije v letu 1972 in njena materialna bilanca, objavljenem v glasilu ZJZ CELIK, štev. 33.

Prvi individualni načrti proizvajalcev jekla za prihodnje leto in njihovo usklajevanje in obdelava na nivoju panoge, so za sedaj predhodni podatki, ki bodo do konca leta deležni še nadaljnje obdelave in potrditve. Kljub temu pa je osnovna problematika načrta proizvodnje in materialne bilance jugoslovanske črne metalurgije za prihodnje leto, toliko zapazena in odrejena, da nadaljnja obdelava individualnih planov in načrta panoge, ne more vnesti bistvenih sprememb.

Možnosti za proizvodnjo jekla, kakor tudi značilnosti materialne bilance v letu 1972, so v največji meri pogojene, kakor v letu 1971, z negativnimi posledicami neuresničevanja srednjeročnega načrta proizvodnje za obdobje 1965 — 1970. Namesto pričakovane izgradnje industrije jekla na letno zmogljivost 3,2 milij. ton surovega jekla do leta 1971 z usklajeno izgradnjo ostalih faz proizvodnje, je bilo v letu 1970 proizvedeno samo 2.228.000 ton jekla, po oceni pa bo le-ta znašala letos 2.475.000 ton surovega jekla. Vse to ob sorazmernem zamujanju pri izgradnji kapacitet, tako v predhod-

nih fazah proizvodnje, kot v finalnih fazah.

Pri tem v razvoju proizvodnje jekla ne zastajamo samo za planirano proizvodnjo, temveč se neizvrševanje plana vidi tudi v neusklajenosti posameznih faz izgradnje. Zaradi tega nastajajo nesorazmerja v usklajevanju proizvodnje, tako v posameznih podjetjih, kakor v celotni panogi ob povečani odvisnosti od uvoza železovega vložka, nepopolnem korištenju izgrajenih kapacitet in drugih negativnih posledicah.

Neuresničevanje srednjeročnega načrta je pogojeno z več razlogi, ki so prikazani in obrazloženi v različnem gradivu Združenja. Vsekakor je treba poudariti, da so osnovni vzroki za neizvrševanje plana predvsem v neizvrševanju investicijskih obvez federacije in drugih soinvestitorjev. Nadalje v neplanirani podrazitvi izgradnje, zaradi delovanja inflacije in slabosti v funkcioniranju gospodarskega sistema. Končno tudi zaradi neplaniranega poslabšanja ekonomskega položaja črne metalurgije zaradi depresiranih cen jekla, delovanja inflacije in drugih negativnih dejavnikov med katerimi je tudi neupravičen uvoz jekla leta 1967.

Vse to se je zelo boleče občutilo v položaju in prihodnosti železarn, v katerih podaljševanje izgradnje škodljivo vpliva na učinkovitost in rentabilnost investiranja in pogojuje druge posledice. In ne samo to. Negativne posledice neuresničevanja srednjeročnega načrta se občutijo v našem celotnem gospodarstvu in pogojujejo pretiran uvoz jeklenih izdelkov z vsemi posledicami v plačilni bilanci in položaju potrošnikov, kakor tudi v odvisnosti črne metalurgije od uvoza železnega vložka, to je surovega in starega železa ter valjarskih polfabrikatov.

Če se v letu 1972 načrtuje proizvodnja surovega jekla v višini 2.792.000 ton, po planu iz leta 1965 pa se je pričakovalo, da bomo v letu 1972 proizvedli okrog 4 milij. ton, potem je jasno, da zastajanje izgradnje industrije jekla postaja zelo zaskrbljujoče. Tako stanje pa zahteva, da se vključijo vsi družbeni dejavniki za odstranjevanje teh težkih posledic.

Pri tem moramo na žalost ugotoviti, da so ostala brezuspešna vsa opozorila proizvajalcev jekla oziroma njihovega Združenja. Le-to je že leta 1966 opozarjalo državne in druge organe, da plan ne bo izvršen, če ne bodo sprejeti ustrezni izredni ukrepi. Družba in njeni organi so do teh opozoril ostali gluhi, čeprav so posledice takega gledanja in vrednotenja položaja in razvoja črne metalurgije izredno težke.

Vendar pa če se pogleda plan črne metalurgije oziroma primerja plan za leto 1971 in 1972, potem se vidi, da prihaja do določenega po-

večanja proizvodnje v posameznih fazah, kar nedvomno predstavlja pozitivno dejstvo. Seveda pa se zaradi zastajanja razvoja proizvodnje jekla v prejšnjih letih, niti to po-

večanje ne more ocenjevati preveč optimistično.

Spodaj so v smislu gornje ugotovitve navedeni planski podatki za leto 1971 in 1972 v tonah.

	Plan proizvodnje		
	1971	1972	1971 1972
Ruda (koncentrat)	3.792.00	4.095.000	112
koks	1.260.000	1.260.000	100
Surovo železo	1.934.000	2.152.000	111
— belo	1.746.000	1.951.000	112
— sivo	188.000	201.000	107
Surovo jeklo	2.597.900	2.791.780	107
— SM jeklo	1.752.000	1.752.000	100
— EL jeklo	518.900	639.780	123
— LD jeklo	320.000	400.000	125

Negativna značilnost plana proizvodnje za prihodnje leto se kaže v še večji odvisnosti te proizvodnje od uvoza železnega vložka kakor v prejšnjih letih. Pričetek obratovanja plavža v Smederevu, ne more odstraniti odvisnosti od uvoza železnega vložka, ker v Smederevu vzporedno ne bo začela obratovati jeklarna, surovo hladno železo iz Smedereva pa se bo lahko le delno koristilo v ostalih jeklarnah. Razen tega gre prikazano povečanje proizvodnje surovega jekla v veliki meri na račun elektrojekla, čigar proizvodnja je bila že do sedaj odvisna od velikega uvoza starega železa.

Zaradi neusklajenosti izgradnje posameznih faz črne metalurgije, ki je v veliki meri pogojena s celokupnim zastajanjem razvoja proizvodnje jekla, bo prihodnje leto še bolj kakor preje, značilno zaradi pomanjkanja valjavniškega polfabrikata, tako slabov, kot gredic, kot to plovaljanih trakov. To je, poleg drugega, posledica zastajanja proizvodnje surovega jekla pri nas v odnosu na razvoj valjarn.

Spodnji podatki nazorno kažejo povečanje odvisnosti črne metalurgije od uvoza železnega vložka (v tonah):

	1971	1972
Primanjkljaj starega železa	330.000	440.000
Primanjkljaj valjarskih polizdelkov	300.000	500.000

To povečanje uvoza železnega vložka, spremlja tudi potreba po povečanem uvozu koks, glede na novo proizvodnjo surovega železa v Smederevu. Tako se v prihodnjem letu predvideva uvoz okrog 600.000 ton koks na sproti 300.000 tonam letos.

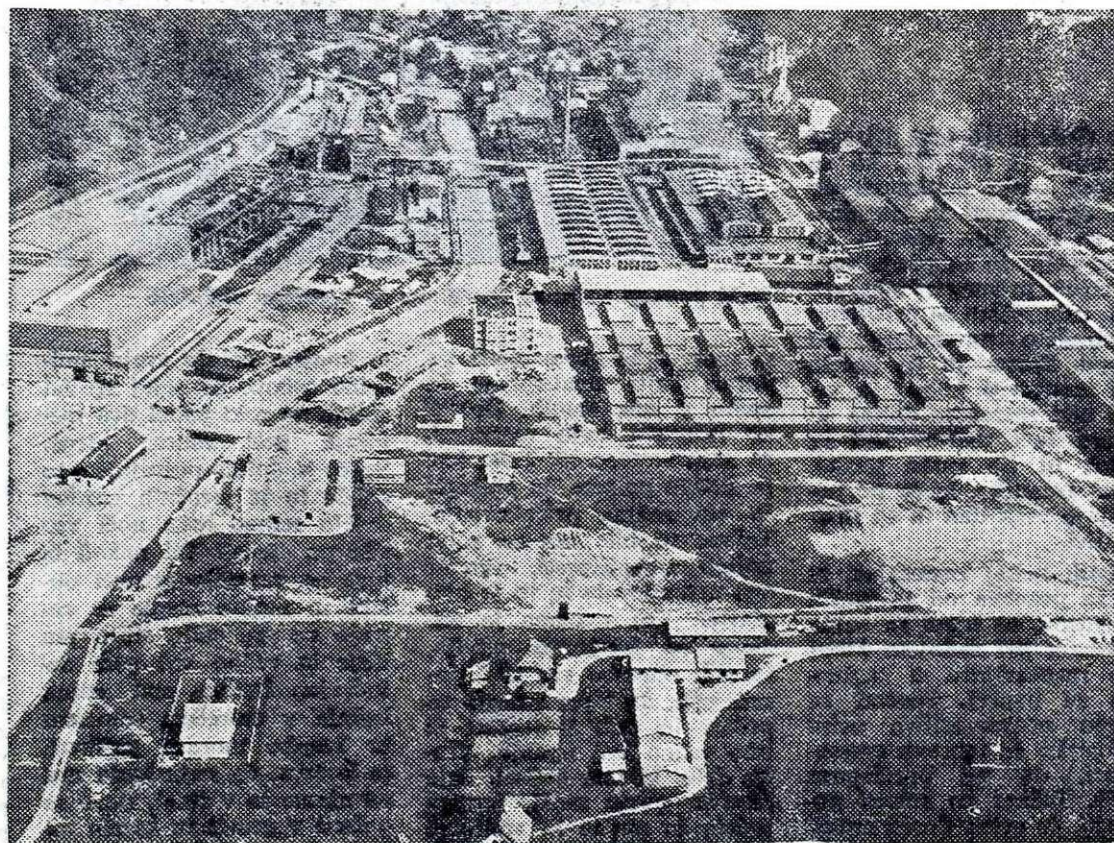
V gornji tabeli niso zajete morebitne uvozne potrebe starega železa za sivo livarno in jeklolivarne ter jeklarne v Splitu. To bo med drugim še bolj obremenjevalo zunanje trgovinsko plačilno bilanco v odnosu na prikazane potrebe.

V vsakem primeru se devizno bolj izplača uvoz starega železa za proizvodnjo jekla in to še predvsem kakovostnega, kakor uvoz gotovega jekla. Prav tako je uvoz polfabrikata za boljše izkoriščanje obstoječih valjarn devizno bolj smotrno, kakor uvoz gotovih jeklenih izdelkov in neizkoriščanje domačih valjavniških kapacitet. Tako na primer znaša cena za tono polfabrikata za hladnovaljane trakove okrog 87 dolarjev, medtem ko je poprečna uvozna vrednost tone hladnovaljanih trakov 196 dolarjev. Za ves v tabeli prikazani uvoz polfabrikata bomo plačali 47 milijonov dolarjev, medtem, ko bo znašala vrednost proizvedenega gotovega blaga 75 milijonov dolarjev.

Poudariti pa je treba, da bi se uvoz starega železa in polfabrikata lahko odvrnil z normalnim razvojem domače proizvodnje jekla. Če z doseganjem planirane proizvodnje v višini 3,2 milij. ton jekla ob večjem korištenju domačih surovin bi razbremenili plačilno bilanco, predvsem pa s povečano proizvodnjo surovega železa in hitrejšim razvojem proizvodnje konvertorskega jekla.

Zaradi zastajanja domače proizvodnje surovega železa, kakor tudi iz drugih razlogov, se v Jugoslaviji opaža pospešen razvoj kapacitet za proizvodnjo elektrojekla in to za proizvodnjo tistih kakovosti jekla, ki bi se lahko proizvajale v SM pečeh ali konvertorjih. Na ta način delež proizvodnje elektrojekla v skupni proizvodnji jekla v letu 1972 pri nas presega 20%, čeprav je ta odstotek v svetu 14%. Odstotek udeležbe elektrojekla v skupni jugoslovanski proizvodnji surovega jekla, bi le lahko opravičil samo v deželah, ki nimajo svoje surovinske osnove in so predvsem orientirane na proizvodnjo kakovostnih jekel. Pri nas pa razvoj proizvodnje elektrojekla presega realne potrebe in obremenjuje zunanjetrgovinsko plačilno bilanco.

(Nadaljevanje v prihodnji

Železarna Ravne je po osvoboditvi povsem spremenila svojo podobo

Decembra sta tipkali o poostrenih bojih na Gorenjskem. S kakšnim navdušenjem je takrat pisala, kakor da bi črke udarjale ob matrico zmagovito koračnico:

SLOVENC

Naša slovenska Gorenjska je dala signal za poostritev oborožene borbe proti fašističnim zatiralcem.

Slovenci, sposobni za oboroženo borbo, gorenjski narod: upor vas kliče med partizane!

In potem jo je zajelo nepremagljivo čustvo primorskega ponosa, ko je narekovala Andi »Zgodovinski proces v Trstu«, fašistični protest proti šestdesetim Slovincem, med katerimi so jih pet obsodili na smrt, druge pa na doživetne zaporne kazni. Žalost, ki jo je zajela ob misli na žrtve, je prevpil ponos. Ponos da se prebujata tudi Primož a, njena in Andina ožja domovina...

In tipkali sta potem o prvih fazah novih bojov na Gorenjskem. Črke so se zajedale v matrico in oblikovale vrstice s skopimi, a občudovanja nad partizanskim junaštvom vrednimi vestmi, vzbujajočimi v njihovih srcih navdušenje in zanos:

9. XII. Spopad z nemško četo 46 moč. Nemci imajo dva mrtva in mnogo ranjenih. Bojišče zapuste v paničnem begu. Partizani brez izgub...

Kakšna radost! Kakšen zanos! Nepremagljivi Nemci, ki so bili tedaj pred Moskvo, so pred partizani že večkrat bežali. Niso nepremagljivi! Tudi oni se boje! In nekega dne bodo začeli bežati tudi

na fronti! Morda prav kmalu... Kako prijetno je pisati take vesti!

10. XII. Spopad z nemško patruljo, ki po kratkem boju zbeži...

12. XII. Spopad z močnimi nemškimi četami. Partizani uporabljajo taktiko zased. Po štirinajstminutnem boju razbijejo Nemce. Na bojišču ostane 46 mrtvih Nemcev... Partizani imajo dva mrtva in štiri ranjene... Partizani zaplenijo pomembno količino orožja, municije, sanitetnega materiala in drugih vojaških potrebščin. Nemškemu ranjencu, ki se je vdal, pred očijo partizani smisel narodnoosvobodilne borbe. Nemški vojak se strinja in izjavi, da ni oddal nobenega strela. Partizani pregledajo njegovo puško in ugotovijo, da je govoril resnico. Nudijo mu prvo pomoč.

Med Medvodami, Skofjo Loko in Žirni čistijo partizani teren. Prično se boji okrog Bohinja. Akcije dobro uspevajo. Morala odlična. Vrši se mobilizacija. Okupatorji koncentrirajo čete proti Jesenicam, Podkorenu, Mojstrani.

In potem sta pisali o veličastni decembrski vstaji, ki je okrepila gorenjsko partizanstvo, o osvoboditvi Selške doline in Dražgoš in zadnje poročilo, ki sta ga pred dobrim tednom pisali, je govorilo o junaških dražgoških bojih, v katerih so Nemci izgubili na stotine mrtvih; nemško vojaško pokopališče v Kranju je tiste dni postalo premajhno in so ga morali razširiti.

Toda Vera sedaj o vsem tem ni razmišljala. Ležala je na postelji z obrazom, zaritim v blazino, in vse telo ji

Miha Klinar ČEŠNJE 6. ONSTRAN CESTE

je podrhtevalo v krčevitem ihtenju. V nerazsojajoči bolečini se je groza teh mesecev kazala v drugačni luči. Videla je samo množične aretacije, ki so zadnji mesec zajele Jesenice. Videla je samo gestapovske avtomobile, ki so švigali po jeseniških ulicah in vozili aretirance na gestapovsko postajo, od koder so se le redki vračali. Zaporji v Begunjah so postajali premajhni in transporti so vozili jetnike skoro vsak dan v nemška koncentracijska taborišča. Ni bilo tedna, da bi lepaki ne naznanjali ubijanja talcev. Prav včeraj so jih zopet ustrelili petnajst, večinoma iz jeseniške doline. Vse je poznala; sami mladi ljudje:

visoki in sloki Marjan Okrožnik; menda mu je bilo dvaindvajset let...

osemnajstletna, skromna in mirna Marija Zupanova; Aleš jo je zelo cenil. Po njegovem pripovedovanju je menila, da je morala prav Marija razmnoževati Poročevalca, dasi ji tega Aleš ni povedal...

in potem Karl Kozjek... in Jožef Zalokar... (teh dveh ni poznala) in Milan Ropret, dvajsetletni temnolas fant z veseli-

mi fantovskimi očmi; že nekaj let ga je poznala...

in devetnajstletni Stanko Rožič...

sami mladi ljudje z Javornika...

in dvaindvajsetletni Stanko Balanč...

in štiriindvajsetletni Stanko Lah...

in dvajsetletni Mirko Dimc...

vsi trije z Jesenic...

Laha in Balanča je poznala...

in enaindvajsetletni Viktor Gregorač z Javornika...

njega je prav zadnje čase spoznala... pred vojno je bil študent... zdaj je delal v tovarni... v pisarni... tako lepo je znal slikati!... in pisal je!... resnični umetniški talent... po vojni bi študiral slikarstvo, je govoril... toda to so cilji... daljni cilji... zdaj na te cilje ni misliti... najprej je treba premagati fašizem... tako je govoril, se Vera spominja... zdaj ga ni več... včeraj so ga ustrelili... in tako lep je bil!... velik... stasit... ko stanjevo plavih las... in

Taki podvigi so le za izvežbane in vzgojene alpiniste

MITJA KOŠIR KAKO JE NASTALA SMER JLA

Dolina in gore nad njo spijo v temni poletni noči. Nešto zvezd na jasnem nebu daje poznemu popotniku občutek, da vesolje živi. Pod bližnjimi stenami šumi slap, tam se rojeva reka, ki se prek širnih ravnin na vzhodu izliva v daljno morje. V gozdu je vse tiho, le sem in tja prek livade priplavajo nejasni glasovi vesele družbe v koči. Počasi stopava z Borom po poti in uživava v mirnem večeru. Molčiva in sva s svojimi mislimi nekje daleč v daljavah, ovitih v somrak pozabe. Minili so dnevi, ki so nama pomenili veliko, in vroče si zaželi, da bi se še kdaj povrnila. Nekje daleč so ostale gore, ki so nama sedaj dobre znanke, vendar je bilo srečanje le prekratko, da bi se izpolnile vse želje.

Skozi nizko obešene veje dreves se prikaže lučka in po nekaj korakih stopiva v zatohlo, zakajeno izbo. Kakš-

no nasprotje s čudovito svežim zrakom, polnim življenjem tam zunaj. Vesela družba naju bučno pozdravi. Prijatelji slavi in hitro se jim pridruživa. Pesem postaja vse glasnejša in počasi izgublja obliko, dokler se ne sprevrže v hripavo rjovenje, ki končno s pozno uro utihne.

Se vedno je temno, ko zapreva vrata koče za seboj. Svetilki nama pomagata iskati stezico med gostim grmovjem. Spotikava se prek korenin in rineva skozi goščavo. S porajajočim jutrom pa se le izvija iz gozda in pohitiva po stezi prek širnih melišč pod steno. Tretjič to sezono ubirava isto pot. Dvakrat nama je tam gorj v tistih počeh in plateg spodletelo, danes pa imava resen namen splezati na vrh stene, pa naj bo kar hoče. Vse bližja nama je strma stena, midva pa postajava molčeča in se vsak zase dvomljivo ozirava navzgor v grozeče pre-

vise. Gora z vso težo pritiska na naju. Ti občutki, ko se zaveš svoje majhnosti ob taki ogromnosti in popolnosti, se ne dajo opisati. Le trdna volja in zaupanje vase pomagata premagati take krize in tudi midva se prisiljeno neprizadeto navezujeva pri vstopu. Sonce je že začelo svoj zmagoviti pohod in vrhovi nad zatrepom doline so v zlati luči nadvse lepi in človek bi jih samo gledal, užival trenutke, ki se ne ponavljajo vsak dan in so tako minljivi.

Tistih nekaj raztežajev, ki jih že pozna od prejšnjih poizkusov, so hitro za nama in kmalu pri zadnjem klinu živo razpravljava o možnostih za naprej. Povsod se kažejo nepremagljive ovire in krepko se morava premagovati, da ne predlagava umik. Tokrat ne smeva popustiti, če greva danes nazaj, se dobro zavedava, da naju sem ne bo nikoli več. Izbiti

si morava iz glave misel na poraz, kajti omahovanje je samo v nas samih. Dokler ne izčrpava vseh možnosti, za naju sestopa ni. Tisto kar je sledilo po tem, je presegalo vsa najina pričakovanja. Težave so bile res na robu najine zmogljivosti, vendar sva napredovala in to je bilo glavno. Vse v nama je vrislo od iskrenega veselja, žarečih obrazov sva si dopovedovala, da bova zmogla to počast in tudi v resnici je bilo vedno več upanja. Vsako delo, ki ima smisel, daje človeku novih moči, novega poleta in ravno to smiselno delo ločuje človeka od živali. Tudi najino delo v tej steni

je končno dobilo svojo smiselno osnovo in sedaj srečna sediva na ozki polici dva raztežaja pod robom stene. Sence v dolini postajajo vse daljše in iz mračnih gozdov segajo temne roke noči vse više po stenah. Od neke iz juga se vzamejo grozeči oblaki in mokre megle se cefrajo na grebenih, silijo vse nižje in vedno več gora zakrivajo. Dolina pod nama izginja v morečem somraku in krepko morava pohiteti, če hočeva, da naju huda ura ne ujame še v steni. Boro se požene v previs in kmalu mi izgine izpred oči. Vrv mi vse počasneje teče skozi roke do

očil, kakšen
rjaveti je in
ugasl... u
lej...
in ka Tra
setle dek
In aj...
Bojna iht
- je vse
Ali jes poti
trgalez nje.
Ali jes po
res trebne
med terimi
nekajni tud
jo das zaprl
Bojna ne
Boleča čuti
sebe. Zgrat
srce ga ne
la... nena
videla med
Ando sestre
med mi naj
In v valu bi
zdelo da vse
bi bi če bi
zanska boja
bila vestapov
bilo bi treb
- ne...
trgalmed il
Ne spumret
ubiti! Moj
bog, zakaj
zakajva se
varno... lal
živeli, hodil
čkal konca
drugi, da!
gi...
Bojna ji j
ce, mvarila r
ni zadala n
ki bih še v
Med mni bo
mlelie poza
partijski bo
polnoiztrebit
pozahla je,
kakomesec
teji zdi nobe

kler spolno
Poklame za

Z gnim vri
va mmi nar
da s uspe
novo, žko si
nih stah šit
nanjotve ka
plezav zadnj
pod nom. P
zlezavz tem
globini prija
hove neri. Z
vreme nima
močnede dežu
točki prilajo
pragovi se z
večje tline cu
nje v apovih
sten. Postane
po Jesovi sr
Dobro pznava
dar le težavo
hujši ni nav
prepleta s
skoke e baše
kamin in se
slepca se niž
se že emni
na vrh svoje
va meo vrv
Previd se si
zečo to. Kc
dna, a ga b
naju spi. Ko
sežem nogar
steno in. Bo
meni in vi
ucvrevpo m

oči! kakšne lepe, dobre
rjave si imel... zdaj so
ugasne... ugasile za vse-
lej...

in v Traven, dvaindvaj-
setlet dekle z Javornika...

In aj...
Bolna ihti iz Vere.

— Je vse to potrebno?
Ali je potrebno? — se je
trgal z nje... Vsa ta kril
Ali je potrebna? Ali so
res potrebne vse te žrtve,
med katerimi bo morda čez
nekaj dni tudi Anda, ki so
jo danes zaprli.

Bolna ne zna razsojati.
Boleča čuti in vidi samo
sebe. Zgrabila je Verino
srce in ga neusmiljeno trga-
la... in nenadoma je Vera
videla med temi žrtvami le
Ando, sestro, njo, ki jo je
med vmi najbolj ljubila...
In v valu bolečine se ji je
zdelo, da vseh teh žrtev ne
bi bilo če bi ne bilo parti-
zanske boja. Anda bi ne
bila vstopovskih rokah; ne
bilo bi ji treba...

— Ne ne... — se ji je iz-
trgal med ihtenjem... —
Ne smumreti! Ne smejo je
ubiti! Moj bog... moj
bog... zakaj sva delali...
zakaj se podajali v ne-
varnost... lahko bi mirno
živeli, hodili v službo...
čakali konca vojne kakor
drugi, da... kakor dru-
gi...

Bolna ji je mrcvarila srce,
mrcvarila možgane, da se
ni zadržala misli in besed,
ki bi jih še včeraj obsojala.
Med temi bolečinami, ki so jo
mlele, je pozabljala, da je
partizanski boj preprečil po-
polno iztrebitev Slovencev,
pozabljala je, da bi že več
kakomešec dni ne bilo na
tej zemlji nobenega Slovenca

več, ko bi ne bilo partiza-
nov...

— Se ne spominjaš, Vera,
zdravniških pregledov junija
in da si takrat dobila števil-
ko štiri? Ali veš, kaj je po-
menila ta številka? Ali veš,
da so bili ti obvezni zdrav-
niški pregledi samo krinka,
samo priprava na organizi-
rano izselitev Slovencev?

Si pozabila, kaj ti je o tem
pravil Aleš, ko je obveščeval-
na služba OF odkrila peklen-
ski nemški načrt o razselje-
vanju Slovencev z Gorenjske
in Štajerske?

Si pozabila, Vera, tiste ju-
lijske dni, ko so Nemci začeli
ta načrt uresničevati?

Se ne spominjaš brata z
družino?

Se ne spominjaš ljudi s cu-
lami, z majhno prtljago, ki
so jo smeli vzeti s seboj, lu-
di, ki so jih nemški policisti
gonili iz stanovanj in jih tr-
pali v zelene tovornjake?

Tudi ti in Anda sta imeli
takrat pripravljeno prtljago
in čakali, kdaj pride vrsta na
vaju!

In prišla bi, da se ni konec
julija začel partizanski boj.

Takrat si vedela, da so mo-
rali Nemci prav zaradi tega
boja prenehati z nasilnimi iz-
seljevanji.

Se ne spominjaš, si poza-
bila, da so morali Nemci
uporabiti vse policijske sile,
namenjene za izseljevanje
Slovencev, in jih vreči v boj
proti partizanom; fronta na
vzhodu jim ni mogla odstopi-
piti vojaštva... Policijski ba-
taljoni so se morali spopri-
jeti s partizani, da bi jih uni-
čili in napravili Gorenjsko
varno za naselitev Nemcev
na naši zemlji.

(Se nadaljuje)

kler sopolnoma ne ustavi.
Pokličene za seboj.

Z glanim vriskom naznani-
va mrni naravi okoli naju,
la sva uspela, začrtala sva
ovo, žko smer v navpič-
nih stih Sit. Ponosna sva
nanjo, dve kaplji padejo; ko
plezava zadnje lažje metre
pod vrom. Po udobni lašti
zlezavaz temnih, previsnih
globin, prijazni svet Jesi-
hove seri. Za vrh v tem
vremet nimava več časa,
močnejše dežuje, drobni po-
točki prljajo prek skalnih
ragovov se zlivajo v vedno
večje rine curke, ki nazad-
nje v apovih padajo prek
iten. Postane nama sestop
o Jesovi smeri v dolino.
Dobro znava ta konec, ven-
dar le težavo tipava v vse
nuiši ti navzdol. Previdno
prepleva strme, mokre
skoke, baševa po algastih
caminih in se prebija kot
lepeca se nižje. Popolnoma
je že temni in nevihta je
na vrhovoje moči, ko obesi-
va moč vrv v zadnji klin.
Previdno se spuščava v gro-
rečo to. Koliko je še do
lna, a ga bo vrv dosegla,
naju sbi. Končno pa le do-
ležem nogami pesek, pod
iteno in. Boro kar pade k
neni in vrta na nos jo
icvrevpo melišču navzdol.

Mokra sva kot žabi in voda
se nama neusmiljeno cedi za
vrat, namaka obleko in žvrk-
lja v čevljih. Da je vsa stvar
še hujša, v temi izgubiva ste-
zo pod nogami in zakolovra-
tiva v mokro goščavo. Le kaj
bo z nama, brez svetilk, ki
so nama že dogorele, tako na
slepo tipava naprej, padava
čez z mahom pokrite skale,
se zaletavava v veje in si otre-
sava vodo z drevja na glavo.
Nasploh je vse to početje
bolj smešno kot tragično. Va-
diva se v cirilici in sva glas-
na, da prevpijeva celo buča-
nje nevihte. Kdo ve do kam
bi takole rila skozi to ne-
srečno gmajno, da se ni med
bliskom pokazala na najini
levi koča, vsa mokra in tem-
na. Premočena, popraskana
in strgana planeva v sobo in
zvaliva z ramen težka na-
hrbtnika. Nobenega obisko-
valca ni več, le oskrbnica
Mima sedi v kuhinji. Točilo je
tukaj in hitro se preoblečeva
ter spravlja nad zaloge v
shrambi. Ves dan nisva nič
zaužila in sedaj izginjajo
ogromne količine v najina že-
lodca. Posebno Boro je pri
tem delu nedosegljiv. Na vrh
pa proti prehladu izpijeva še
liter kuhanega in izgineva v

(Nadalj. na 26. str.)

Sedeli so v hiši in nihče ni mogel prav z besedo
na dan, dokler se ni prvi naveličal župnik:

»Kaj bi s praznimi marnjami! Vršan, daj, zini,
po kaj si prišel!«

Vršan ni mogel do besede. Pomagal mu je
župnik:

»Vidiš, Liza, po tebe je prišel in po mladega
Vršančka, kar bi bil že zdavnaj moral storiti. Manj-
ka hiši mladega gada njegove krvi, da bi ga naredil
za planinskega kraljiča, preden leže k sinu in k
rajnki. Bosta šla?«

Liza je zardela, Vršan je bil v zadregi, Belcjana
sta molčala.

Tedaj je vstal Vršan, stopil k Belcjanu, mu dal
roko in dejal:

»Miha, pozabiva! Ni bilo prav!«

»Norel je!« je udaril vmes župnik, da bi prikri-
l ganotje. Stara dva sta stala nema in nista vedela,
kako bi dalje. Župnik se je zagnal k Belcjanu, ga
zapeljal k otrokovi postelji in ga motil z detetom.
Z enim očesom pa je škilil čez Belcjana, ki ni
slutil, kaj ima župnik zopet za bregom in se radoval
nemega pogovora med Vršanom in Belcjanko, ki
sta si pravkar z enim samim pogledom povedala,
kar je bilo v njih; ona samo v daljni slutnji, mirna
in spokojna, Vršan pa začuden, ker je bilo vse tako
tiho v njegovem srcu, nobene zle misli v njem,
nikakega sledu bolečine.

Da ne bi slišali utripov njegovega srca, se je
sprožil Vršan:

»Liza naj čimprej pride z malim k nam. Vse
zapišem na fanta, kakor leži in stoji. Varih pa mu
bo po moji smrti gospod župnik.«

»Norec stari, meni, da bo župnik Mihael v sodnji
dan živ!« ga je prekinil župnik.

»Kako naj drugače,« je pobaral Vršan.

Slavko Savinšek

Grče

(22)

»Dobro je, bomo že, je Liza pametna dovolj, pa
Mana tudi, mali bo pa hitro do vrha, če Bog da.«

Vršan je bil povedal svoje, nato pa utihnil. Bilo
mu je samo še otroka mar. Venomer ga je gledal.
Iskal je sina Klemenca v njem in Vršanovih grčastih
potez. Našel je, da je vse tako, kakor si je želel...

Ni bilo dolgo, ko se je kakor kmetiška mati v
praznji obleki zasvetila Vršanovina v jesenskem
solncu, zablestela z novo prebeljenimi stenami iz
živih barv senočet, polja, strnišč in gmajne, se za-
smejala z bliskajočimi se okni doli v savsko dolino,
široko razprostrla roke s trdimi žulji na njih in
pritisnila sina na srce in z njim njo, ki ga je bilo
rodila. Mladi gad Vršanove krvi je planil v njeno
solnce, da se, sirota dozdaj, ogreje v njem. Vsa je
bila židane volje Vršanovina, planinsko kraljestvo:
na njen prestol je napel pot mladi planinski kralj in
je z otroško razposajenim smehom sedel nanj, kro-
nan s krono materine ljubezni, in z žezlom z dedove
desnice v rokah...

Baš dve leti je minilo tiste dni, odkar je bilo
udarilo starega Vršana božje in mu je umrl sin Kle-
men. Solnčen poznojesenski dan je bil, že proti ve-
čer, komaj da se je še videlo v dnevni luči. Odkar
sta bila dete in njegova mati v hiši, je postajal stari
vsak dan bolj čil in živahen, prejšnja mrkost in
tegoba sta ga minili in gospodaril je kakor v mladih
letih. Vedno je bil okrog otroka in dete ni bilo mir-
no, če ni bilo očeta doma, tako se je navezalo nanj.

Kakor navadno, se je tudi tisti dan motovilil stari
z otrokom, Mana je sedela v kuhinji in lupila krom-
pir za večerjo, Liza pa je v gornjem koncu posprav-
ljala in urejevala to in ono. Ko se je toliko stemnilo,
da ni bilo možno več delati brez luči, je Mana za-
kurila, Liza je pa prišla po stopnicah, se ustavila pri
Mani in se menila z njo.

»Vse drugače je zdaj pri nas, odkar sta vidva tu.
Kdo bi si bil mislil? Oče so kakor nikoli poprej, za
vsakogar imajo dobro besedo, čeprav kratko, in
vedno so okrog Klemenčka!« je pravila Mana Lizi in
v obrazu ji je sijalo.

»Čudno se je fantek privadil očeta,« je dejala
Liza, »kar miru nima, če niso vedno pri njem.«

Pa se je domislila, da sta onadva v hiši in je sto-
pila med duri.

»Mama!« je kriknul otrok iz polmraka in zajokal.
Liza je stopila bliže.

»Ta-ta spi!« je reklo dete in pokazalo poleg sebe.
»Oče,« se je sklonila Liza k Vršanu, ki je ležal
ob otroku na tleh iztegnjen in se z desno roko krče-
vito oklepal deteta. Tedaj je planila in iz ust se ji je
utrvalo:

»Jezu! Mana!«

Mana je pritekla.

»Luč, luč, hitro, Mana!« je skočila Liza kvišku in
prižgala svetiljko.

Obe sta se sklonili k Vršanu.

»Oče!« sta planili hkrati Lizi je omahnila sveča,
da jo je komaj ujela.

»Oče, oče!« je klicala Mana in stresala očeta, ki pa
se ni genil. Tedaj sta zajokali obedve in otrok je
planil za njima v jok.

Stari Vršan je ležal na tleh mrtev, zadela ga je
kap. Mirno in tiho je zaspil, brez bolečin. Samo od
otroka se je težko ločil, zato se ga je še mrtva des-
nica tako krčevito oklepala, da je Liza komaj dete
dvignila stran od njega.

Na klice žensk sta pritekla hlapca, od Belcjana
so prišli oče in mati in starejši Lizin brat, dekla pa
je hitela odgrinjat posteljo. Položili so Vršana na-
njo.

Šele sedaj so si ga ob luči mogli ogledati natanč-
neje. Videli so, da je vsaka pomoč zaman, da je
končano. Mirno in spokojno je bilo njegovo lice,
zadovoljen nasmeh, brez boleznega izraza, je počiv-
al na njem. Kakor bi spal stari Vršan, tak je bil
v smrti...

Klemenčka so komaj udržali od mrljica. Venomer
je sililo čete raz materino naročje in klicalo in
sprasovalo z velikimi očmi:

»Ta-ta spi?«

Vsi so bili solzni. Komaj so se toliko zmogli, da
so pričeli pripravljati vse potrebno.

Od vseh še najbolj mirna je ostala Mana. Vse je
pripravljala, vse urejevala. Nazadnje je poslala hlap-
ca z vozom po krsto v Borovec pa mu naročila, naj
stopi še k župniku in mu pove. Drugo jutro da bo
sama prišla in oskrbela, kar treba.

Težko je zadelo župnika, ko mu je hlapec Peter
prinesel novico o Vršanovi nenadni smrti. Komaj
je stari hlapec zaprl duri, se je duhovni gospod
zgrudil na stol ob mizi in solza za solzo se mu je
kradla iz oči v brazdasto lice. Dolgo je ostal tako v
temi sam.

Končno se je umiril in je pričel najprej zlahka,
potem pa se je zagnal po sobi gori in doli:

»Glej, zdaj si ga udaril do kraja. Gospod, Vršana
norega. Takrat, ko si je vse uredil in se pripravil.
O, kako si moder, kako napojmljiv! Nisi prej ošvig-
nil po njem, dokler ni poravnal in se očistil s poko-
ro. Za vse si mu poskrbel, tudi to zadnje, da je mla-
dika poglala v domači prsti in ga ni bilo več skrb
za ime in za mladega kralja. Strašna je tvoja mo-
drost, Gospod, in ne umejem je! Po svojih puhlih
možganih sodimo in ugiblujemo Tvoja pota. Ti pa
greš mimo nas, se nam posmehuješ in storiš svoje!
Godrnjamo in se vidimo sami sebi najbolj modri, pa
nimamo niti trohice prave pameti, če je ni iz Tebe
in od Tebe, Gospod!«

Tako se je gnal župnik po sobi gori in doli. In še
se je:

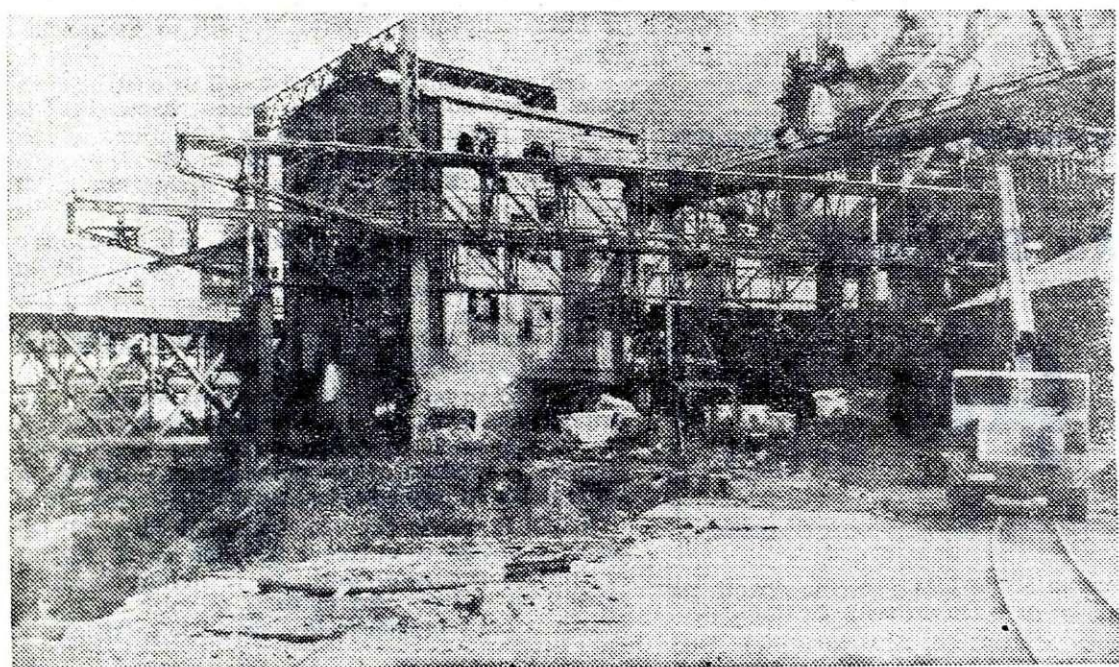
»Pa sem menil, da jih bom jaz omehčal, grče
grčaste, in jih otesal! Norec! Nisem zmogel niti
enega, niti starega ne, pa bi bil vse? Daj, udari me
zato, ošini me čez pleča, da bom pomnil svojo bedo-
čo! Gospod, samo Ti si jih mogel, ker si vedel, kako
si jih ustvaril! V raševinasto skorjo si jih odel,
zakrknil jim srca, pa si jih zopet omehčal. Da se je
izkazala Tvoja modrost in si meni, hlapcu nevredne-
mu, povedal, da sem črv, manj ko črv!«

Župnik Mihael je klecnil na klečalnik pred Kri-
žanega, molil sveto voljo božjo in prosil zase in za
vse svoje farane, za grče grčaste; najbolj pa za dušo
starega Vršana. Vso noč je preklečal na klečalniku
in šele jutro ga je zbudilo, ko so mu, klečečemu v
globokem snu pred Križanim, prve jutranje zarje
skozi okno posvetile v spokojno lice.

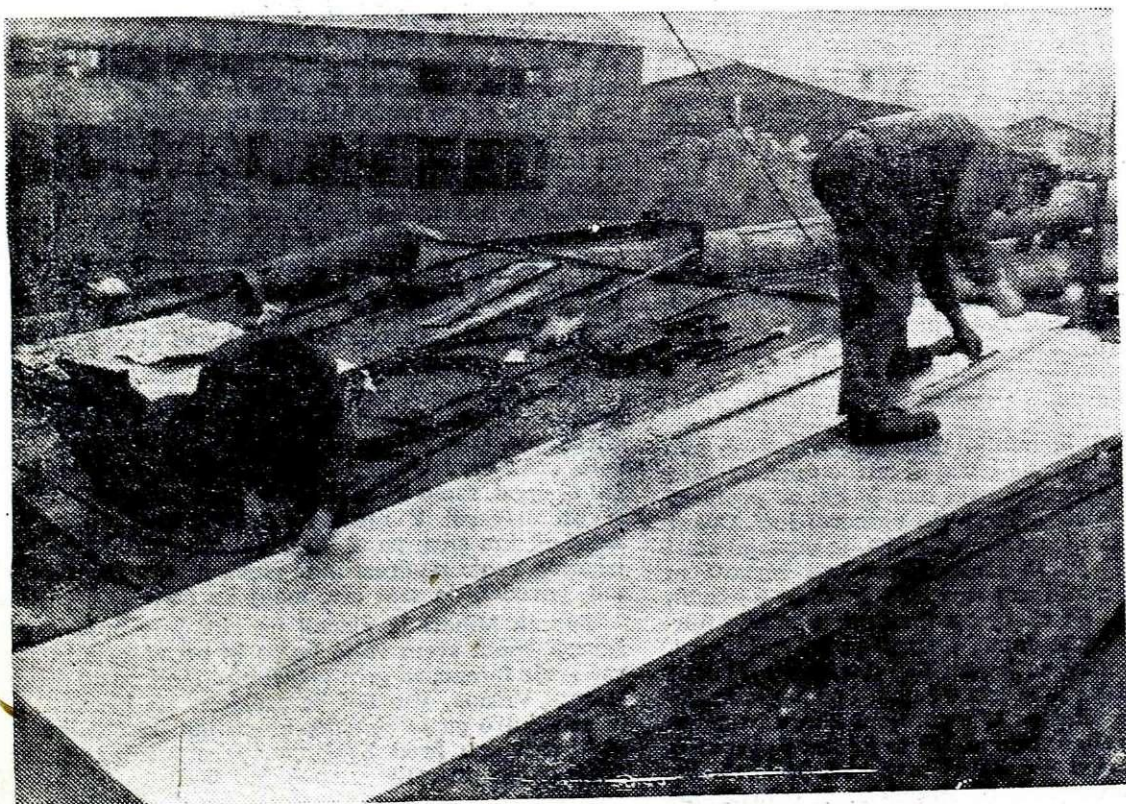
KONEC

Obratovodja plavža Globočnik je glede na uspešen potek zidarskih del prav zadovoljen v družbi obeh naših inšpektorjev industrijskih peči Koželja in Rotarja

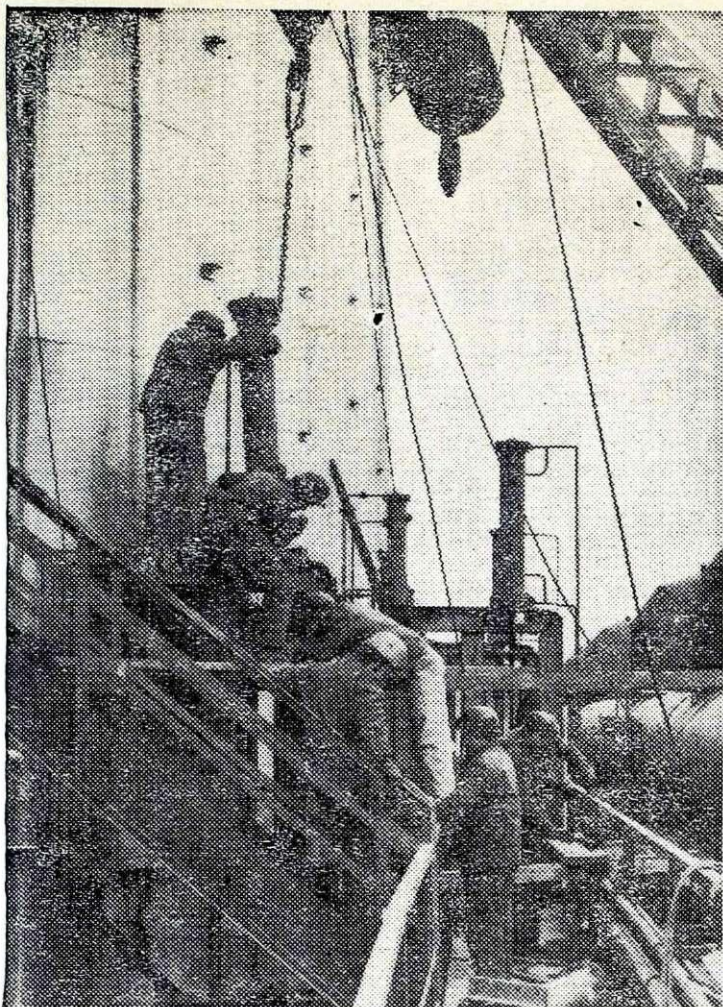

Oba plavža z druge perspektive

Obnove je bila potrebna tudi streha strojnice poševnega dvigala

Generalni remont plavža št. 2

Zamenjava drsnikov ob kavperjih je zahtevala sodelovanje naših monterjev in inštalaterjev

Lanskoletnemu remontu in rekonstrukciji plavža št. 1 je v letošnjem letu sledil zelo obširen remont plavža št. 2.

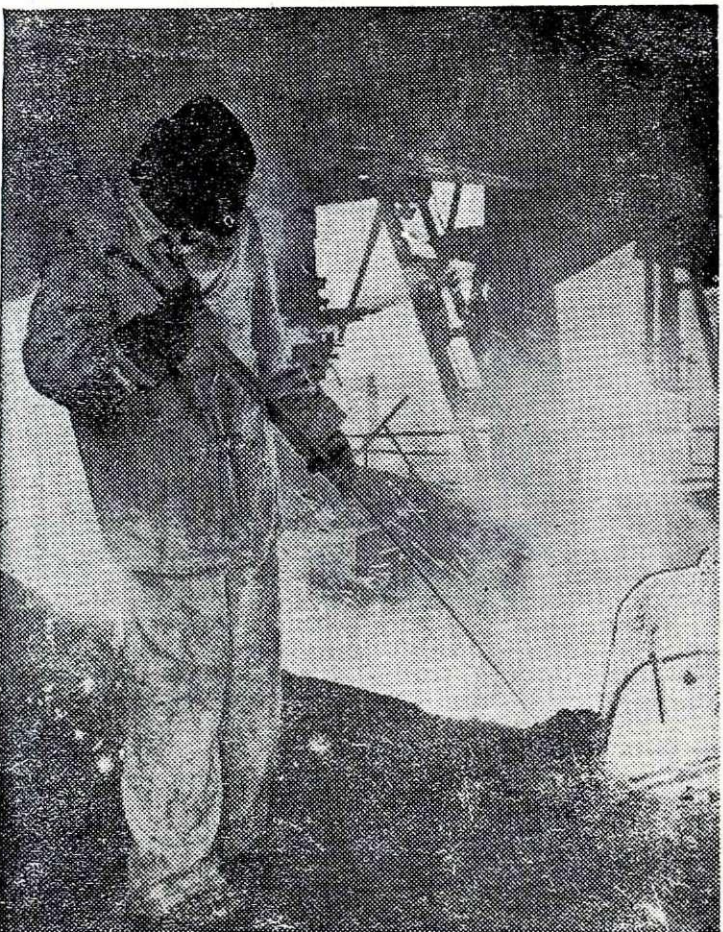
Za vsa dela na:

1. zaustavljanju, prazenju, hlajenju in rušenju dotrajane obzidave notranjosti plavža
2. zamenjavah, popravilih in obnovitvah konstrukcije in opreme plavža
3. obzidavi notranjosti in novih cevovodov plavža

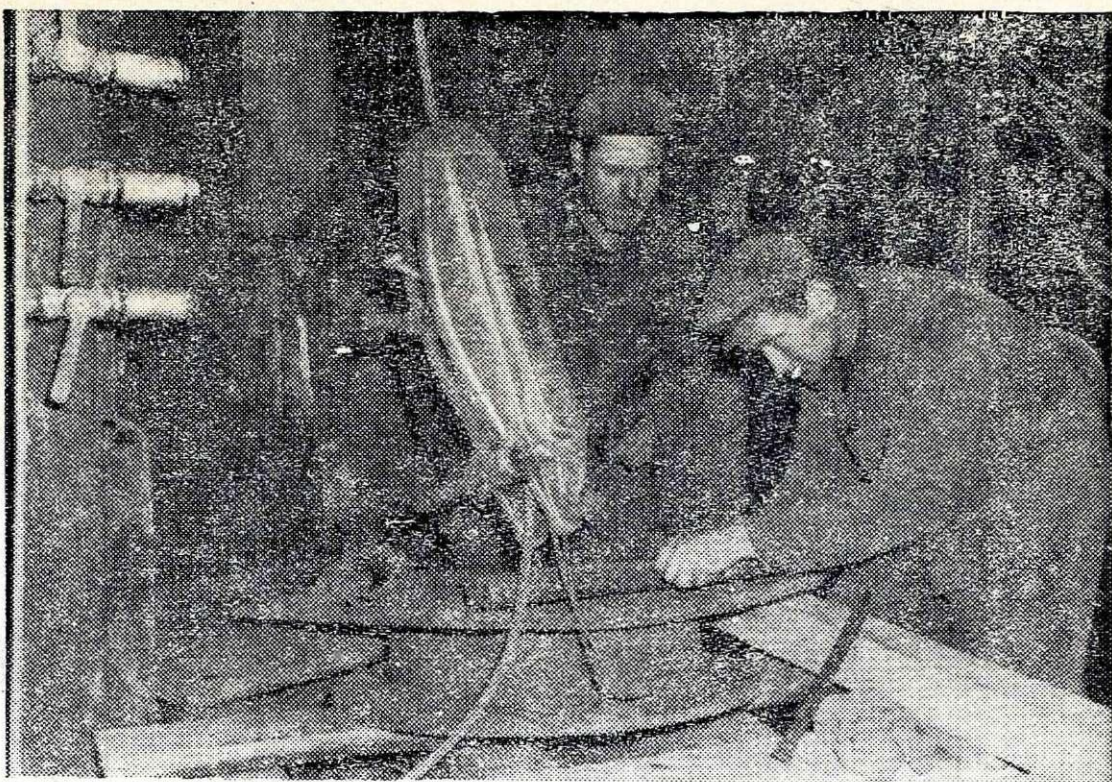
4. torkretiranju cevovoda vročega zraka ob kavperjih 3, 4, 5

naj bi po terminskem planu remonta trajala 29 dni, vsa nadaljna dela kot:

1. sušenje nove obzidave notranjosti in cevovodov plavža
 2. zakladanje plavža s pld-hodnim hlajenjem
 3. ponovna zakuritev plavža
- pa naj bi trajala še 5 dni, ta-

Plavžarji bodo pred praznikom zakurili prenovljen plavž 2

Monterja Metalne bosta zaprla zadnjo odprtino na plašču talilnika z namestitvijo žlindernice

ko da bi bil plavž št. 2 v celoti 34 dni izven obratovanja. Plavž št. 1 je bil lansko leto z nekoliko večjim obsegom del izven obratovanja 48 dni.

Glede na kasnitev dobave ognjezdružnega materiala za obzidavo notranjosti plavža in novih cevovodov vročega zraka, ki je bil naročen pri Vatrostalna Zenica, se je z remontom plavža št. 2 lahko pričelo šele 25. 10. 1971 ob velikem riziku za normalen potek remonta glede na neugodne vremenske pogoje bližajoče se zime, saj bi bil zaključek remontnih del s ponovno zakuritvijo plavža možen po terminskem planu šele 28. 11. 1971.

Ker se generalni remont plavžev, ki se v naši železarni izvajajo na obeh plavžih vsako četrto leto neprekinjenega obratovanja, običajno izkoristijo tudi za uvedbo raznih izboljšav, je tudi letošnji remont plavža št. 2 zjemal zamenjavo sledeče njegove opreme:

1. Venčne cevi vročega zraka s šestimi priključki na pihalice za dovod zraka v plavž zaradi povečanja njenega svetlega premera od 600 na 900 mm, kot ga že ima obstoječi dovodni cevovod vročega zraka od kavperjev, ker je dosedanji prehod enega cevovoda v drugega zaradi različnih premerov zelo neugodno vplival na razdelitev zraka po pihalnicah, posebno pri višjih temperaturah zraka. Obzidava nove venčne cevi z materiali f. PLIBRICO Avstrija pa bo omogočala pretok vročega zraka tudi do temperature 1100° C.

2. Šestih pihaličnih kolen in nastavkov s koleni in nastavki prilagojenimi zaradi notranje izolacijske obloge f. PLIBRICO Avstrija za delo pri temperaturah zraka do 1100° C in brez ročnih zasunov, ki so se uporabljali v primeru posedanja vložka in ustavitve plavža, kar naj bi nadomestila posebna odzračevalna loputa pred venčno cevjo.

3. Dela dovodnega cevovoda vročega zraka od kavperjev zaradi vgraditve drsnika premera 1400 900 mm s kompenzatorjem in namestitve odzračevalne lopute za odvod vročega zraka v atmosfero, kot nadomestilo za demontirane ročne zasune pihaličnih kolen v primeru potrebe po posedanju vložka ali ustavitve plavža.

Poleg navedenih del za izboljšanje tehnološkega vodenja plavža pa so bila za ta remont predvidena še sledeča dela, kot posledica potrebe obnove zaradi dotrajano-

sti ali obrabe:

1. Obzidava plavža, t. j.:

— talilnika s šestimi šobnimi kapelami in izpustom za grodelj in žlindro

— jaška z udarnim oklopom

— kupole jaška z delom obeh odvodnih cevovodov plavžnega plina

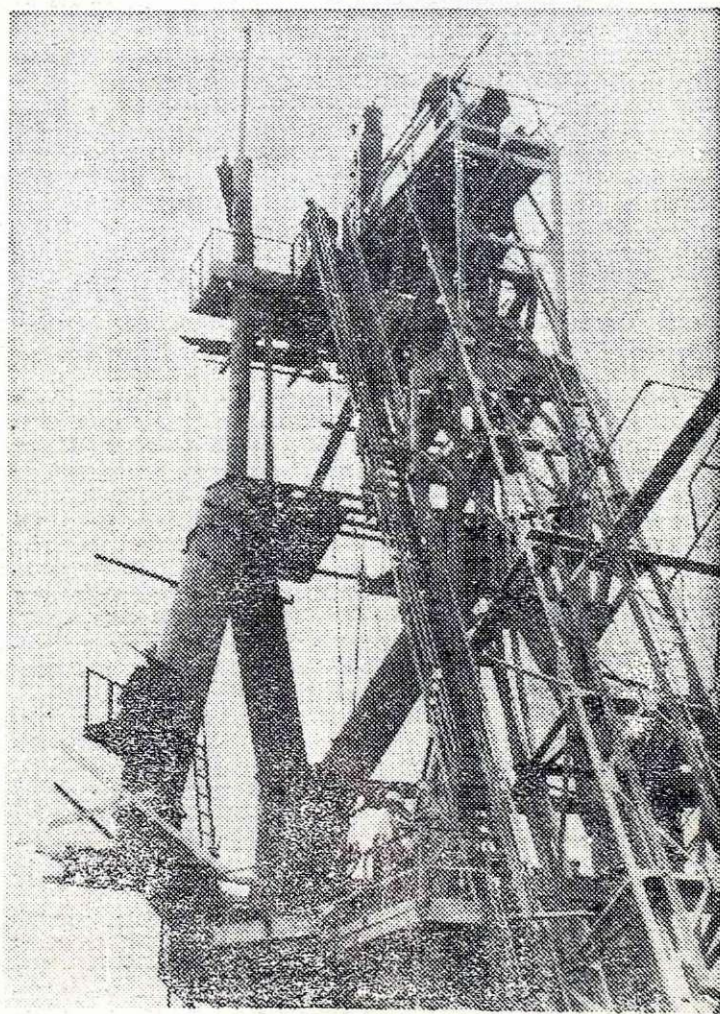
2. Dodatna izolacija cevovoda vročega zraka ob kavperjih 3, 4, 5 s torkretiranjem

3. Zamenjava:

— izpustnih sveč obeh odvodnih cevovodov plavžnega plina, kot tudi sveče velike prašne peči

— drsnikov ob kavperjih 3, 4, 5 za priključitev na cevovod vročega zraka

Nadalj. na 20. str.)

Izpustne cevi obeh odvodnih dimnih plinov so bile dotrajane in jih je bilo potrebno zamenjati

(Nadalj. iz 19. str.)

4, Pregled in ureditev:

- poševnega dvigala s strojnico, mačkom in protitežjo
- zapornega mehanizma vsipne naprave jaška
- vsipni voz 1 in 2
- žerjava 6,5 Mp x 16 m nad livnim poljem
- plašč jaška in talilnika plavža
- hladilnega sistema trebuha plavža
- hladilnega sistema plašča jaška in talilnika plavža
- hladilnega sistema temelja plavža
- mašilnega stroja izpustne odprtine grodlja
- drsnika med obema prašnima vrečama
- drsnikov dimnih kanalov ob kavperjih 3, 4, 5

Izvajanje vseh navedenih del je bilo v glavnem prepuščeno našim vzdrževalnim delavnicam, ki za taka remonturna dela razpolagajo z največ izkušenj, za vodenje posameznih del pa so bili določeni:

montažna dela: Pogačar Karel,

instalaterska dela: Solar Franc,

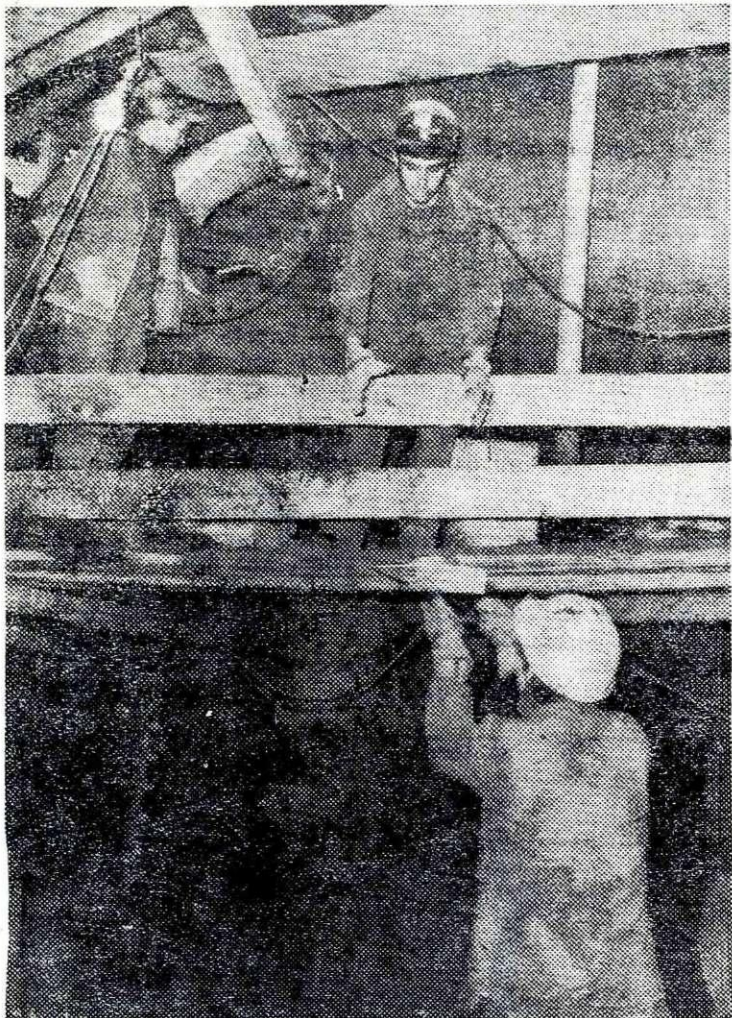
ključavničarska dela: Rozman Janez in inž. Faletič Janez,

kleparska dela: Travnik Franc,

elektro dela: Nagode Karel in Seljak Vinko,

merilna tehnika: Gašperin Marjan.

Kot nadzorni organ za kvalitetno in pravočasno izvajanje predvsem ureditvenih del je bil določen Torkar Stane,

Zidarji Vatrostalne zaključujejo obzidavo nove venčne cevi z zapiranjem vstopne odprtine

- merilnih instrumentov
- strehe nad delovnim podestom plavža
- podestov, stopnic in ograj na plavžu in okoli obeh prašnih vreč
- betonkega delovnega podesta okoli plavža

Zaradi vgraditve nove venčne cevi večjega premera pa je bilo potrebno predvideti še izdelavo in namestitev sledeče povsem nove opreme za:

- razvod hladilne vode hladilnikov in vetrnih šob
- razvod mazuta in pare do pihalnih kolen vročega zraka
- električno razsvetljava delovnega podesta plavža

Vgraditev drsnika v cevovod vročega zraka, kot tudi namestitev odzračevalne lopute pa sta zahtevala namestitev novega elektropnevmatskega krmilnega sistema.

dolgoletni asistent strojnega vzdrževanja na plavžu.

Ker je bil obseg za ta remont predvidenih del preobširen, so bili kot pomoč našim vzdrževalcem vključeni še sledeči zunanji izvajalci.

— Metalna Maribor z montažno skupino pod vodstvom inž. Kačarevič Svetislava

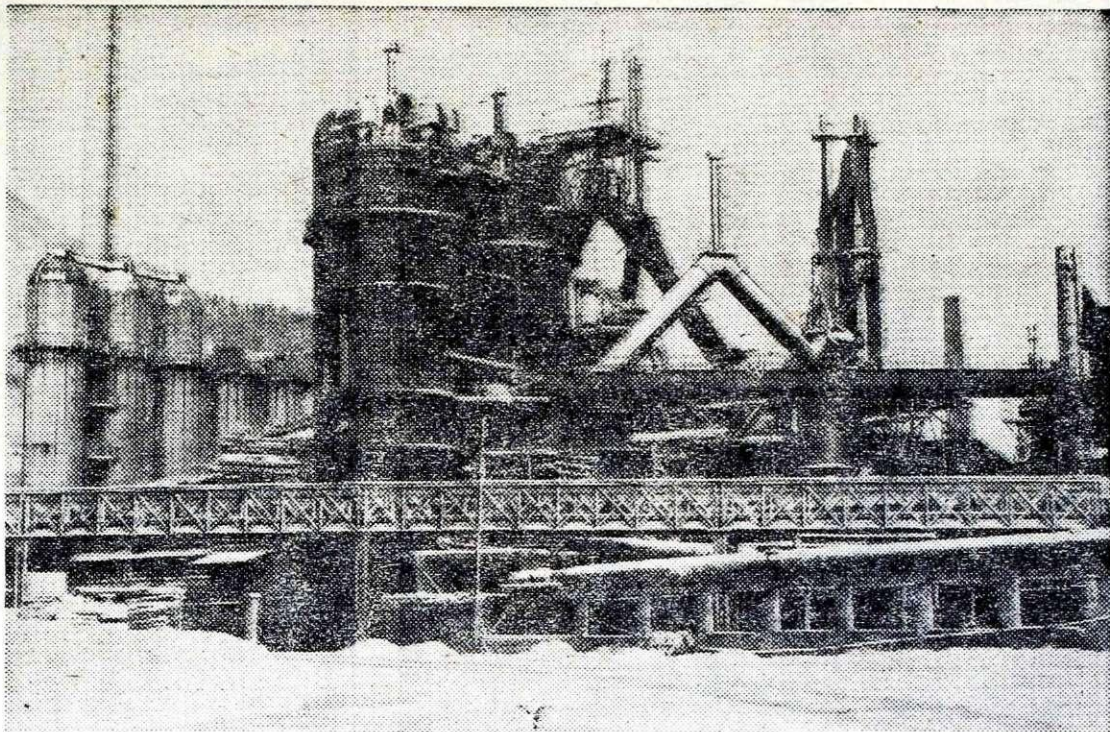
— ELIM Jesenice z elektromontažno skupino pod vodstvom Sedej Vinkota

— PLESKAR Ptuj s pleškarsko skupino pod vodstvom Omerzu Ernesta

— SGP SAVA Jesenice za manjša gradbena dela

— Termika Ljubljana za izolacijo razvodov pare in mazuta

Vsa zidarska dela, predvidena za generalni remont plavža št. 2 je prevzela Vatrostalna Zenica — gradbišče Jesenice, za vodjo izvajanja del pa je bil določen njihov delovodja Perić Miljenko.

Jeseniška plavža pod prvim zimskim plaščem

Nadzor nad kvaliteto del pa sta opravljala kot predstavnika železarne Jesenice, referent za industrijske peči pri TSV Rotar Vinko in Koželj Filip.

Za nemoten potek vseh del na zaustavitvi, praznjenju in rušenju obzidave plavža, kot tudi kasnejše zakladanje plavža je bil določen obratovodja plavža Globočnik Franc.

Ker pa niti montažna dela, niti zidarska dela na plavžu ne morejo potekati brez številnih montažnih odrov in delovnih podestov, je bila ta skrb naložena izkušenemu delovodji tesarne Zupan Antonu.

Kot predstavnik SVD pa na tem remontu sodeluje Koren Anton.

Remontna dela, ki so se z oziroma na možnost slabega vremena bližajoče se zime pričela z določenim strahom, kar se je med samim remon-

tom pokazalo kot upravičeno, potekajo vseskozi z manjšimi odstopanji po načrtanem planu. Z različnimi kombinacijami in vsklajevanju poteka predvidenih del med samim remontom, so bile zaradi predčasne izpraznitve in porušitve obzidave notranjosti plavža in s tem možnosti predčasnega pričetka, kot tudi zaključka vseh zidarskih del, dane realne možnosti, da bo remont plavža št. 2 s sušenjem obzidave, zakladanjem in ponovno zakuritevjo zaključen najkasneje 26. 11. 1971, t. j. 2 dni pred postavljenim rokom.

Vsekakor gre za tak uspeh: zasluga delno plavžarjem, ki so praznjenje plavža izvedli zelo skrbno, saj jim je na dnu talilnika ostala za odstranitev samo okoli 13.500 kg težka svinja in so svoje delo zaključili 3 dni pred rokom, kot tudi dobri organizaciji Vatrostalne Zenica pri obzi-

davi talilnika in jaška plavža ob izredno usklajenem sodelovanju z obema montažnima skupinama, predvsem pa z našimi tesarji pri postavljanju vseh nešteti odrov in podestov, ki so pri obzidavi notranjosti plavža nujno potrebni.

Izredna pohvala pa pripada poleg obeh montažnih skupin tudi vsem ostalim našim vzdrževalcem, predvsem pa inštalaterjem, ki so zaradi predčasnega zaključka zidarskih del omogočili pravočasno vključitev hladilnega sistema plavža v proces sušenja njegove obzidave, ko je temperatura vročega zraka za sušenje dosegla 400° C.

V kolikor bo ponoven pričetek obratovanja plavža št. 2 potekal uspešno, lahko računamo, da bo najkasneje 28. 11. 1971 pritekel iz plavža prvi grodlj.

Jože Jelovčan
vodja remonta

Vodilna skupina Vatrostalne, ki je na letošnjem remontu predčasno zaključila vsa zidarska dela (od leve: Baranovič, g. Ortner od f. Plibrico Avstrija, dipl. inž. Alibegović, Markizeti in vodja zidarskih del Perić)

Strah pred vrati-GRIPA!

Gripa ali influenza je že na pohodu po vzhodnih evropskih deželah. Ni čudno, če obstaja pri nas preplah in postavljanje barikad v smislu preventivnega cepljenja ali tako imenovane aktivne imunizacije.

Gripa pomeni za preproste ljudi grožnjo in strah, za ka-

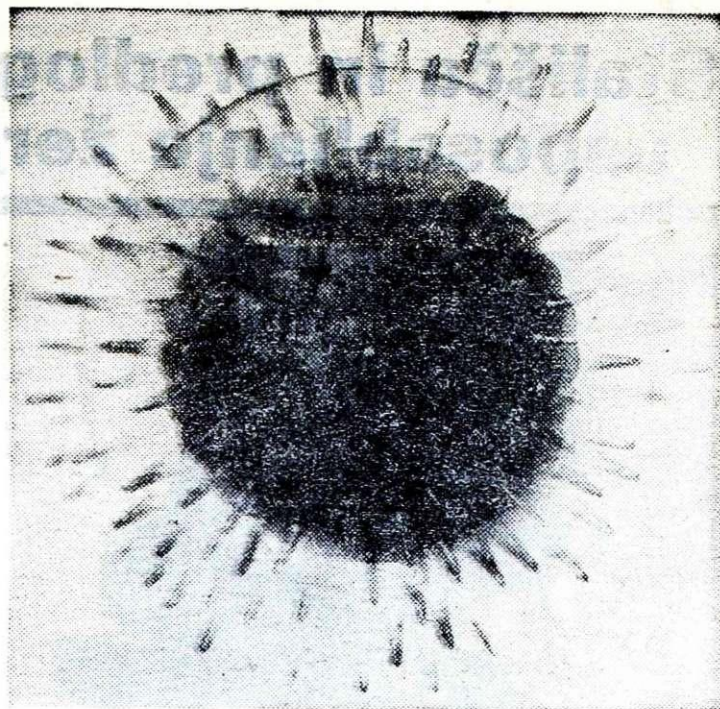
terega moremo najti opravičilo glede na pretekle posledice, ki jih gripa prinaša. Akutno masovno obolenje pomeni tudi smrt za posamezne individue. Iz ekonomskega vidika je masovna infekcija z virusi gripe ogromen bolniški stalež, ki lahko osiromaši fonde socialnega zava-

rovanja, industrije in žep posameznikov.

Povzročitelji gripe napadejo človeško telo v določenih terminih. Stalna oblika gripe poteka letno v ciklih, večje epidemije pa se pojavljajo na dva do tri leta, medtem ko nastopijo pandemije v intervalu vsakih 30 do 40 let.

V obdobju 1918. do 1919. leta je imela pandemija gripe tragične posledice, saj je bilo v svetu 20 milijonov smrtnih primerov. 1957. do 1958. leta je bilo samo v ZDA 40.000 smrtnih primerov in čez milijon izgubljenih delovnih dni. Celotna smrtnost v letu 1957 je znašala zaradi A₂ virusa 150.000 ljudi. V Zvezi republiki Nemčiji je virus A₂ leta 1968 povzročil 300 milijonov DM škode samo pri socialnem zavarovanju in 37.000 smrtnih primerov, več kot 1957. leta.

Povzročitelj gripe je virus, za katerega ni specifičnega zdravila, ampak obstaja aktivna imunizacija s cepivom. Pri normalnih pogojih je virus gripe submikroskopsko majhen, ki ga je moč opazovati le z elektronskim mikroskopom. Najbolj nevaren virus gripe A₂ je sestavljen iz dveh delov t. j. jedra in ovoj-

Sl. 1 virus gripe A₂

nice. Bolj natanko je jedro sestavljeno iz fine nitke, ki je zavita v spiralo, kot celota pa v obliki klobčiča. Klobčič je obdan s povrhnjico, ki ima številne bodičaste konice kot je to razvidno iz fotografije.

Virus A₂ je okrogle oblike in meri 0,08 do 0,12 mikronov v širino. Viruse gripe delimo v tri skupine t. j. serotip A, B in C. Serotipa A in B sta glavna povzročitelja gripe, medtem ko je serotip B le priložnostna vrsta. Virusi gripe se med seboj razlikujejo v beljakovinski zgradbi. Največjo smrtnost prinaša pod-tip A₂, ki ima izredno sposobnost vdora v živo celico, ki jo spremeni v mrtvino.

Gripo ugotavljamo kot infekcijsko bolezen šele takrat, ko z dela izostane največ delavcev. Po znakih obolevnosti šele spoznamo bolezen. Znaki se kažejo v naslednjem zaporedju:

kašelj	90 %
zamašen nos	82 %
glavobol	72 %
občutek slabosti	66 %
boleče mišice	62 %
vnetje grla	62 %

Poleg teh znakov so še dva do pet dni trajajoče temperature, ki znašajo 38 do 39°C. V mnogih primerih pride do hripavosti, mokrega kašlja in bolečin v trebuhu.

Inkubacija traja 18 do 36 ur po okužbi z virusom. Možna pa je tudi daljša inkubacija.

Posebno dovzetni za gripo so ljudje, ki so slabo hranjeni, utrujeni, slabotni ali pa so predčasno preboleli kakšno hujše obolenje.

Če hočemo imeti čim nižji bolniški stalež pri naslutem pohodu gripe, moramo pričeti vakcinacijo z vso naglico. Namen vakcinacije je v tem, da preprečimo ponov-

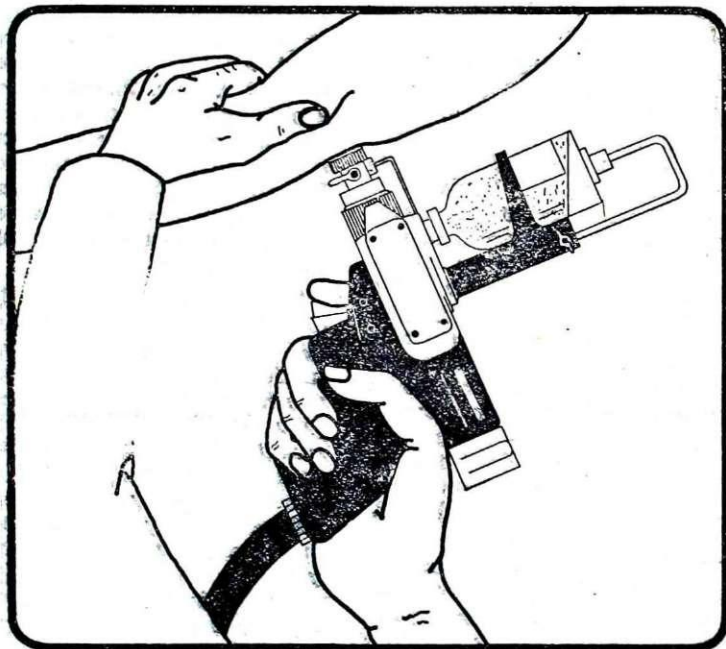
no odpornost virusa. Največja težava pri vakcinaciji pa je v tem, ker nikdar ne vemo, kakšne vrste virusi bodo povzročitelji gripe. Če bi cepili proti A, gripo pa bi povzročil B, je naša preventiva brez pomena in ne učinkovita. Cepljenje z živo vakcino t. j. v nos, je le malo uspešno — okrog 35 %, z mrtvo pa je izredno uspešno — okrog 80 %.

Z mrtvo vakcino lahko cepimo na dva načina t. j. z injekcijo v podkožje ali v kožo pod visokim pritiskom s posebno vakcinskijsko pištolo — Hyposprey Jet-Injektor. Nekateri novejši pištoli imajo posebne šobe še za vakcinacijo v mišico in podkožje. Vakcinacija je neboleča, ker je vakcina vnešena v organizem pod pritiskom 850 atmosfer. Dobro uvežban zdravnik lahko v eni uri cepi okrog 600 ljudi, v primerjavi z iglo pa izredno malo in še to s številnim personalom.

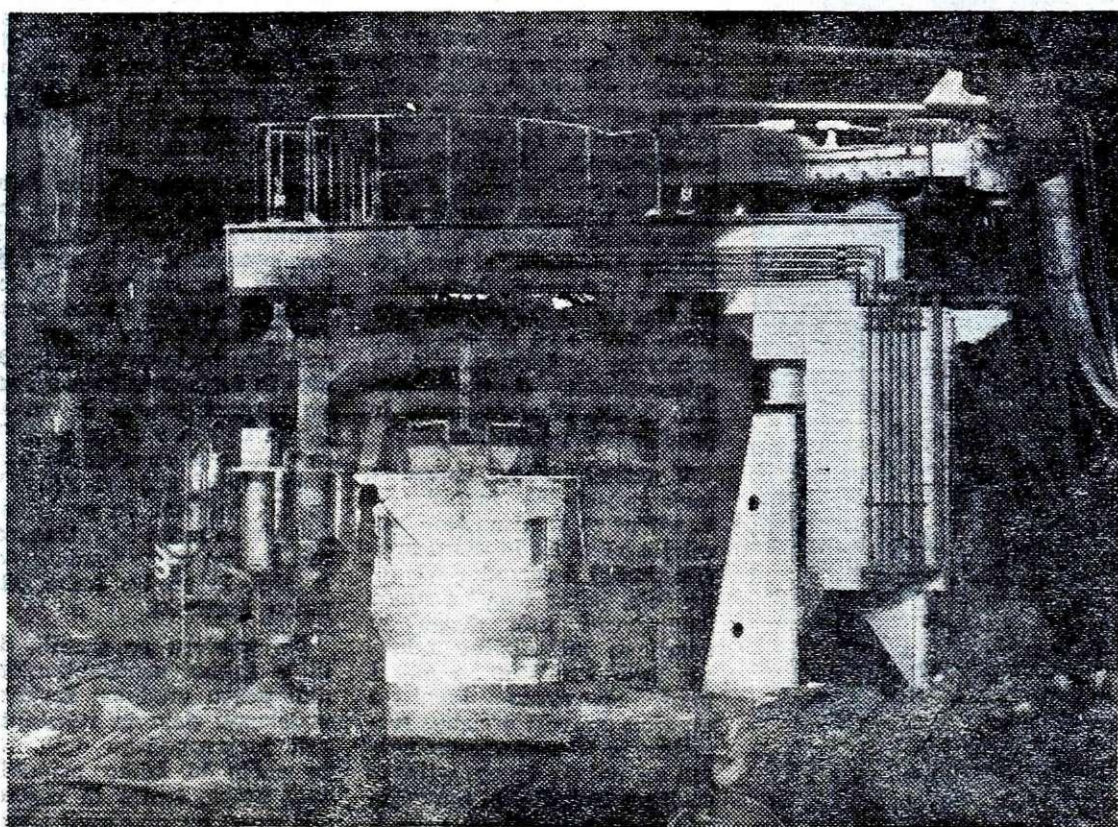
Cepljenje proti gripi pa je potrebno gledati tudi skozi prizmo visokega rizika. Visok rizik se smatra pri cepljenih osebah, starejših od 45 let, manjši pa pod 45 let. Izredno dobre uspehe pa dosežemo pri 15 do 20 let starosti. To se pravi: čim mlajši so delavci, tem več antiteles proti virusu gripe posedujejo. V primerih ponovnih valov gripe, se zmanjšajo antitelesa, to pa pomeni manjša obramba in možnost infekcije.

Prepričan sem, da je naša preventiva s predhodnim dajanjem C vitamina in Bimolina upravičena glede na to, da so tudi banalni infekti respiratornega sistema podlaga za lažjo infekcijo z virusi gripe. Omenjena zdravila pa banalne prehladne infekcije preprečujeta in pospešujeta odpornost telesa, kar je izrednega pomena v času gripoznih obolenj.

Dr. Aleksander Rjazancev

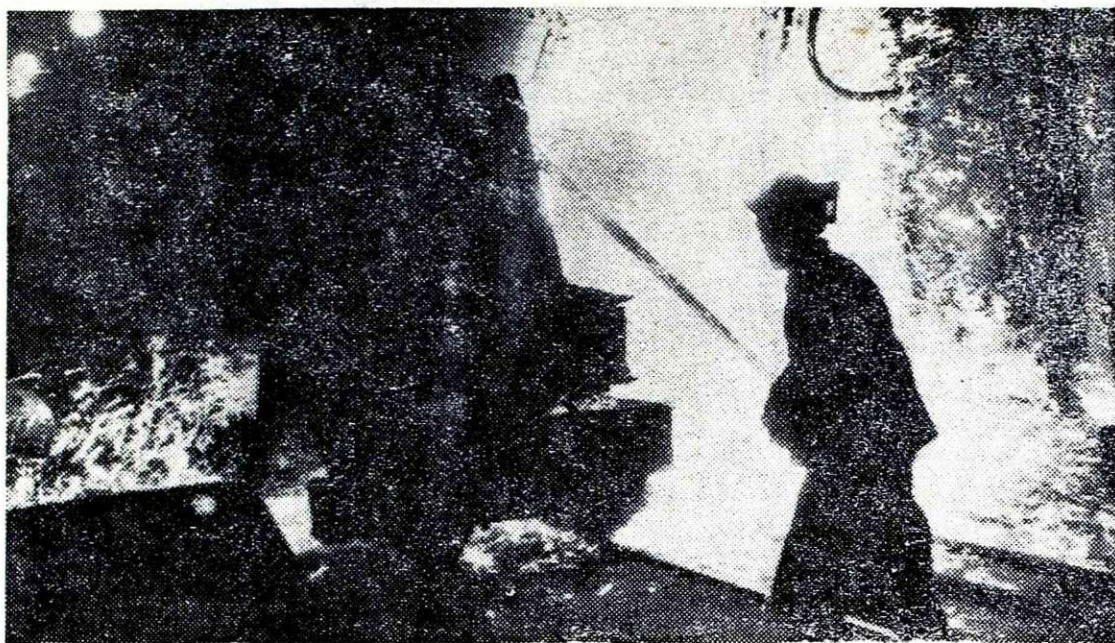

Sl. 2 Hyposprey Jet-Injektor

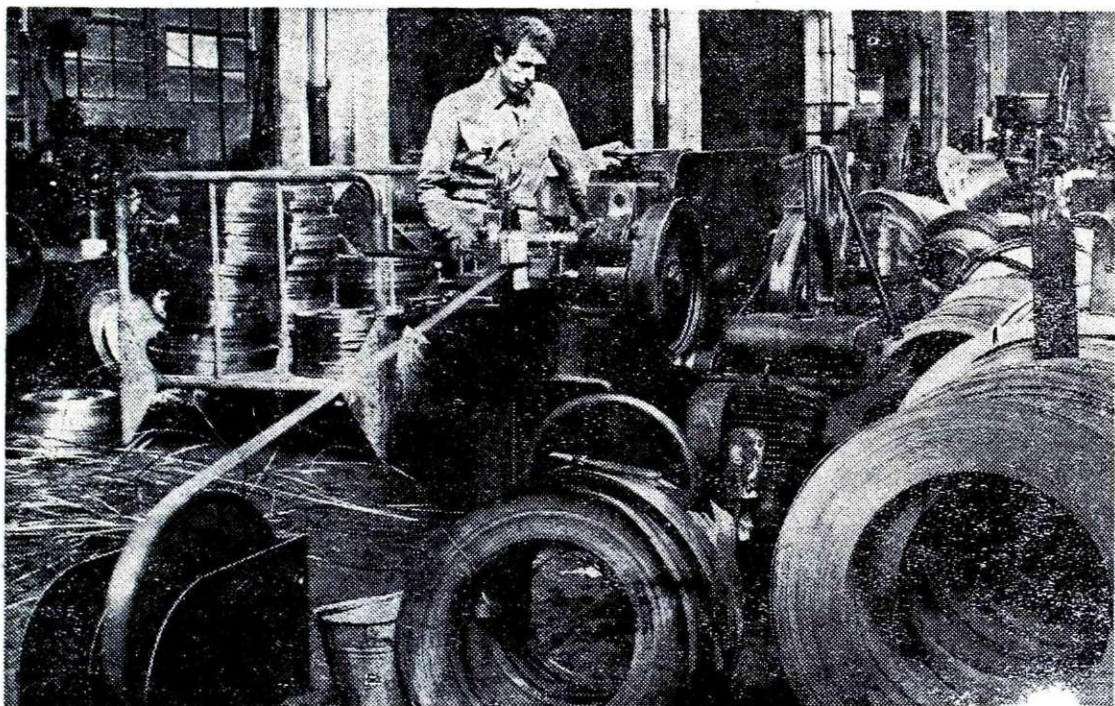

Električna peč po letošnjem generalnem remontu

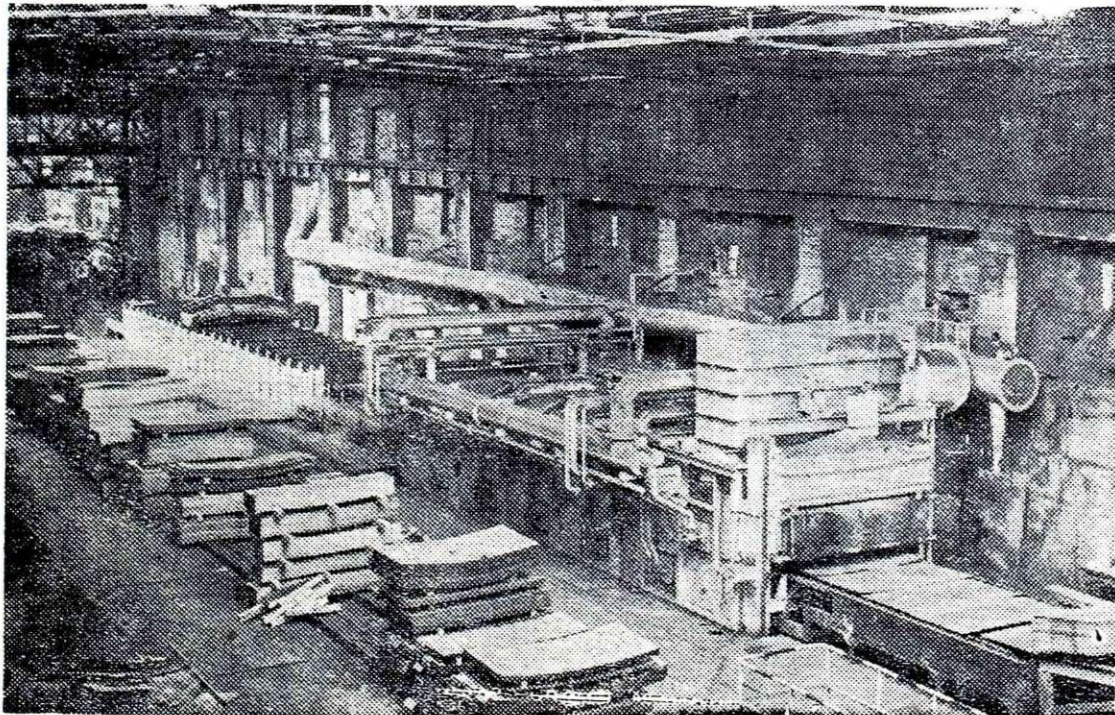
Stališča in predlogi za boljše usposabljanje žerjavovodij

Grodelj za Siemens-Martinovo peč

Krožne škarje za rezanje hladno valjane pločevine v hladni valjarni

Normalizirna peč v valjarni na Javorniku

V Železarni je približno 350 žerjavovodij in nad 200 žerjavov. To je tudi najbolj obsežna transportna veja v podjetju, ki služi obratnemu transportu. Pri tolikšnem številu žerjavov, je veliko dela tudi pri njihovem vzdrževanju. Redna popravila so obvezna, za izredna pa je najbolje, da jih sploh ni ali pa čim manj. V kakšnem stanju so žerjavi pa je največ odvisno od žerjavovodij, razumljivo, če se v predpisanih rokih opravljajo vsa redna popravila.

Da bi bilo v Železarni čim manj nepotrebnih stroškov z žerjavi, je potrebno, da imamo čim boljše žerjavovodje. S tem namenom je bil pred kratkim sklican posvet, na katerem so se predstavniki kadrovskega sektorja, Železarskega izobraževalnega centra, predavatelji v žerjavovodskem tečaju in predstavniki vzdrževanja v Železarni dogovarjali kako bi čim bolj vzgajali žerjavovodje v bodoče. V razgovoru je bilo ugotovljeno, da žerjavovodje niso taki kot nekoč. Premalo imajo razvit pravičen odnos do varnega dela, do odgovornega ravnanja s strojem, premalo pa so tudi strokovno usposobljeni za pravilno negovanje žerjava. Nekateri za ta poklic tudi niso dovolj zainteresirani in želijo spremembo delovnega mesta.

V nadaljevanju razgovora je bilo ugotovljeno, da žerjavovodje predstavljajo 7% vseh zaposlenih v Železarni in da je utrjeno, da je žerjavovodja poklic. Žerjavi so kot transportna sredstva vključeni v tehnološki proces proizvodnje, samo za občasna prenašanja ali pa so v glavni liniji tehnološkega procesa kot ključni stroj. Glede na funkcijsko pomembnost in zahtevanost žerjava so za delovna mesta žerjavovodij določeni plačilni razredi od 4. do 8. kategorije. Ta kategorizacija pa kaže, da za ta poklic potrebujemo PK, KV in VK žerjavovodje.

Dosedanji način vzgoje, ki je uveljavljen že več let v posebnih tečajih zajema 150 ur, predavanj in teorije in 20 ur prakse. Na osnovi vsega navedenega so navzoči sprejeli ustrezna stališča in pripravili predloge. Predvsem pa so poudarili, da je potrebno profil delovnega mesta žerjavovodje natančneje opredeliti in ga rangirati glede na zahtevnost dela v kategorijo polkvalificiranih, kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev. Za pravilno zasedbo in stimulatívno uvrstitev je potrebno kategorizirati vse žerjave v Železarni. Dokončne zahteve za strokovno in praktično znanje za žerjavovodje začetnike ter žerjavovodje na odgovornejših delovnih mestih lahko izhajajo samo iz predhodnih ugotovitev.

V pogledu izbora kadra za žerjavovodje so menili, da kandidat za tečaj ne sme biti mlajši od 18 let in mora imeti najmanj 6 razredov osnovne šole, poleg tega pa mora izpolnjevati tudi druge že ustaljene psihofizične zahteve. Vsak kandidat bo moral pred strokovno komisijo uspešno opraviti preizkus teoretičnega in praktičnega znanja za vožnjo in upravljanje žerjava. Za uspešno opravljanje žerjavovodskega dela v obratih oziroma na določenem mestu, bi moral biti

kandidat v tem obratu predhodno zaposlen vsaj leto dni na kateremkoli drugem delovnem mestu. Za žerjavovodje z visoko kvalifikacijo pa naj bi bila osnovna zahteva, da imajo poklicno šolo za električarja ali ključavničarja. Kandidati s tako predizobrazbo in izpolnjevanjem tudi drugih pogojev naj bi iz teorije opravili tečaj samo z zaključnim izpitom iz varnosti pri delu in organizacije dela poleg prakse in praktičnega izpita.

Izbora kadra za žerjavovodje bi moral biti v bodoče posebno odvisen od nadrejenih v obratih, ki bodo v tečaj poslali res samo najboljše delavce. Tudi program tečaja bo potrebno popraviti tako, da se bodo iz učne snovi črtala poglavja, ki se ponavljajo pri več predmetih. Teoretični del naj bi kot doslej obsegal 150 ur. Zaradi intenzivnosti pa bo potrebna uvedba kabinetnega pouka za strojne elemente in elektriko. Priporočljivo bi bilo v tečaj uvesti tudi filme, ki bi prikazovali transportno delo z žerjavi.

Praktični del tečaja naj bi obsegal 32 delovnih ur. Opravljen naj bi bil individualno in sicer osem ur na poučevanju in vožnji na šolskem žerjavu, 16 ur na vožnji z inštruktorjem in osem ur pri delu z žerjavovodjem. Ko bo kandidat uspešno opravil teoretični del izpita in 32 ur prakse po posebnem programu, bo šele lahko opravljal zaključni izpit pred strokovno komisijo. Zaključni izpit naj bi opravljal v obratu, v katerem bo zaposlen. Na posvetu je bilo tudi predlagano, da naj bi bil tečaj intenzivnejši in sicer tako, da bi kandidati štiri ure dnevno delali, štiri ure pa bi bili na tečaju. Za praktični del naj bi se kandidatom odobrilo štiri dni študijskega dopusta.

Za predlagani način dela, bo potrebno vzgojiti več inštruktorjev iz vrst vzdrževalcev, predvsem pa iz vrst najboljših žerjavovodij. Uvajanje na delovno mesto mora biti kontrolirano. Uvesti bo potrebno žerjavovodske knjižnice in žerjavovodje rangirati po usposobljenosti in opravljenih izpitih v skupine A, B in C, kar bi se ujemalo tudi s prekvalifikacijami PK, KV in VK delavca. Za praktično šolanje se mora izbrati ustrezen žerjav ob mehanični delavnici, ki ga bo treba tehnično opremiti.

Na posvetu so menili, da bi s takim usposabljanjem dali pravo vrednost žerjavovodskemu delu in rehabilitirali žerjavovodsko delo. Na ta način bi lahko pridobili tudi boljše kadre in zagotovili varen ter učinkovit transport in dela z žerjavi.

B.

Tovarniški sindikat o družbenem izobraževanju in kulturni akciji

V petek, 19. novembra je predsednik komisije za kulturo in izobraževanje pri osnovni organizaciji sindikata Železarne dipl. inž. Sašo Kavčič sklical vse referente za kulturo in izobraževanje pri sindikalnih odborih v obratih Železarne. Za dnevni red je predlagal razgovor o družbenem dogovoru o družbenem izobraževanju in družbeni dogovor o kulturni akciji na Slovenskem, nadalje razgovor o vlogi referentov za kulturo in izobraževanje ter razpravo o delovanju tehničnega muzeja Železarne. Čeprav se seje ni udeležila niti polovica vseh referentov pa vendar lahko ocenimo sejo kot zelo uspešno, saj so referenti prvič po dolgi letih razpravljali o njihovih nalogah v sindikalnih odborih.

Uvodne misli o obeh dogovorih je podal član komisije in predsednik občinske konference Zveze kulturnoprosvetnih organizacij Joža Varl. Poudaril je, da vedno hitrejši razvoj in v tem vseh znanosti, tehnike, proizvodnih sredstev in seveda tudi sprememb samega značaja dela na eni strani, na drugi pa kakovostni napredek na področju samoupravljanja zahtevajo trajna in kontinuirana prizadevanja na področju družb. izobraževanja. Družbeno izobraževanje, kakor je citirano v dogovoru, »... mora vsebovati vsa tista znanja, ki so potrebna, da se bodo delovni ljudje lahko čim bolj polneje uveljavili kot družbeno samoupravni subjekti«. Skokovit razvoj, je dejal in dejstvo, da delovni človek kot samoupravljalec odloča o rezultatih dela in s tem med drugim tudi o svojem osebnem standardu, prostem

času itd. oziroma da povsem sam odloča v celoti o svoji usodi, zahtevajo predvsem več znanja in trajnega izpopolnjevanja že pridobljenega znanja. To pa je tudi najučinkovitejše sredstvo pri oblikovanju aktivne socialistične osebnosti.

V nadaljevanju je govoril še o družbenem dogovoru o kulturni akciji, ki je tudi tesno povezana s prvo ter dejal, da je kulturno vprašanje temeljno za razvoj samoupravnega socializma. Predvsem bi v akcijskem programu, ki ga bo v obeh primerih sindikalna organizacija Železarne morala izdelati, morali zasledovati cilj, da bo kultura dostopna vsem delovnim ljudem in da delovne ljudi načrtno navajamo na kulturne dobrine. Ob teh uvodnih mislih, je govornik navajal vrsto konkretnih primerov, nalog in oblik, kje in kako bi s temi dejavnostmi v Železarni

lahko začeli ter ob tem poudaril vlogo in naloge referentov za kulturo in izobraževanje pri sindikalnih odborih.

V razpravi, ki je sledila, je bilo izrečenih precej dodatnih pobud, predvsem pa so referenti poudarjali, da je bil ta sestanek prvi na katerem so dobili neke osnove za njihovo delovanje. Seveda čez noč ni mogoče pričakovati večjih rezultatov, vendar pa je to začetek bolj organiziranega in načrtnega delovanja na tem področju. V razpravi je bila iznešena in tudi od vseh navzočih podprta zahteva, da bi v Železarni pri ustrezni strokovni službi morali imeti samostojnega referenta oziroma delavca za programiranje in oblikovanje kulturno prosvetne in družbeno izobraževalne dejavnosti v podjetju.

Predsednik Sašo Kavčič je ob koncu razprave, v katero so vključili tudi vprašanje tehničnega muzeja, povzel nekaj misli za postopno, vendar pa načrtno delovanje na teh področjih. V programu, ki ga bo izdelala komisija in predložila v razpravo sindikalnim odborom in kasneje v potrditev tovarniškemu odboru sindikata, bi morali predvsem upoštevati:

- pri družbenem izobraževanju organizacijo raznih seminarjev in tečajev ter novim delavcem pri sprejemu dodati nekaj vednosti in znanj iz tega področja za njihovo hitrejšo vraščanje v družbeno okolje in v delovni kolektiv;

- sindikalni odbori bi morali razmišljati in uvajati razne oblike kolektivnih obiskov kulturnih prireditev in kulturnih ustanov ter se bolj prizadevati za vključevanje delavcev v razne kulturne dejavnosti (pevske zbornice, gledališke skupine, instrumentalne ansamble itd.);

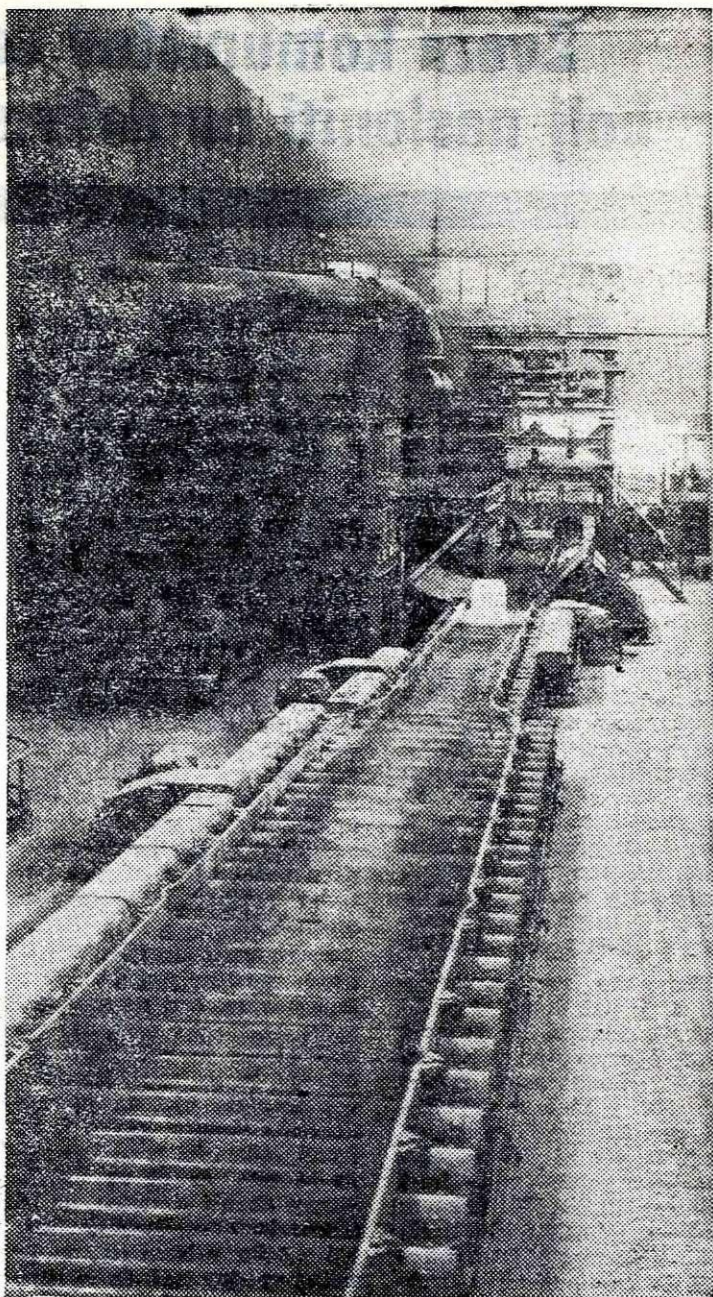
- sindikalne izlete programsko bolj pripraviti in v izlete vključevati tudi obiske različnih naravnih in kulturno-zgodovinskih zanimivosti;

- bolj zavzeto in načrtno delati za večjo kulturo delovnega mesta oziroma delovnega okolja;

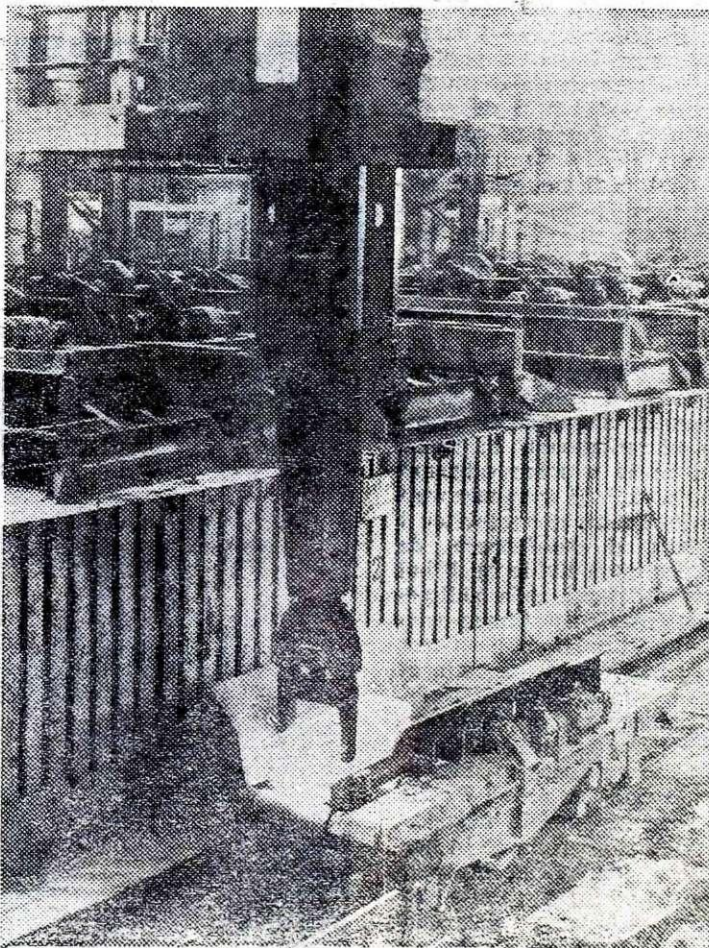
- sindikalni odbori naj bodo pobudniki in organizatorji kolektivnih obiskov tehničnega muzeja Železarne z oddelkom delavskega gibanja in NOB, ker velika večina članov delovnega kolektiva ne pozna zgodovinskega razvoja železarstva, ki se je razvijalo ob pomembni vlogi delavskega razreda;

- bolj načrtno delo na tem področju pa seveda zahteva, da se pri ustrezni službi odpre delovno mesto programerja in oblikovalca kulturne politike v Železarni.

Ob tem prvem razgovoru o uvodoma omenjenih vprašanjih je potrebno poudariti, da je tovarniški sindikat prvi v občini, ki je pričel s tovrstnimi razpravami, ki bodo v nadaljevanju v razgovor o konkretnem programu vključile tudi vse sindikalne odbore v obratih in tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata Železarne.

Segreti ingot na valjčnicah v bluming valjarni

Ingot na transportnem vozičku pripravljen za valjanje

Zveza komunistov se mora bolj nasloniti na delavski razred

(Nadalj. z 8. str.)

Nekateri starejši industrijski centri, ki so bili že od nekdaj izvor družbene akumulacije, danes v svojem razvoju zaostajajo. Če bi šlo za ekonomsko nerentabilnost in neperspektivnost, bi morali s pomočjo širše družbe omogočiti preusmeritev. Vendar to ni res. Kako potrebna nam je industrija jekla nam kaže podatek, da smo samo v treh četrtletjih letošnjega leta uvozili 836.000 ton jeklenih izdelkov v vrednosti 240 milijard starih dinarjev in jih v celoti plačali z devizami, kar visoko presega toliko opevani devizni učinek nekaterih investicij v zadnjih letih. Železarsko dejavnost pa so v tem času pretresale stalne krize, izzvale z neustrezno družbeno gospodarsko politiko, ki je imela za posledico stagnacijo na vseh področjih.

V umetno izzvanih razmerah se je naš dohodek prelil v druge panoge. Mi pa smo sanirali tovarno na račun delavcev, omejili smo osebne dohodke, štiri leta popolnoma ustavili gradnjo stanovanj, čeprav bi jih pri 6000 članskem kolektivu že jutri nujno rabili čez 500. V istem času pa je nekaj sto ljudi, ki so trgovali z našimi proizvodi in manipulirali z družbenim kapitalom »ustvarilo« desetine milijard akumulacije in jo danes predstavljajo kot rezultat svojega dela. Mi sicer v tovarni razvijamo in utrjujemo sistem samoupravljanja, toda za naslednji korak je nujno okrepiti materialno bazo in na tej podlagi graditi interes delavca za doseganje optimalnih delovnih rezultatov. Potreben nam je skupno flogovorjen koncept pa tudi čisti materialni odnos ter odgovorno družbeno reguliranje pogojev dela, kar je še posebej pomembno za tisto proizvodnjo, ki po svoji naravi terja dolgoročne naložbe.

Od delavca, ki v delovni organizaciji nima urejenih osnovnih življenjskih pogojev, ni pričakovati, da se bo aktivno in s polno odgovornostjo vključil v samoupravljanje. Točna je ugotovitev v gradivu za konferenco, da del delavstva živi in misli kot mezdni delavci, toda tudi politična akcija za njihovo osveščanje, brez istočasnega urejanje njihovega socialnega položaja in krepitve materialne podlage samoupravljanja, je udarjanje v prazno. Če bo Zveza komunistov pristala na to, da podpira načelne rešitve brez konkretnih ukrepov, ki bodo to materialno in normativno omogočili, si bo s tem izpodrezala zadnje korene zaupanja delavskih množic. Zato podpiram vse tiste dopolnitve sklepov, ki s predlogi konkretnih ukre-

pov omogočajo take spremembe.

Drugo, o čemer bi rad spregovoril, je način zbiranja sredstev za naše skupne potrebe. V razmerah, ko je zaradi številnih preteklih in sedanjih nesmotnosti sistema in deformiranih tržnih odnosov, akumulacija neskladna z resnično produktivnostjo in resnično ekonomičnostjo poslovanja, se te izredno visoke obremenitve od družbenih služb do pomoči nerazvitim, obešajo predvsem na proizvodnjo, ki svoj dinar ustvarja v najtežjih pogojih. Mislim, da moramo podpreti vse tiste predloge, ki se zavzemajo za temeljite spremembe sistema prispevkov in obdavčenja, da bi se vsaj nekoliko približali ustavnemu načelu, naj bi za skupne potrebe prispevali po svojih možnostih.

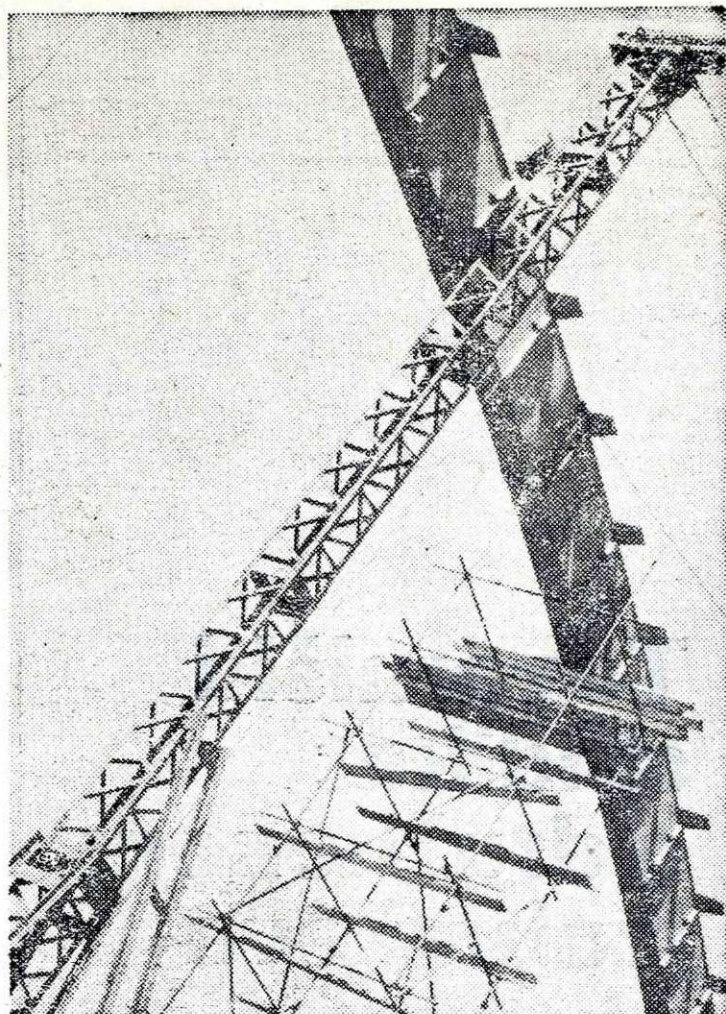
Spregovoril bi tudi o odnosih med delavci in Zvezo komunistov. Niti po zastopnosti delavcev v njej, niti po politiki, ki jo vodi, niti po odnosu, ki ga poprečni delavec ima do nje, to ni več delavska partija. Težko je to izreči, toda tako je — še slabše bi bilo, če bi se slepili. Nisem dovolj pameten, da bi z učenimi besedami analiziral vzroke, mislim pa, da je nekaj vredno tudi če povem, kaj sam in meni enaki občutimo.

Sam mislim, da je glavni vzrok v tem, da delavec občuti slabe rezultate neke politike in po vseh značilnostih

sodi, da je za oblikovanje in izvajanje take politike odgovorna partija, tako kot organizacija pa tudi kot tisti posamezniki, ki s svojim osebnim vplivom usmerjajo ali pa ne usmerjajo družbena in gospodarska gibanja. Ponujanje samoupravljanja z vezanimi rokami ne bo povečalo našega ugleda. Reši ga lahko le v temelju drugačen odnos do dela in proizvodnje, ki bo vrednotil dinar kot izraz dela, ne pa dinar sam po sebi, ne glede na to, v kakšnih okoliščinah in za kakšno ceno je bil pridobljen.

Pred delavci pa tudi pred svetovnim delavskim razredom smo prevzeli veliko odgovornost za uspeh ali neuspeh samoupravnega socializma. Ali smo sposobni, da na nedemokratski način spremenimo stanje?

Mislim, da je to še mogoče, vendar le, če bo politiko naše organizacije uravnaval resnični, ne pa od drugih izmišljeni interes delovnih množic. Če ne bo odgovornost veljala le za nižje sloje fizičnih delavcev in če bo življenjski položaj delavca odražal dejanski delovni prispevek. Če bomo uspeli ločiti delo in poslovnost od špekulacij, monopolov, vsiljene birokracije in poigravanja z oblastjo v taki ali drugačni obliki, potem bo ta konferenca pomenila korak Zveze komunistov bližje k delavcu.

Perspektiva!

Načrti za ureditev delovnih prostorov...

(Nadalj. s 5. str.)

V tretji fazi predvidevamo ureditev delavnice za izdelavo votlic in garderobnih prostorov za delavce v votličarni in adjustaži žičarne v prostorih bivše delavnice in skladi-

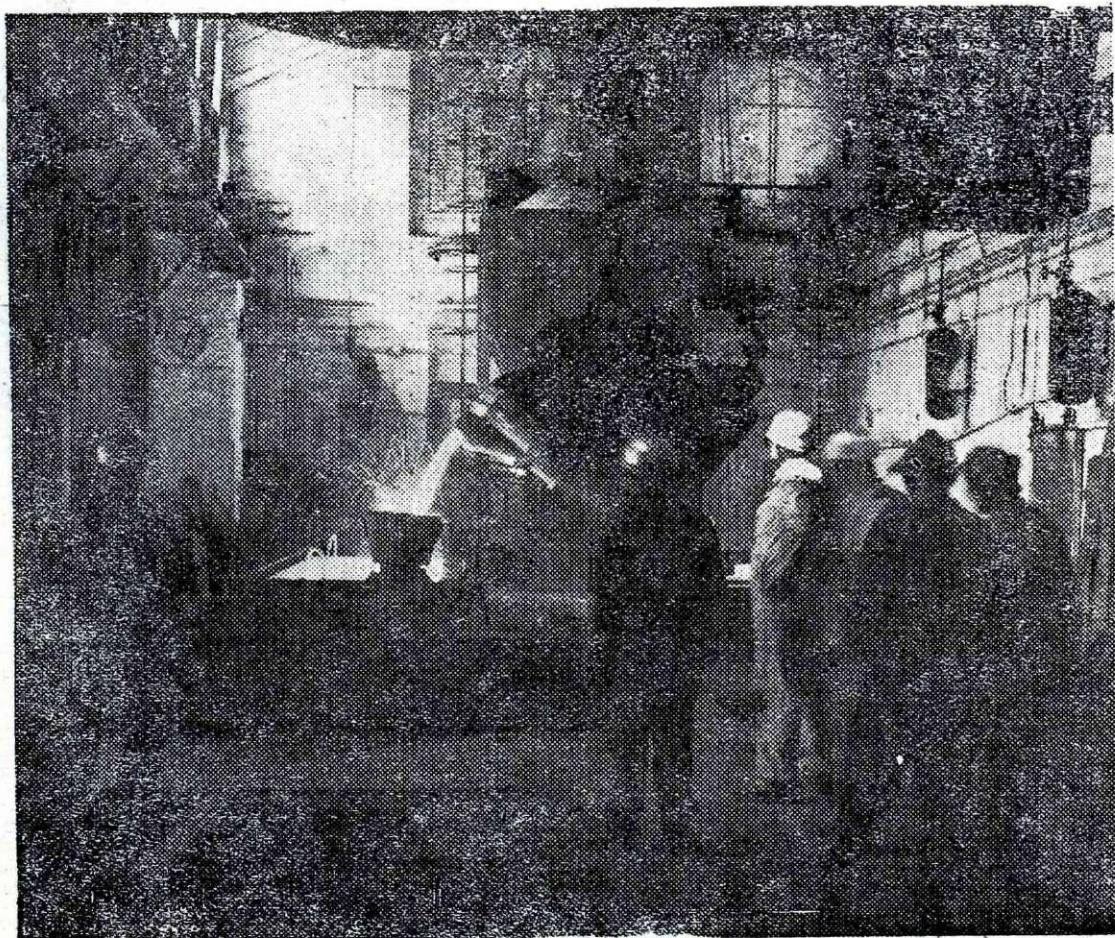
šča VEN. Istočasno se predvideva še predelava sanitarij v pocinkovalnici, ki so prav tako že neprimerne in večkrat tudi neuporabne.

V četrti fazi pa je predvidena ureditev zračenja in ogrevanja prostorov žičarne ter pocinkovalnice, za kar so že tudi izdelani okvirni projekti. V lužilnici bo urejeno odsesavanje par in kislinskih hlapov, tako da bodo ekološki pogoji dela normalni. V ta namen je bila zaključena pogodba z inozemsko firmo, ki je specializirana za reševanje problemov ventilacije zaprtih prostorov.

Vozniki viličarjev in mehaniki so praktično brez garaže in primerne delavnice, zato so že v izdelavi načrti za novo garažo in delavnico, kar bi zagotavljalo boljše delovne pogoje in vzdrževanje transportnih sredstev.

Iz opisanega sledi, da so načrti obsežni, vendar je njihova realizacija nujna, saj vsi predstavljajo rešitve, ki bi že davno morale biti realizirane, da bi lahko govorili o normalnih delovnih pogojih. Ureditev sanitarij, izhoda iz garderobnih prostorov in delovodskih pisarn, je samo majhen del programa za izboljšanje delovnih pogojev. Želja vseh zaposlenih v hladni valjarni in žičarni je, da ne bi predolgo ostalo samo pri tem, temveč da bi čez leto dni že sestavljali program za nadaljnje izboljšave in ureditve.

— el

Zadnji pometek pred ukinitvijo sive livarne v lanskem letu

Kruh — dražji

Na zadnji seji Skupščine občine Jesenice so po poteku mandata imenovali nove svete, katerih prve seje so v teh dneh. Tako je bila v sredo seja Sveta za gospodarstvo, na kateri so zaradi polovice novih članov najprej potrdili poslovnik o delu sveta ob predsedniku dipl. oec. Milanu Hrastu, ki ga je imenovala že skupščina pa so za podpredsednika izvolili Boga Frištika.

Dalj časa je potekala razprava o zahtevku živilskega kombinata »Žito« za višje prodajne cene kruhu. Tako kot se spreminjajo (beri povečujejo) cene vseh drugih za življenje potrebnih in nepotrebnih artiklov, tako morajo po besedah predstavnika kombinata zaradi višjih cen električne energije, zaradi večjih stroškov transporta, zaradi višjih cen drugih storitev in pa seveda tudi glede na odkupne cene žita, zvišati cene kruha. Septembra letos so vsi proizvajalci kruha pri Gospodarski zbornici podpisali sporazum o naslednjih cenah: za kilogram črnega kruha 2,20 din, za polbeli kruh 2,60 din in za beli kruh 3,00 din. Take cene bodo v bodoče večinoma tudi veljale. Občinske skupščine s svojimi organi ali pa sveti lahko vplivajo na cene črnega kruha, medtem ko so cene ostalih kruhov proste. Člani sveta so se zato odločili, da naj bi kilogram črnega kruha veljal v naši občini (po nekaterih informacijah tudi v radovljiški občini) po bližnji podražitvi, 2,10 din, polkilogramska štruca pa 1,10 din. Izmed številnih pripomb, ki so jih imeli navzoči na seji, lahko zapišemo, da imajo tudi pekarska podjetja probleme s pomanjkanjem kadrov, da bi z eventuelno embalažo morali še podražiti ceno kruha, da obrat v Lescah lahko zagotovi vse potrebne količine in vrste kruha, ki jih zahteva trgovina, in končno, da določene cene verjetno ne bodo dolgo veljale.

Člani sveta so v nadaljevanju seje tudi sklenili, da naj bi uvedli postopek za redno likvidacijo Obrtnega podjetja za vzdrževanje hiš, steklarstvo in komunalno dejavnost, ker sicer izkazujejo malenkostno izgubo, večji problem pa je v tem, da nimajo potrebnih kadrov. Svet krajevnih skupnosti Podmežaklja, ki tudi predlaga likvidacijo, navaja, da je bilo podjetje ustanovljeno po likvidaciji servisne dejavnosti pri KS z namenom, da opravlja popravila hiš in stanovanj v družbenem in privatnem sektorju. Z ustanovitvijo Stanovanjskega podjetja, ki opravlja tovrstno dejavnost pa je odpadel glavni razlog za nadaljnje poslovanje. Naj še omenimo, da v prostorih na Mencingerjevi 1, ki jih je zasedala omenjeno podjetje namerava trgovsko podjetje Delikatesa povečati svojo prodajalno.

Ob zaključku seje so člani sveta poslušali še kratko informacijo o poslovanju uspehu delovnih organizacij občine v letošnjem devetmesečnem obdobju. Kratko lahko

omenimo, da je gospodarstvo družbenega sektorja preseglo lanskoletno proizvodnjo v istem obdobju lani za 25,8 %, kar pomeni da so letošnji plan dosegli že z 84,7 %. Med delovnimi organizacijami ni organizacije, katere de-

Simpozij društva za uporabo tekočih goriv in maziv

Prejšnji teden je bil na Bledu tridnevni strokovni simpozij jugoslovanskega društva za uporabo tekočih goriv in maziv.

Ker je Železarna postala zadnjih 10 let največji potrošnik težkih kurilnih olj in maziv v slovenski industriji in ker je Bled blizu, smo se simpozija udeležili predstavniki Železarne.

Najbolje je, da tistim, ki jih zanimajo simpoziji, tega predstavim v telegrafskem slogu.

— Okrog 300 udeležencev iz vse Jugoslavije. Za vsakega je družba oz. podjetje prispevalo vsaj 100,00 S din ali skupno prek 30 milijonov starih din.

— Naše mogočne petrolejske družbe so dvakrat priredile coctail party, kjer si dobil kozarec konjaka in reklamo za paket oljnih aditivov.

— Mnogi udeleženci so se v popoldanskem programu verjetno posvetili svojim kolegicam in ostali po hotelskih sobah. Dvorana simpozija je bila namreč močno prazna.

— Od 27 predavanj jih je bilo 25 v srbohrvatskem jeziku, eno v angleškem in eno v nemškem jeziku.

— Tudi en slovenski strokovnjak se je potrudil v srbohrvatskem jeziku z ljubljanskim akcentom razložiti svoje poglede na onesnaženje zračne atmosfere. Pristrčno je bil sprejet njegov predlog, da se odpovemo Ottovemu bencinskemu motorju in vsi preidemo na DIESEL. Predlagam, da izberemo Mercedes 220 D.

— Nemškega referenta so vprašali, zakaj nastopa z referatom, ki je 10 let star in če bi razložil kaj je na absisi in kaj na ordinati in zakaj je po 50 minutah njegova krivulja padla kot letalo v brezračnem prostoru.

— Naslednji strokovnjak je nastopil kot zaščitnik in dejal, da o tem že vrabci čivkajo in da so vprašanja trivialna. Ker ima beseda več pomenov, je nismo vzeli tako prostaško, kot se lahko razume.

— Prof. Struna, ki je ta dan vodil diskusijo, je dejal, da se vsemu temu pravi po slovensko »blebetanje«.

javnost bi bila problematična, čeprav imajo nekatere nekaj težav. Vsekakor lahko upamo, da bodo delovne organizacije tudi ob koncu leta uspele preseči postavljeni plan. Pa vseeno velja zapisati mnenje predsednika skupščine občine Franca Žvana, ki je ob tem dejal, da moramo že sedaj misliti kako bomo predvideni nov ciklus težav uspešnejše prebrodili, sicer bodo drugo leto in v naslednjih letih rezultati vsekakor slabši.

— Avditorij je zaploskal, pa sem mislil, da govorniki tega dne prof. Struno niso razumeli.

— Sploh je bil prof. Struna na pikro struno uglasen in je ta dan nekaj doktorjev opozoril na lepo obnašanje.

— Zadnji dan so bile naše vrste povsem razredčene, mi pa smo vztrajali do konca — treba je pač opravičiti dnevnic.

— ŽIVELI SIMPOZIJI!
N. M.

Seja izvršnega odbora občinske konference SZDL

V torek, 23. novembra je bila prva, konstituantna seja izvršnega odbora občinske konference SZDL Jesenice. Na konstituantni seji konference izvoljen predsednik Berti Brun, je na kratko obnovil osnovno usmeritev delovanja SZDL, ki je bila nakazana na tej seji. V razpravi so člani IO te osnove razširili še na nekatera področja in naloge. Imenovali so petčlansko komisijo, ki bo do prihodnje razširjene seje izvršnega odbora pripravila predlog programskih zaključkov povzetih iz konstituantne seje. Dokončno bo ta

predlog potrdila v decembru delovna seja občinske konference SZDL.

Na seji so soglasno izvolili za podpredsednika občinske konference SZDL Zdravka Pogačnika. O drugem podpredsedniku pa bodo odločali, ko bo dokončno rešena zasedba mesta predsednika, ker je to mesto dosednji predsednik prevzel samo do prve delovne seje konference.

Govorili so tudi o pripravi seminarja za predsednike krajevnih odborov SZDL in predsednike krajevnih skupnosti ter o sklicu širšega političnega aktiva po vprašanju

družbenega dogovora o družbenem izobraževanju in družbenega dogovora o kulturni akciji.

V komisijo za volitve in imenovanja in v komisijo za prošnje in pritožbe pri skupščini občine Jesenice so kot predstavnika SZDL imenovali Maro Taler oziroma Franceta Trevna. Kot predstavnika SZDL v skupščini Temeljne izobraževalne skupnosti pa Joža Varla. Ob koncu seje so reševali še nekatere vloge in sklenili, da občinska konferenca SZDL na vsakoletnem kurirskem smuku podari najbolj množični pionirsko-mladinski ekipi prehodni pokal.

Hvala za darovano kri

Ob zelo uspešni letošnji krvodajalski akciji, se pristrčno zahvaljujemo vsem številnim prostovoljnimi krvodajalcem za dragoceno kri, nenadomestljivega zdravila. Hvala za plemenito, humano dejanje.

Toplo zahvalo izrekamo tudi vodstvu, samoupravnim organom, socialno zdravstveni službi, delovodjem, obratovodstvom in sindikalni organizaciji Železarne, vodstvom, samoupravnim organom in sindikalnim organizacijam v vseh ostalih delovnih skupnostih, gojenkam šole za zdravstvene delavce na Jesenicah in vsem ki ste kakorkoli pomagali, da je letošnja krvodajalska akcija v občini lepo uspela.

Občinski odbor Rdečega križa
Jesenice

Za praznik republike

Občinske družbeno politične organizacije vas vabijo v okviru praznovanja dneva republike na naslednje prireditve:

V petek, 26. novembra ob 18. uri v gledališče Tone Čufar na

SLAVNOSTNO AKADEMIJO

na kateri bodo nastopili recitatorji Odra mladih in harmonikarski zbor Glasbene šole iz Radovljice.

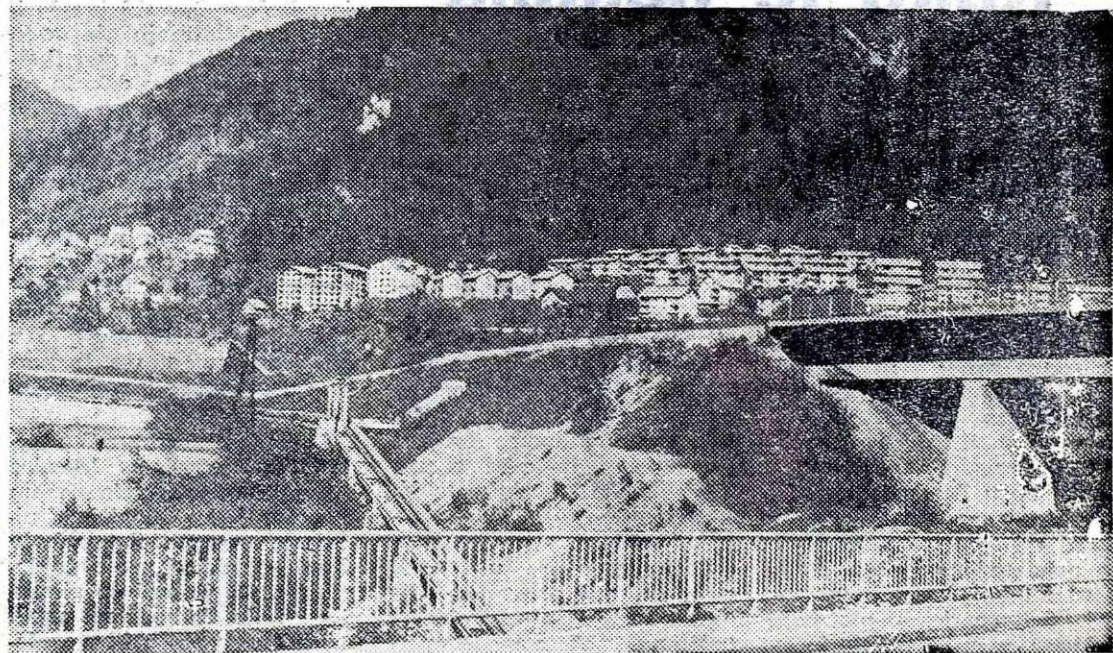
Ob 19.30 uri v dvorano TVD Partizan Jesenice na

PRAZNICNI PLES OB DNEVU REPUBLIKE

ob zvokih instrumentalnega ansambla Bojana Svetlina in pod vodstvom plesnega učitelja Srečka Arčona. Na večeru bodo svoje mojstrovine pokazali tudi trije plesni pari športnih plesov iz Ljubljane.

V soboto, 27. novembra ob 18. uri v malo dvorano Delavskega doma na Jesenicah na

OTVORITEV KOLEKTIVNE SLIKARSKE RASTAVE članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Kakor hišice iz papirja izgleda novo naselje za progo

Občinski odbor
Zveze združenj borcev NOV Jesenice
podeljuje

Toneta Dolinška - Metod

ČASTNO ČLANSTVO
za zasluge v narodnoosvobodilnem boju
v letih 1941-1945

Jesenice 29. novembra 1971

Za praznik republike novi člani pionirske organizacije

Zveza pionirjev je organizacija vseh deklic in dečkov, ki hodijo v osnovno šolo. Zveza pionirjev bo prihodnje leto praznovala že 30-letnico svojega obstoja, kajti ustanovljena je bila že med narodnoosvobodilno borbo.

Vsako leto so učenci prvih razredov svečano sprejeti v Zvezo pionirjev. Beseda pionir nas spominja na otroke, ki so med vojno pomagali partizanom, ki so bili kurirji in prinašali zdravila in na vse mogoče načine pomagali borcev. Zdaj se naši pionirji zbirajo v tej organizaciji, v okviru katere lahko brezskrb-

no preživljajo svoj prosti čas, uspešno izpolnjujejo obveznosti do šole, družine in družbe.

Da sprejemu cicibanov v Pionirsko organizacijo lahko damo še poseben poudarek, sprejem povezujemo s praznikom naše republike. In to je prav. Postati pionir ni vsakdanja stvar in ni tako preprosto. Postati pionir je enkratno, edinstveno doživetje, Novospireti pionir postane resnični član naše družbe in mora težiti za čim večjim znanjem, za vsem kar je novo in napredno.

Letos so bili v naših šolah

sprejemi cicibanov v Pionirsko organizacijo v četrtek, 25. novembra. V naši občini je bilo sprejetih 426 cicibanov. To je 17 več kakor lani in 21 več kakor pred dvema leti.

Vsak pionir dobi ob sprejemu plavo čepico, rdečo rutko, značko in pionirsko izkaznico. To je prva izkaznica, ki jo prejme malček v življenju. Po vseh šolah pripravijo starejši sovrstniki slavljenecem lep program, jim pomagajo pri sprejemu, zavežejo jim rutke, pripnejo značke in s tovariši učitelji skrbijo, da poteka vse v najlepšem redu. Potem pride na vrsto svečana pionirska zaobljuba. Malčki so se zaobljubo pred tem naučili na pamet. Besede izgovarjajo počasi, glasno in odločno. Obrazki jim žarijo, ko obljubljajo, da bodo zvesti tovariši in dobri ljudje, da naj njihovo delo in ravnanje pokaže, da so vredni otroci svojega ljudstva in vredni člani velike družine narodov, ki hočejo po poti napredka, pravice in miru.

Ko je sprejem pri kraju so pionirski vabljeni k skromni zakuski. Tudi tukaj jim strežejo starejši sovrstniki. Nekatere šole povabijo k sprejemu tudi starše. In lepo je, če se starši odzovejo takemu vabilu.

Letos je občinska zveza prijatelj mladine Jesenice brezplačno podarila vsem novospiretim pionirjem pionirsko opremo. S tem hoče Zveza poudariti svojo naklonjenost, ki jo goji do pionirjev z željo, da bodo res ostali taki, kot so obljubili v svečani zaobljubi.

Ivanka Torkar

Slavnostna seja občinskega odbora
ZZB NOV

Tone Dolinšek častni član jeseniške organizacije

Danes ob 16. uri sklicuje predsednik občinskega odbora ZZB NOV Franc Konobelj Slovenko slavnostno razširjeno sejo odbora v počastitev dneva republike. Na seji bodo sprejeli za častnega člana občinske organizacije TONETA DOLINSKA — METODA, med NOB sekretarja PK KPS za Gorenjsko in podelili spominske knjige prvobrcem in nekaterim internirancem ter zaslužnim aktivistom. Iz utemeljitve za sprejem v častno članstvo Toneta Dolinška, v nadaljevanju povzemamo njegovo življenjsko pot.

STONE DOLINŠEK — METODA, je bil rojen 14. 1. 1910 v Ljubljani, kjer je tudi hodil v osnovno šolo in se izučil za orodnega strugarja. Septembra 1935 je nastopil službo v tovarni Saturnus v Ljubljani in v tej tovarni je bil leta 1936 tudi vključen v partijsko celico. V Saturnusu je ostal do 7. novembra 1937, ko ga je policija ob akciji za proslavo 20 obletnice oktobrske revolucije prišla in je bil potem obsojen na 10 mesecev zapora. Kazen je obseval v ljubljanskih zaporih. Po vrnitvi iz zapora se je zaposlil v železarni Store, kjer se je povezal s celjsko partijsko organizacijo. Čez pol leta se je vrnil v Ljubljano in se zaposlil v livarni Franc Ogrin. Tu je delal vse do vstopa v ilegalo 15. septembra 1940. Med tem se je udeležil I. konference KPS 17. in 18. aprila 1938 v Šmiglovi zidnici nad Grajsko vasjo in vsedravnega partijskega posvetovanja 9. in 10. junija 1939 v Tacnu pri Mihi Novaku. Leta 1939 je postal sekretar MK KPS za Ljubljano in je opravljal to funkcijo do pomladi 1941.

Na III. konferenci KPS 29. in 30. junija 1940 je bil izvoljen v CK KPS (Vinje nad Dolskim) in tudi določen za delegata na V. državni konferenci v Zagrebu. Te konference se je potem udeležil med 19. in 23. oktobrom. Vse do odhoda v ilegalo ga je policija stalno preganjala, ga dvakrat zaprla, vendar mu ni mogla dokazati njegovega revolucionarnega delovanja in ga zopet izpustila. V tem času je kot sekretar mestne organizacije ZKS razširil in utrdil partijsko organizacijo v Ljubljani, posebno pa se je posvetil organizaciji novih partijskih celic po tovarnah. Razen tega je bil v letih 1939 — 1941 med glavnimi organizatorji množičnih demonstracij proti ukrepom starojugoslovanske vlade (proti-druginjska akcija, protestne

demonstracije ob okupaciji Češkoslovaške, zbiranje prostovoljcev ob napadu na Jugoslavijo). Mnogo je tudi prispeval k organiziranju kmečko — delavskega gibanja, ki je kasneje preraslo v Osvobodilno fronto. Kot član OK KPS je bil v začetku okupacije dodeljen mobilizacijski komisiji pri centralnem komiteju, decembra 1941 pa je postal sekretar PK KPS za Gorenjsko. Kot sekretar pokrajinskega komiteja se je zelo prizadeval za razširitev odborov OF na področju takratnega jeseniškega okrožja in ostalih okrožij Gorenjske. Marca 1942 so ga Nemci ujele, ga v zaporih in v Begunjah ter v Celovcu strahotno mučili, dokler ga niso marca 1943

odpeljali pod tujim imenom v koncentracijsko taborišče Mathausen. Tu je dočkal osvoboditev. Njegovo zadržanje pred okupatorjem je postalo vzor junaštva, saj kljub nečloveškemu mučenju ni povedal ničesar, niti svojega imena.

Od leta 1945 do 1952 je bil član CK KPS na vodilnih položajih v slovenski industriji. Zdaj živi kot upokojenec v Ljubljani.

Kako je nastala smer JLA

(Nadalj. s 16. in 17. str.)

zgornje prostore počivat. Uroš, ki ob taki pozni uri že spi, se je zbudil in nagradil naju s širokim smehljajem. Veliko nama pomeni njegovo priznanje in polna nekega blaženega občutka se zlekneva na postelji. V polsnu se mi še vedno kažejo žive slike današnjih dogodkov in postajam otožen. Za leto in pol bom zapustil to, meni najdražje prizorišče in odšel služiti bogu Marsu. Pogrešal vas bom gore, toda kjer koli bom, mi boste dajale moči in poguma in vrnil se bom k vam takoj, ko se bom mogel. Spanec je vsemočnejši in med razmišljanjem kako naj smer imenujeva, zaspim. Naslednji dan sva v knjigo

napisala novo smer in jo poimenovala smer Jugoslovanske ljudske armade. Marsikaj je govorilo v prid temu imenu. Mac, ki si je smer izmislil, je že vojak nekje v Hercegovini, jaz bom čez nekaj dni odšel služiti domovini. Boro pa se za enkrat še spretno izogiblje vprašanjem, kdaj bo oblekel vojaško suknjo. Je pač študent, vendar kot moški potomec svojega očeta mora računati z najmanj enoletnim klimatskim zdravljenjem v eni izmed nešteti vojašnic po naši deželi.

Tako je danes v severni steni Šit nad prekrasno Planico v družbi najtežjih smeri tudi smer naše armade in ni ji treba biti nerodno, saj smer opravičuje to ime.

Sklepi I. konference ZKPO Slovenije

V Celju je bila 29. in 30. septembra letos prva seja konference Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije. Sklepe konference v celoti objavljamo, ker bodo ob sedanjih razpravah o kulturni akciji v občini zelo koristili pri nadaljni orientaciji.

Po V. kongresu Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije smo bili priča pomembnim premikom v naši družbi, ki bodo vtisnili trajen pečat nadaljnjemu razvoju slovenske skupnosti. Slovenska nacionalna in državna suverenost je dobila v okviru jugoslovanske socialistične skupnosti nove razsežnosti, ki bodo vplivale tudi na slovensko kulturno in umetniško tvornost in na hitrejšo oblikovanje vsesplošne zavesti o nerazdelnosti kulture in družbenega obstajanja. Ustvarjena je taka družbena podloga, ki bo lahko vir nenehnih spodbud za nove napore in ustvarjalne dosežke na kulturnem področju.

V zadnjem času dobiva vse ustreznejšo obliko in vsebino tudi samoupravno uravnavanje razmerij v kulturi in do kulture. S kulturnimi skupnostmi je kultura na Slovenskem stopila na pot tesnejše povezanosti z drugimi področji družbenega dela; odprte so možnosti za družbenemu razvoju ustreznejše načrtovanje v kulturi, za boljšo organiziranost kulturne dejavnosti in za njeno pravilnejše vrednotenje; to pa bo ugodno vplivalo tudi na uresničevanje ustvarjalnih teženj, na sprejemanje kulturnih vrednot in na množičnost v kulturi.

I.

Prva konferenca ZKPO Slovenije ugotavlja, da so si organizacije ZKPO v preteklih dveh letih močno prizadevale, da bi bile poglavitne ideje »Programskih smernic V. kongresa ZKPO Slovenije« v čim večji meri uresničene, in da so usmeritev tega dokumenta sprejele kot temeljno vodilo pri svojem delu. Konferenca tudi ugotavlja, da so nekatere zelo pomembne zamisli »Programskih smernic« že uresničene in da so imele viden delež pri tem prav organizacije ZKPO (naj omenimo samo kulturne skupnosti). Povsod tam, kjer pa ZKPO ni bila dovolj dejavna, so tako v organizaciji kot v kulturnem življenju ostale

občutne vrzeli, pa tudi kulturne skupnosti še niso v dovoljeni meri zaživele.

Glede na to, da »Programske smernice« niso dokument o kratkoročnih nalogah, marveč dolgoročna usmeritev organizacije in drugih dejavnosti v kulturi, se prva konferenca odloča, da morajo »Programske smernice« ostati še naprej temeljni dokument Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije in podlaga za njeno dejavnost v prihodnje.

II.

Konferenca ZKPO Slovenije sprejema osnutek »Dogovora o kulturni akciji«, saj pomeni konkretizacijo »Programskih smernic« in akcijsko pobudo za reševanje nekaterih prioritetnih nalog v kulturi. Izhodišča osnutka »Dogovora« so tudi izhodišča za delovanje ZKPO, sam dogovor pa primerna podlaga za skupna prizadevanja vseh za kulturo zavzetih in odgovornih dejavnikov.

Konferenca meni, da se bodo morale v prihodnjem obdobju organizacije ZKPO še prav posebej zavzeti za uresničevanje tehle nalog: 1. organizacije ZKPO bodo neposredno pomagale pri utrjevanju in nadaljnjem delovanju kulturnih skupnosti in se zavzemale, da bi bila uresničena njihova samoupravna vsebina; 2. spodbujale bodo ustvarjalnost v kulturi in si prizadevale, da bi bile zagotovljene ustrezne gnotne in druge možnosti; 3. zavzele se bodo za čim večjo načrtnost v kulturi in spodbujale, da bi republiška in občinske skupnosti čimprej pripravile načrte razvoja kulture na svojem območju; 4. organizacije ZKPO bodo dale pobudo za bolj sistematično preučevanje kulturne razvitosti in načrtno spodbujale kulturne potrebe delovnih ljudi ter si prizadevale za ustvarjanje primernih možnosti; 5. ZKPO bo pomagala oblikovati merila za vrednotenje kulturne dejavnosti; 6. eno od pomembnih torišč aktivnosti

organizacij ZKPO bo se naprej kulturna vzgoja, ki mora v prihodnje postati bolj načrtna in vseobsežna, posebno pozornost pa bo ZKPO posvetila vzgoji kadrov za delo na kulturnem področju; 7. večjo skrb kot doslej bo ZKPO Slovenije posvečala sodelovanju in stikom z delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi, ki morajo v večji meri uresničevati svojo vlogo v kulturnem življenju delovnih ljudi in občanov.

III.

Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije ne bo mogla uspešno uresničevati zastavljenih nalog in postati pomemben nosilec kulturne akcije, če ne bo dovolj dobro organizirana in kadrovske močna. Zato se konferenca zavzema za nadaljnje utrjevanje organizacij ZKPO, za njihovo kadrovske krepitev in trdnjšo gnotno podlago. Konferenca daje vso podporo tistim občinskim organizacijam ZKPO, ki težijo, da bi v občinah s poklicnimi kadri — organizatorji in strokovnjaki za posamezne vrste kulturne dejavnosti — uspešneje reševali naloge na kulturnem področju in močnejše spodbujali tudi večjo zavzetost za kulturo. Doslej so v posameznih občinah vse preveč zanemarjali organizacijsko utrjevanje ZKPO in soloh organizacijsko plat v kulturi, zato bi morali zlasti na teh območjih spremeniti odnos in temu odmeriti vso pozornost. Konferenca meni, da mora predsedstvo ZKPOS v čim večji meri razvijati stike z občinskimi organizacijami ZKPO in v ta namen posegati po najrazličnejših oblikah. Konferenca tudi opozarja, da kaže v prihodnje organizacijsko - kadrovskim vprašanjem na kulturnem področju posvetiti več skrbi, saj sicer ne bo mogoče uresničevati zamisli o vsesplošnem gibanju v kulturi in za kulturo in doseči višje ravni kulturne razvitosti.

IV.

Enotnost slovenskega kulturnega prostora bo ostala neizpolnjena želja, če v Sloveniji ne bomo našli tesnejšega stika s Slovenci zunaj slovenskih meja, zlasti pa s Slovenci v zamejstvu. Zato se konferenca zavzema za tesno sodelovanje s Slovenci zunaj Slovenije, za strokovno pomoč in za druge načine spodbujanja njihove kulturne ustvarjalnosti, še posebej pa za pomoč pri njihovem samoorganiziranju. V republiki Sloveniji je treba vsa prizadevanja na tem področju čimbolj uskladiti in s tem doseči večjo načrtnost, racionalnost in učinkovitost.

Predsedstvo ZKPO Slovenije naj na zavodu RTV, kulturni skupnosti Slovenije in kulturno-prosvetnemu zboru skupščine SRS utemeljeni predlog, da bo mnogo bolj kot doslej omogočeno sprejemanje slovenskega radijskega in televizijskega programa na območjih, kjer živijo zamejski Slovenci.

V.

Konferenca se posebej zavzema za načrtno in povečano kulturno sodelovanje z drugimi jugoslovanskimi republikami. Stike bi morali poglobljati na vseh področjih kulturne dejavnosti, to pa naj bi prispevalo k boljšemu medsebojnemu poznavanju, kulturnemu bogatenju in utrjevanju bratstva in enotnosti.

VI.

V zadnjem letu se je z ustanovitvijo kulturnih skupnosti hkrati pričel izboljševati gnotni položaj kulturne dejavnosti, vendar pa je še

vedno opazno preveliko zastojanje zlasti na nerazvitih področjih.

Konferenca nalaga predsedstvu ZKPO Slovenije, da vpliva na nosilce družbenega dogovarjanja v kulturi in v širši družbeni skupnosti, da inflacijska gibanja ne bi prizadela kulturnega področja bolj kakor druga.

VII.

Konferenca naroča predsedstvu ZKPO Slovenije, da naj preuči predlog Zavoda za šolstvo SRS o spremembah v učnih načrtih za osnovne in srednje šole z namenom, da ne bi bile okrnjene estetsko vzgojne sestavine izobraževalnih programov. Konferenca se zavzema, da bi se ta del programov razširil na doslej nezajeta področja.

FILM • FILM • FILM • FILM • FILM

Osvobojenje L. Byrona Jonesa

Če bi se moral odločiti in izbirati najboljši film kar so jih v naših kinematografskih dvoranah vrteli zadnja dva meseca, bi se prav gotovo odločil za ameriškega barvnega Osvobojenje L. B. Jonesa. To izjemno filmsko delo se s svojo kvantiteto dviga visoko nad zelo poprečnimi filmskimi deli v naših kinodvoranah. Film je izredno aktualen, je in verjetno bo (žal) še dolgo, saj govori o problemu, ki tare Ameriko že zelo dolgo, o problemu rasne diskriminacije. Najprej naj vam povem nekaj o vsebini, da boste morda lažje dojemali vrednost tega filma.

Direktor pogrebnega zavoda, mlad črnc, vloži tožbo za razveljavitev zakona z obrazložitvijo, da ga lepa žena vara z nekom drugim in da je ta drugi celo beli policist. Toda žena se ne da kar tako in v ločitev privoli, čeprav tudi sama ljubi le svojega belega ljubimca. Tega ne stori predvsem zato, ker je noseča s tem belcem in ker hoče imeti nekaj denarja, tega pa ji lahko nudi le bogati mož, črnc. Policist hoče dekle prepričati, da bi se iznebila ploda, a ona v to ne privoli. Byron Jones pa bi bil rad svoboden, saj se sramuje življenja z ženo, ki ima belega ljubimca. Vse kaže, da je sodna obravnava, in to javna, neizbežna. Tega pa se policist boji, ker noče, da bi vse mesto izvedelo o njegovem razmerju. Zato hoče prepričati Byrona, naj tožbo umakne. Ta tega noče storiti in po nekaj grožnjah ga policist ubije. Truplo vzame vezalke s čevljev, tako da bi bilo videti kot da je šlo za »črno maščevanje«. Na koncu obtožijo ženo B. Jonesa da ga je umorila, a se policist nazadnje sam javi in skesan prizna zločin.

To je le približno dogajanje, v katerega je bilo vpletenih še več krajsih zgodb. Režiser Wyler nam je torej razkril enega perečih problemov sodobne Amerike. Zelo občutno je pokazal na veliko razliko med belimi in črnimi, med gospodujočimi in ponižanimi. Mislim, da je bil film v Ameriki celo prepovedan (so že vedeli zakaj). Zgodba se dogaja v majhnem mestecu na jugu Amerike, lahko pa bi se kjerkoli v Ameriki. Film ima izrazito humanitarno poslanstvo. Govori nam, da so vsi ljudje enaki, ne glede na barvo kože. Če so ljudje črni, to ne pomeni, da so zlobni. Ne! Tako kot belci so lahko dobri ali slabi. Barvo njihove kože danes lahko pojmujejo kot neusmiljeno igro narave, ki se je poigrala s pigmentom.

Sicer ima film morda nekaj komercialnih prijemov, ki pa niso pogosti in se v čudovitih kadrih izgubijo. Vsekakor niso mogli pokvariti osrednjega režiserjevo poslanstvo, osrednjo idejo filma: vsi ljudje smo si enaki; beli, črni, rumeni, rdeči! Vsi smo le bitja z dobrimi in slabimi lastnostmi, v katerih pa vedno bije srce.

V filmu je mnogo odličnih igralcev. Starega advokata je imenitno upodobil Lee J. Cobb, nastopila pa je vrsta neznanih črnih igralcev, ki so bili vsi po vrsti zelo dobri.

Igor Škrlič

FILM • FILM • FILM • FILM • FILM

JEZIKOVNI POGOVORI

Že zadnjikrat sem omenila, da je moralo miniti precej časa, da se je slovenski jezik lahko uveljavil in se izoblikoval do te stopnje, kakor ga govorimo danes. Vemo, da še ni tako zelo dolgo tega, ko je znani lastnik fužin na Gorenjskem Žiga Zois ob neki priliki izjavil, da je slovenski jezik prereven, da bi se lahko meril z nemškim ali kakim drugim svetovnim jezikom. Takrat se je namreč lotil prevajanja nemške pesmi Lenore. Slovenski jezik je imenovan »jezik hlapcev in dekele«, torej jezik, ki ni sposoben umetniškega oblikovanja. Zakaj omenjam Zois, saj kot jezikoslovec nima nobene cene? V naslednjem stoletju je namreč ravno ta opazka spodbudila našega pesnika Prešerna, da je dostojno dokazal, česa je slovenski jezik resnično zmožen in da ga je Ivan Cankar pozneje opravičeno imenoval »besedo praznika, petja in vriskanja«.

Kakor se sčasoma vse spreminja, se je jasno spreminjal tudi naš knjižni jezik. Takšen kot je danes, se knjižni jezik ne ujema z nobenim narečjem, marveč je umetna tvorba izoblikovana iz vseh slovenskih narečij, in družijo vse Slovence v enoten narod. Knjižni jezik je tisti, ki ga uporablja največja plast ljudstva, čeprav seveda v različnih, specifičnih smereh oziroma slogih: časopisni, strokovni, leposlovni slog i. dr. Rekli smo, da se je knjižni jezik razvil iz narečij, zato le-teh ne smemo zanemarjati ali se jih celo sramovati. Pomudimo se malo ob slednjih.

Na Slovenskem lahko spregovorimo kar na osem načinov in sicer v:

— koroškem narečju (koroški Slovenci v Avstriji, Mežiška dolina)

— primorskem narečju (goriški, tržaški, istrski in beneški Slovenci)

— rovtarskem narečju (od Zg. Soče do Škofje Loke in preko Cerknega do Logatca)

— dolenskem narečju (od Postojne do Ribnice, Novega mesta, Krškega, Bele krajine in vzdolž Save do Ljubljane)

— gorenjskem narečju (od izvirov Save do Ljubljane)

— štajerskem narečju (od Brezice vse štajersko ozemlje razen ptujskega)

— panonskem narečju ali točneje v vzhodnoštajerskem in pomurskem narečju (Halozje, Slovenske gorice, Pomurje)

— kočevskem (narečno mešano ozemlje)

To so glavne narečne skupine; če bi se hoteli poglobljati podrobno v vsa narečja, ki so se v teh še izoblikovala, bi potrebovali preveč časa, pa tudi to ni naš namen. Kot zanimivost naj povem, da je teh narečij kar 45.

Mi se bomo danes ustavili le ob tem, katerega pripadniki smo. Nekaj značilnosti tega narečja in še to le ob primerih: sem šla — sem šwa, pisawa, delowa ...

k njemu — k nemo, k strico ...

suho meso — suh meso, swadek žgane, en oken ...

pipa — čedra

dekle — dečva

Na Jesenicah bi težko rekli, da govorimo pravo gorenjsčino, saj so tu zbrani pripadniki različnih narečij. Večino naših prebivalcev pa veže podobno delo, zato lahko rečemo, da govorijo jeseniški delavci v delavskem žargonu. Žargon je posebna oblika pogovornega jezika določene skupine ljudi, ki pripadajo isti oziroma podobni stroki: delavci, študentje, vojaki ...

Prisluhnimo naslednjemu pogovoru:

— Ali te je ta star spet prišraubal?

— Aha.

— Zakaj?

— Ker mašine nisem zrihtal. Samo štiri šraube sem imel za prišraubati, pa sem šraubencigar pozabil. Zakaj pa ti sam švicaš? Pokliči granik!

— Saj sem ga, pa me granikfirar noče poslušat. Se mu vse fučka, ker je fasol premal čukov.

— Dons pa res nimaš krompirja.

V tem razgovoru najdemo značilnosti gorenjsčine, besede s posebnim pomenom, katere spadajo v žargon in številne ter manj dobrodošle popačenke, predvsem iz nemškega jezika. Pa si približe pogledimo pomenke značilnosti: ta star — mojster, nadrejeni; čuk — tisočak, denar; nimaš krompirja — nimaš sreče. Tem besedam nimamo česa očitati, manj razveseljive pa so prepogoste popačene nemške izposojenke. Slovenski strokovni jezik je že tako bogat, da le-te niso opravičene: prišraubati — priviti; šraub — vijak; šraubencigar — izvijak; granik — žerjav; granikfirar — žerjavovodja ... Zakaj ne bi včasih malo pomislili in vsaj doma uporabljali lepše in pravilnejše izraze. Tu nas poslušajo naši otroci in na prav lahek način bi se naučili lepega govorjenja. Tako pa se gibljejo med samimi »šporgeti, talarji, žajfo, peglanjem, pumpanjem« in še in še bi lahko naštevati. Če bi nas poslušal tuje govoreč človek, ki se je učil slovenščine v šoli ali na tečaju, bi siromak ugotovil, da prav nič ne razume. Te popačenke ni prijetno slišati od odraslega človeka, še toliko huje pa to zveni iz nedolžnih otroških ust, ki so pripravljene ponoviti vse, kar ujamajo v svoja vedoželjna ušesa. In če tako govorijo njihovi očetje in matere, je to zanje še toliko svetlejšje.

Danes torej sklenimo tole naše razmišljanje s trdno odločitvijo, da se bomo poboljšali, tudi če se nam bo v začetku to čudno slišalo. Lep jezik je znak kulture nekega človeka, za katerega ni nujno, da je visokošolsko izobražen.

S tem pa še nismo ločili vse tuje ljujke od zdravega žita, no, pa o tem naslednjič.

Naša »kulturna« spomenika čakata na kulturno ureditev

Koncert ob prazniku

Poročali smo že, da je občinska Zveza kulturno prosvetnih organizacij Jesenice vključila v svoj koncertni program za učence šol, tudi koncerte pihalnega orkestra Jeseniški železarji. V okviru tega programa sta bila včeraj 25. novembra v gledališču Tone Čufar dva koncerta za učence osnovne šole Tone Čufar in posebne osnovne šole. Izvajali so dela V. Stručlja, G. Učakarja, F. Leharja, J. Wichersa in C. Porterja. Koncert je dirigiral Rado Kleč.

Isti koncert so že izvajali za učence osnovnih šol Koroška Bela in Zirovnica, v decembru pa ga bodo ponovili še za ostale šole v občini.

Zorka WEISS — akad. slikarka — Vrt — pastel

Dolikovci za dan republike

Že nekajletna tradicija je, da se jeseniški slikarji, združeni v likovni sekciji DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar, predstavijo s pregledno kolektivno slikarsko razstavo v počastitev dneva republike. Razstavo bodo odprli jutri, 27. novembra ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah s kratkim kulturnim programom.

S svojimi likovnimi deli se bodo predstavili slikarji: Janez AMBROŽIČ, Boni ČEH, Lojze ERMAN, Janko KOROŠEC, Zdravko KOTNIK, Janez KOZAMERNIK, Pavel LUŽNIK, Tine MARKEŽ, Rudi RAJHMAN, Roman SAVINSEK, Branko ŠIFRER, Tone TOMAZIN, Cveto ZUPAN, France DOLINSEK, Jurij HERMAN in France KREUZER.

Razstava bo odprta do vključno 8. decembra vsak dan od 9. do 12. ure in od 14. do 19. ur.

Dopisujte v Železarja

ZVEZNA HOKEJSKA LIGA

Jesenice : Slavija 11:3 (3:1, 3:2, 5:0)

Hala Tivoli, gledalcev 1000, strelci za Jesenice: Hiti, Tišler, Zbontar in Eržen po 2, Poljanšek, Mlakar in Smolej po 1.

Jeseničani, ki so nastopili v popolni postavi, so se v prvih dveh tretjinah skromno predstavili ljubljanskemu občinstvu. Vevška Slavija je igrala v prvih 40. minutah zelo požrtvovalno in z veliko volje, Jeseničani pa mlačno brez prizadevanja. Zato ni nič čudnega, da je bil rezultat po prvih dveh tretjinah 6:3 v korist Jesenic.

Za drugo tretjino je treba omeniti še to, da je trener Klinar v 29. minuti igre poslal na led braniško dvojico B. Jan — S. Košir, ki je potem igrala neprekinjeno, do konca tekme torej 31 minut, ker je bil z ostalimi branilci Ravnikom, Razingerjem in Pipanom nezadovoljen. Bila je to rizična poteza jeseniškega trenerja, toda v zadnji tretjini so prvaki zaigrali približno tako kot znajo. V tem času so dosegli še pet golov, prejeli pa niso niti enega. Morda bi bil kljub slabi igri Jeseničanov rezultat višji,

če ne bi vratar Slavije Franci Lomovšek branil zelo dobro in je bil kljub 11 prejetim golom proglašen za najboljšega igralca Slavije.

Medveščak : Kr. gora 3:0 (1:0, 2:0, 0:0)

Igrišče na Šalati, gledalcev 300.

KRANJSKA GORA: Zbontar, Makuc, J. Razinger, Ambrožič, Vidmar, D. Šebjanič, Škrjanc, Hafner, Hribar, Kunšič, Medved, Hiti, Čemažar, J. Šebjanič, Pirih, D. Razinger, Češnjak.

Kljub veliki premoči igralcev Medveščaka je bil končni rezultat le 3:0 v korist domačinov. To je brez dvoma velik uspeh mladih Kranjskogorcev. Za ta uspeh imata največ zaslug odlična vratarja Zbontar in Makuc, ki sta branila v velikem slogu. Trener Brun je prvi dve tretjini v gol postavil Zbontarja, ki je kljub trem prejetim golom branil odlično.

V tem obdobju so gostje, ki se niso osredotočili le na

Naslednjo tekmo bodo igralci Jesenic odigrali v hali Tivoli v soboto, ko se bodo srečali z moštvo Kranjske gore.

obrambo, nekajkrat zelo nevarno ogrozili gol Medveščaka. Bili so to sicer redki, toda zelo nevarni napadi gostov.

V zadnji tretjini je utrujenega vratarja Zbontarja zamenjal spočiti Makuc, ki je nadaljeval z odličnim čuvanjem svojih vrat in ni prejel niti enega gola. Tako so mladi Kranjskogorci dosegli velik uspeh z favoriziranimi »medvedji«, ki so pred srečanjem obljubljali visoko zmago, ki naj bi bilo nekakšno »maščevanje« za poraz (1:5) Medveščaka proti Jesenicam.

Če bodo nadaljevali v tem slogu, obstoj Kranjske gore v najkvalitetnejšem razredu ne bo problematičen, kot je to izgledalo na začetku letošnje sezone.

D. D.

KAC : JESENICE 5:6 (2:3, 1:1, 2:2)

Hala v Celovcu, gledalcev 3000. Strelci za Jesenice so bili: Tišler 2, Poljanšek, Pipan, Zbontar in Mlakar po enega.

JESENICE: Knez, Gasar, Ravnik, Razinger, Pipan, B. Jan, S. Košir, Hiti, Zbontar, Mlakar, Tišler, Smolej, Poljanšek, T. Košir, Eržen, M. Jan.

Čeprav so hokejisti celovškega KAC napovedali »maščevanje« za dva poraza v srečanju z Jesenicami, v Evropskem pokalu, do teh napovedi ni prišlo. Naši hokejisti so že od prve minute zaigrali mirno, precizno in zelo nevarno pred golom razpoloženega Pregla.

Skoraj vso tekmo z izjemo polovice druge tretjine so bili boljši in nevarnejši ter so zasluženo že tretjič letos premagali celovške profesionalce.

Srečanje je kljub premoči naših minilo v napeti igri, kajti rezultat je bil vedno tesen in domačini so štirikrat izenačili rezultat, pri 1:1, 2:2, 4:4 in 5:5.

D. D.

Prikazani hokej je bil na visoki tehnični ravni. Naši so med drugim imeli tudi izredno priložnost, katere do sedaj verjetno ni bilo, da visoko odpravijo renomirane nasprotnika na njegovem igrišču. Po vodstvu Jeseničanov s 4:2 je KAC povsem popustil, naši pa so delali kar so hoteli. Toda izkazalo se je, da Jeseničani ne znajo v takih trenutkih izkoristiti izredno prednost in dokončno »pokopati« nasprotnika. To bi se jim kmalu maščevalo, ker so se domačini potem, kaj hitro zbrali, prevzeli igro v svoje roke in izenačili na 4:4. Malo je manjkalo, da bi že dobljeno srečanje skoraj izgubili, toda Poljanšek je skupaj s Tišlerjem učinkovito končal akcijo in prinesel v vrste jugoslovanskih prvakov potrebno zbranost, ki ni popustila niti, ko je Puschnig izenačil na 5:5, ker je Tišler v 52. minuti postavil končni rezultat 6:5. To sta prvi dve točki jeseniških hokejistov v tekmovanju za Alpski pokal v letošnji sezoni.

Zakaj tako jeseniški ljubitelji hokeja?

Dobro je znano, da so jeseniški hokejisti pojem jugoslovanskega hokeja. Že petnajst let po vrsti hokejisti iz železarskih Jesenic osvajajo državna prvenstva, dajejo največ svojih igralcev v državno reprezentanco in predstavljajo edinstven primer vrhunškega kluba iz majhnega kraja. Jeseniški hokejisti so tudi v najtežjih trenutkih svojega obstoja vedno ostajali pravi šampioni in znali premagovati, celo tiste najtežje ovire, ki so na prvi pogled izgledale nepremagljive.

Toda sloves, ki so si ga naši hokejisti ustvarili v tem dolgem obdobju, nekatere neodgovorne osebe, ki se štejejo za »zveste« prijatelje HK Jesenic, ogrožajo s svojim nešportnim, da ne rečem nekulturnim vedenjem in izpadi.

Začnimo kar po vrsti: V hali Tivoli, ki je postala tudi »jeseniška«, do ureditve igrišča Podmežakljo, je ob nastopih naših prvakov vedno precej Jeseničanov. Toda večkrat smo bili neprijetno presenečeni, ko so ti navijači, ponavadi pod precejšnjim vplivom alkohola, bodrili jeseniške hokejiste zelo nešportno in nečloveško: »Ubij ga, polomi ga, udari ga«.

Na tekmi za Evropski pokal z Dinamom v Ljubljani, so ti neodgovorni gledalci, ko se je dobro videlo, da so gostje precej boljši in je bilo vsem jasno, da bodo tudi zasluženo zmagali, najprej vrgli na ledeno ploskev zavitek bonbonov in nekaj minut kasneje še steklenico. Na tak način in s podobnimi besedami, kot smo jih že ome-

nili, so veliki mojstri hokeja iz NDR, od katerih bi se naši prvaki imeli precej za naučiti, bili »nagrajeni« za svojo izredno igro, od jeseniških gledalcev, ki bi morali (saj si tako mislijo) zelo dobro poznati hokejsko igro.

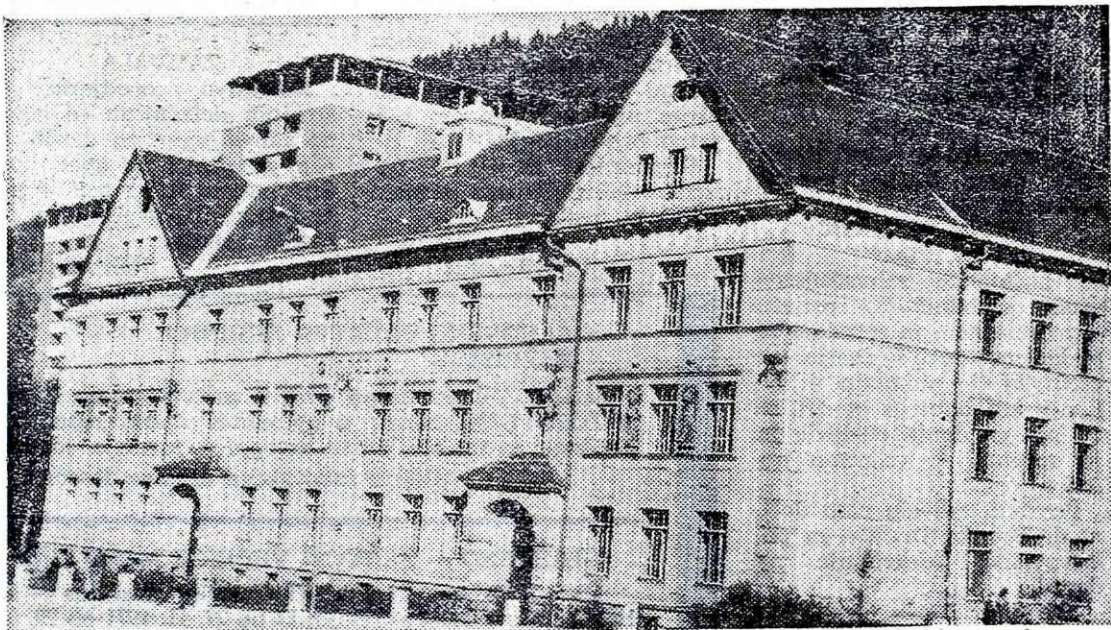
V našem tisku smo po tej tekmi zasledili nekaj ostrih besed na račun jeseniških gledalcev, ki so bili ocenjeni kot zelo nekulturni.

Tudi na gostovanju naših hokejistov v Celovcu za Alpski pokal smo imeli priliko videti precej vinjenih ljudi iz našega mesta, ki so delali slab vtis svojim ljubljenjem, Jesenicam, Jugoslaviji.

Po končani tekmi in zasluženi zmagi naših, so nekateri z visoko vzdignjenimi jeseniškimi zastavami, na katerih je bilo prišitih petnajst rumenih zvezdic, dirjali po hodnikih in stopnicah celovške hale, se prerivali med množico in spuščali glasove, ki niso bili podobni človeškim. Domači gledalci so se zgražali nad početjem teh »divjakov«, kajti bila je to res mučna scena in nas je v teh trenutkih bilo sram, da smo Jugoslovani.

Sprašujem se, ob opisu le nekaterih nekulturnih izpadov, ali med njimi, ki s svojim početjem najbolj škodujejo jeseniškemu imenu, hokejistom in klubu ni takih, ki bi morali, če so zares pravi prijatelji jeseniških prvakov, take izpade preprečevati. Na ta način bi tudi preprečili, da sloves, ki so si ga Jeseničani ustvarili po vsej Jugoslaviji in skoraj vsej Evropi, ne bi bledeel zaradi takih nekulturnih izpadov.

Dušan Dragojevič

Jeseniški gimnazijci so brez ustrezne telovadnice in športnega igrišča

ODBOJKA

V nedeljo, 21. 11., so se jeseniški odbojkarji: Potočnik, Bergelj, Ressler, Kavčič, Arh, Božič, Sternad in Pristov srečali v predzadnjem kolu z ekipo Maribora in izgubili srečanje z rezultatom 3:2 (—6, 12, —7, 16, —5). Igra obeh moštev je bila tehnično zelo dobra in borbena, pravi derbi slovenskih predstavnikov v II. zvezni ligi.

Prvi set so Mariborčani dobili brez težav, Jeseničane je motila velika telovadnica in črte, ki so označevale igrišče, saj so bile kar tri (bela, zelena, bela), prava je bila srednja — zelena, ki je bila najmanj vidna. Trener in vodja potovanja sta vso tekmo morala opozarjati igralce na pravo črto. V drugem setu so

bili Jeseničani vseskozi v vodstvu in so ga odločili v svojo korist. V tretjem setu, ki je pripadal domačinom, so Jeseničani povedli že 7:1, vendar set izgubili. Trener je morda naredil napako pri menjavi igralca. Zelo lep in borben je bil četrti set. Vodstvo se je stalno menjavalo, vendar so ga Jeseničani odločili v svojo korist, 18:16. V zadnjem odločilnem setu gostom ni uspevala nobena akcija, tako, da so Mariborčani vodili že 12:1 in set kakor tudi tekmo odločili v svojo korist.

Tekmo je sodil Alojz Hvala iz Ljubljane, ki je srečanje dobro vodil, kljub nediscipliniranim gledalcem, ki so ga

skušali vreči s sodniškega stola.

Po predzadnjem oziroma VIII. kolu so Jeseničani še vedno na dobrem šestem mestu prvenstvene lestvice jesenskega dela prvenstva.

V zadnjem, IX. kolu, 5. decembra, imajo Jeseničani v gosteh ekipo Metalca iz Siska. Zaostala tekma med OK Kaštelo in Jesenicami pa bo v Kaštelu 12. XII. Stroške ponovnega srečanja se delijo 50:50.

Za praznik — dan republike — bo, 29. in 30. novembra, v Ljubljani tekmovanje mladinskih republiških ekip za pokal republike. V mladinsko ekipo SRS so določeni trije igralci OK Jesenice: Sternad, Kovač in Končnik. Ekipa OK Jesenice bo odigrala v soboto v hali Tivoli prijateljsko tekmo z mladinsko ekipo SRS. MK

Nekaj misli o našem alpinizmu

Minuli zbor alpinistov v Martuljku nam je predstavil popolnoma nove probleme slovenskega alpinizma. Ne samo, da smo v zadnjih letih dosegli velike uspehe v tujih gorah, kar nas enakopravno uvršča med velike alpske narode, temveč smo zabeležili tudi tolikšno število smrtnih žrtev, da se je nad tem vredno temeljito zamisliti. Ali nismo vsega storili pri vzgoji mladih? Ali vzgoja ni pravilna? Kdo nosi odgovornost za vse to?

Mnogo je bilo govorjenja o vseh teh vprašanjih, vendar pravega odgovora nismo našli. Iznešeni so bili predlogi, ki se jih vsekakor mora upoštevati, a vsega ni rešil nobeden. Po mnenju mnogih izkušenih alpinistov nosi precej odgovornosti tudi alpinistična mladina, ki le vse preveč vidi v gorah primerno prizorišče za hitro doseganje športnih uspehov, premalo pa razmišlja o tistih osnovnih stvareh, ki so nujne za varno hojo in plezanje. Vse preveč jih vlečejo le najtežje smeri, ki jim največkrat niso kos niti fizično, kaj šele psihično, saj se v plezalnem športu dozoreva zelo dolgo, mnogo znojja mora preteči predno je človek sposoben v vsakem pogledu premagati težko ali najtežjo steno. Največ ovir za to popolnost je subjektivnih, v človeku samem. Šele potem, ko uspe premagati vse te ovire v samem sebi, se človek lahko imenuje alpinist.

Idealen alpinist bi bil tisti, ki bi prišel v naše vrste iz mladinskega odseka, z že izdelanim osnovnim znanjem in pravilnim odnosom do gora. Ko bi kasneje absolvirali vso plezalno šolo in bi v družbi starejših sistematično obdelal lažje smeri v naših stenah, spoznal vse nevarnosti, šele potem bi lahko postal samostojen in posegal po najtežjih dosežkih. Gore same vzgajajo trdo, mnogokrat pretrdo, kdor na to ni pripravljen, se kaj kmalu sam uniči, ali pa ga uničijo gore (po U. Zupančiču).

Na zboru smo lahko poslušali odlično pripravljeno razpravo dr. inž. Staneta Jurca, ki je razčlenil vse povojne smrtne nesreče Akademskega alpinističnega odseka. Pri vseh je bil vsaj delno, če ne stoočstotno, kriv človek, njegova neizkušenost ali pa podcenjevanje gora. Prav zaradi teh resnic ne smemo nič več odlašati, ampak resno začeti s popravljanjem tistih napak, ki jih lahko. Če spregovorimo sedaj nekaj o neizkušenosti in o podcenjevanju gor, vidimo, da je oboje smrtno nevarno, kdor ima srečo lahko preživi, a ne vedno. Proti neizkušenosti se lahko uspešno borimo s šolami in tečaji, mnogo težje pa je s podcenjevanjem. Malo komu je mar zlato pravilo, »lotevaj se le tur, katerim si dorasel« in slepo rinejo v pogibel.

Tako lepo je biti slaven alpinist, hoditi po odpravah in sploh vse v zvezi s tem. To slavo pa si je lahko pridobiti le v težkih stenah poleti in pozimi, kdo bi potem še lazil po lahkih smereh, ki jih tako radi imenujemo »šoder«. Toda ravno to je najhujša napaka. Izkušnje se nabirajo postopoma, nič se ne da v razvoju prehiteti ali sploh izpustiti, le tako je tudi uspeh zjamčen. Vse drugo pa je nepremišljeno igranje z življenjem, ki pripada nekoliko tudi svojcem in družbi.

Komisija za alpinizem pri PZS bo poskrbela za opremo ki se je pri nas ne dobi in je nujna za varnost plezalcov, vse nesreče bo posebna komisija analizirala in opozarjala na morebitne pomanjkljivosti v vzgoji, kajti le na tak način bomo lahko poenostavili alpinistične šole in pripomogli k varnejši hoji naših mladih alpinistov v gore. Potruditi se moramo, da ne bo več očitkov na naše delo, da ne bomo postali društvo samomorilcev, ampak da bo obdržal alpinizem v družbi tisto mesto, ki mu gre.

Mitja Košir

Gore vzgajajo trdo, toda le že vzgojene alpiniste

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice in sestre

ANE TRŠAN
roj. Baloh

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se poslovlili od nje, ji darovali cvetje in jo spremili na njeno zadnjo pot, ter sočustvovali z nami.

Posebno zahvalo izrekamo zdravstvenemu in strežnemu osebju internega oddelka bolnišnice na Jesenicah za vso skrb in trud med njeno boleznijo. Prisrčna hvala njenim sostanovalcem za vso izkazano pomoč in pevskega zboru za poslovlilne pesmi.

Zalujoči: hčerke z družinami Čeh, Bernat, Sušnik in družini Baloh.

ZAHVALA

Ob smrti ljubljenega moža, očeta, brata, svaka in strica

ŠTEFIJA RAVNIKA

se zahvaljujemo zdravnikom in osebju obratne ambulante in jeseniške bolnice za njihov trud in požrtvovalnost, ter vsem dobrim ljudem, ki so nam ob tej težki izgubi nesebično in s sočustvovanjem nudili moralno in materialno pomoč.

Zalujoči: žena Pavla, sinovi: Jože, Božidar in Benjamin, brat Filko z družino, sestra Minka in Anka z družino, svakinja Julka ter nečaka Majda in Simon z družinama.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi naše drage mame, babice, sestre in tete

IVANE TRATNIK

roj. Šlibar

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znanec in sosedom za podarjene vence in cvetje, ter vsem, ki ste pokojnici v življenju kaj dobrega storili, se od nje na domu poslovili in jo spremili k večnemu počitku.

Posebno zahvalo smo dolžni dr. Branku Dražiču za požrtvovalno zdravljenje na domu.

Prisrčna hvala kolektivu centralnega skladišča, nabavnemu oddelku, ter skladišču Javornik za podarjeni venec in denarno pomoč.

Zahvaljujemo se tudi pevcem za ganljive žalostinke, ter voznikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo.

Vsem za vse, iskrena hvala.

Zalujoči: hčerka Ivanka

in sin Emil z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame, stare mame in prababice

MARIJE KRISTAN

se iskreno zahvaljujemo vsem znanec, prijatelj in sosedom za pozornost, rože in vence ter spremstvo na zadnji poti. Lepa hvala tudi osebju internega oddelka jeseniške bolnice za vso skrb in dr. Milanu Čehu za obiske na domu. Zahvaljujemo se tudi vsem voznikom osebnih avtomobilov.

Zalujoča hčerka in sinovi z družinami.

PREKLIC

Preključujem žaljive besede, ki sem jih izrekel Francu Mohoriču pred vhomom v kino Plavž in se mu zahvaljujem ker je odstopil od tožbe.

Maks Sotlar, starejši
valjarna 2400

ZAHVALA

Združenje invalidov pri Sob Jesenice je v preteklem tednu obdarilo svoje člane. Še bolj kot darila so bili člani veseli obiska na domu in pozornosti od strani omenjene organizacije. Prisrčno se zahvaljujemo tov. Kavčiču in tov. Jamščkovu, ki sta na terenu Plavž s svojim obiskom pripravila članom prijetno presenečenje.

Organizaciji in njenim požrtvovalnim članom odbora najlepša hvala.

Helena Janša,
C. Revolucije 12

ŠAHOVSKO DRUŠTVO JESENICE RAZPISUJE

v nedeljo 28. novembra 1971 s pričetkom ob 9. uri
BRZOPOTEZNI turnir v počastitev dneva republike.
Vabimo vse šahiste, da se brzopotez. turnirja ideleže.
Odbor šahovskega društva Jesenice

GLASBENO — ZABAVNI VEČER Z MODO 71/72

Občani Jesenic in okolice! Obiščite glasbeno — zabavni večer z modno revijo, ki bo 27. 11. 1971 ob 20. uri v dvorani delavskega doma na Javorniku.

Zabavali vas bodo: ansambel KIVADO, s pevcem Dobovišek Sergejem, vokalni kvartet LEGAT, vokalni oktet iz BREZNICE, operni pevec JAKA JERASA, pesnik VASILIJ KOPRIVEC, humorist GREGA.

Modni program vam bo predstavilo trgovsko podjetje MURKA iz Jesenic.

Vstopnina 10.00 din.

Vljudno vabljeni!

Organizator prireditve
KIVADO in trg. podjetje
MURKA

VPIS V 1. RAZRED OSNOVNE ŠOLE

Za vse šolske novince na območju šolskega okoliša osnovne šole Koroška Bela (Javornik, Koroška Bela, Potoki, Javorniški Rovt, Kočna in Podkočna) bo vpisovanje v 1. razred osnovne šole vsak dan od 10. do 12. ure, ob sredah pa tudi od 14. do 16. ure v tajništvo osnovne šole Koroška Bela do 30. 12. 1971.

Prav tako bo redno vpisovanje za vse šolske novince s področja Blejske Dobrave in Lipc vsak dan od 8. do 9. ure v VVZ Ivanke Krničar do 30. 12. 1971.

Vpisovanje je obvezno za otroke rojene 1965. leta in pogojno za otroke, ki so rojeni do 30. junija 1966.

Starši oziroma nam stniki morajo ob vpisu priložiti naslednje dokumente:

1. Izpisek iz rojstne matične knjige
2. Potrdilo o cepljenju

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

27. novembra franc. mladinski film ALADINOVA ČAROBNA SVETILKA ob 15. uri.

27. in 28. novembra franc. barvni film ZLATA VDOVA, v režiji Michel Audiard, v gl. vlogi Michele Mercier, ob 17. in 19. uri.

29. novembra amer. barvni film MATT HELM, LJUBI IN UBIJA, v režiji Henry Levin, v gl. vlogi Sean Martin, ob 17. in 19. uri.

30. novembra in 1. decembra amer. barvni film DIPLOMIRANEC, v režiji Mike Nichols, v gl. vlogi Anne Bancroft, ob 17. in 19. uri.

2. decembra franc. ital. CS barvni film BUFFALO BILL — JUNAK DIVJEGA ZAPADA, v režiji J. W. Fordson, v gl. vlogi Gordon Scott, ob 17. in 19. uri.

3. decembra amer. barvni film M. A. S. H., v režiji Robert Altman, v gl. vlogi Donald Sutherland, ob 17. in 19. uri.

4. decembra amer. film BAMBI, ob 15. uri.

4. in 5. decembra amer. barvni film NA SEVERU ALJASKE, v režiji Henry Hathaway, v gl. vlogi John Wayne, ob 17. in 19. uri.

6. decembra franc. CS barvni film USODNI PLEN, v režiji Claude Carliez, v gl. vlogi Jena Marais, ob 17. in 19. uri.

7. in 8. decembra ameriški barvni film BOB CAROL — TED ALICE, v režiji Paul Mazursky, v gl. vlogi Natalie Wood, ob 17. in 19. uri.

9. decembra ital. nem. barvni film TRIJE NEUSTRASENI, v režiji Frank Kramer, v gl. vlogi Tony Kendall, ob 17. in 19. uri.

10. decembra ital. barvni film STOP ZA MORILCA!, v režiji Yves Boisset, v gl. vlogi Bruno Cremer, ob 17. in 19. uri.

11. decembra amer. CS barvni film OD KJE VONJ PO SMODNIKU, v režiji John Gilling, v gl. vlogi Tom Adams, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

27. in 28. novembra amer. barvni film DIPLOMIRANEC, ob 18. in 20. uri.

28. novembra francoski mladinski film ALADINOVA ČAROBNA SVETILKA, ob 10. uri.

29. in 30. novembra franc. barvni film ZLATA VDOVA, ob 18. in 20. uri.

1. decembra franc. ital. CS barvni film BUFFALO BILL — JUNAK DIVJEGA ZAPADA, ob 18. in 20. uri.

2. in 3. decembra ameriški barvni film KRALJEVSKE SANJE, ob 18. in 20. uri.

4. in 5. decembra ameriški barvni film BOB CAROL — TED ALICE, ob 18. in 20. uri.

5. decembra ameriški film BAMBI, ob 10. uri.

6. in 7. decembra ameriški barvni film NA SEVERU ALJASKE, ob 18. in 20. uri.

8. decembra ital. nem. barvni film TRIJE NEUSTRASENI, ob 18. in 20. uri.

9. in 10. decembra ameriški barvni film MASH, ob 18. in 20. uri.

11. decembra amer. barvni film DAN REVOLVERASEV, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

27. novembra amer. barvni film AFERA THOMA KRAVNA.

28. novembra ameriški CS barvni film OSVOBODITEV BYRONA JONESA.

29. novembra ameriški ital. film ZLATA MRZLICA.

30. novembra ameriški CS barvni film REVOLVERAŠI Z RDEČE REKE.

1. decembra franc. barvni film ZLATA VDOVA.

4. decembra amer. barvni film KRALJEVSKE SANJE.

5. decembra amer. barvni film DIPLOMIRANEC.

8. decembra amer. barvni film NA SEVERU ALJASKE.

11. decembra amer. barvni film MASH.

Kino KRANJSKA GORA

27. novembra amer. barvni film MAŠČEVALEC IZ CAROLINE.

28. novembra francoski mladinski film ALADINOVA ČAROBNA SVETILKA.

28. novembra amer. barvni film KRALJEVE SANJE.

29. novembra francoski CS barvni film ARIZONA COLT.

30. novembra ameriški CS barvni film REVOLVERAŠ Z RDEČE REKE.

2. decembra amer. barvni film DIPLOMIRANEC.

4. decembra franc. barvni film ZLATA VDOVA.

5. decembra ameriški film BAMBI.

5. decembra amer. barvni film MASH.

7. decembra francoski CS barvni film USODNI PLEN.

9. decembra amer. barvni film BOB CAROL — TED ALICE.

11. decembra amer. barvni film NA SEVERU ALJASKE.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

27. novembra ameriški CS barvni film OSVOBODITEV BYRONA JONESA, ob 17. uri.

28. novembra amer. barvni film MATT HELM — LJUBI IN UBIJA, ob 17. uri.

28. novembra amer. barvni film MAŠČEVALEC IZ CAROLINE, ob 19. uri.

29. novembra ameriški CS barvni film REVOLVERAŠI Z RDEČE REKE, ob 19. uri.

30. novembra francoski CS barvni film ARIZONA COLT, ob 19. uri.

1. decembra amer. barvni film KRALJEVE SANJE, ob 19. uri.

4. decembra ameriški film BAMBI, ob 17. uri.

4. decembra amer. barvni film DIPLOMIRANEC, ob 19. uri.

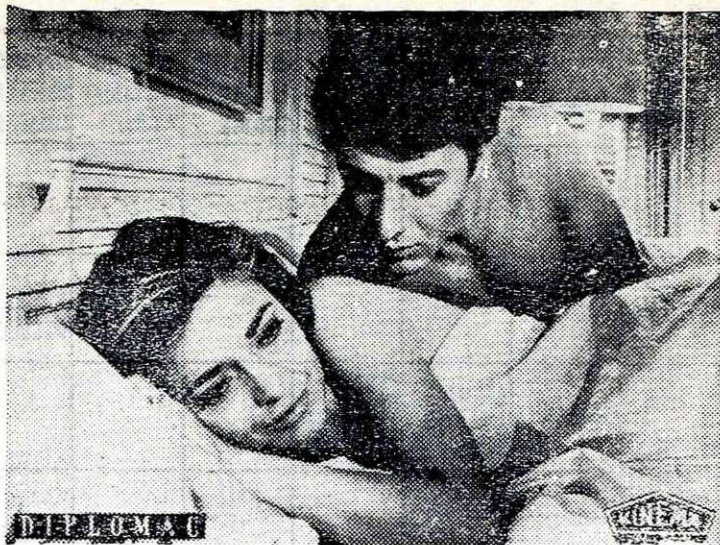
5. decembra francoski CS barvni film USODNI PLEN, ob 17. uri.

5. decembra franc. barvni film ZLATA VDOVA, ob 19. uri.

8. decembra amer. barvni film MASH, ob 19. uri.

11. decembra amer. barvni film BOB CAROL — TED ALICE, ob 19. uri.

Ne zamudite si ogledati izrednega mladinskega filma ALADINOVA ČAROBNA SVETILKA in mladinskega filma BAMBI, ki sta na sporedu v naših kinematografih.

DIPLOMIRANEC je prav tako ameriški film izdelan po istimenski literarni predlogi. Film je izredno dobra filmska satira na račun ameriškega načina življenja. Film predstavlja neke vrste prelomnico v ameriški kinematografiji, režiser filma pa je dobil za uspešno režijo Oskarja.

M. A. S. H. je ameriški protivojni film, ki na neobičajen in modern način prikazuje nesmisel ameriških vojnih avantur. Film je sicer komedija, ki se dogaja na korejskih bojiščih, ki pa je doslej dosegel že vrsto laskavih priznanj. Odlikuje ga tudi imenitna igra glavnih treh igralcev.

OD KJE VONJ PO SMODNIKU je tretji ameriški film, ki je na sporedu v naših kinematografih v decembru. To je špijonski film, dinamičen, napet...

OBVESTILO POTROŠNIKOM!

Trgovska podjetja: Rožca, Delikatesa, Zarja in Špecerija Bled, supermarket Union, obveščajo cenjene kupce, da bodo zaradi praznikov, izjemoma to nedeljo, 28. novembra odprte vse samopostrežne trgovine z živili od 7. do 10.30.

Trgovski podjetji Rožca Jesenice in Špecerija Bled

obveščata

cenjene kupce, da so v nedeljo, dne 5. decembra od 7.30 do 10.30 odprte naslednje trgovine na Jesenicah in Javorniku — Koroški Beli.

- Samopostrežna pri Čuferju na Plavžu,
- Supermarket Union nasproti železniške postaje na Jesenicah,
- Samopostrežba na Javorniku ter
- trgovina Rožca v vasi na Koroški Beli.

OBVESTILO

Od 1. decembra dalje, od 9. do 12. in od 15. do 19. ure bo odprt

SEJEM RABLJENE SMUČARSKÉ OPREME

v prostorih Elektro Žirovnice na Cesti maršala Tita (ob vhodu v staro pokopališče).

SK Jesenice

Rešitve pošljite v izrezan lik križanke s tiskanimi črkami in čitljivo ter nam jih pošljite do vključno 8. decembra do 12. ure. Rešitvam ne prilagajte nobenih drugih dopisov.

S
stri
je
zar
do
ror
na
na
dru
nal
več
jo
svo
šan
mo
daj
lež
dol
me